

B
410
M a g a z i n,

herausgegeben

von der

Zettisch-Literarischen Gesellschaft.

Zweiten Bandes drittes Stück.

M i t a u,

gedruckt bei F. F. Steffenhagen und Sohn.

1830.

Der Druck wird gestattet, unter der Bedingung, da
nach Bewerksstellung desselben, die gesetzliche Anzahl vo
Exemplaren an die Censur-Comitât eingesandt werde.

Riga,
am 31. Oct. 1830.

C. E. Napieršky.
Censor.

Daschadu rakstu frahjums.

Latiweeschu tautai

un

w i n n a s d r a u g e e m

apgahdahs

no

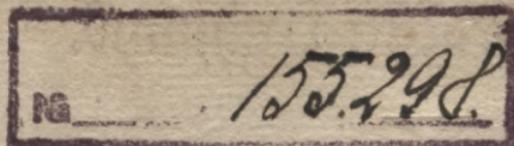
Latiweeschu draugu beedribas.

P i r m a d a l l a.

T e l g a w a,

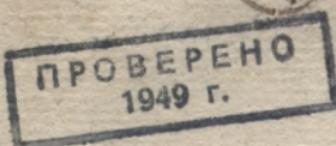
pee Fahna Wridrikka Steffenhagen un dehla.

1830.

V60.
56.

✓

P r e e k f c h u n n a.

Kas naht no sirds, lai eet pee sirds! To weh-ledamees mehs, Latweefchu wallodas draugi un kohpeji, ir fcho fawu krahjumu wisseem gohdi-geem mihleem laffitajeem dahnajam.

Mehs dohnajam un zerram, ar fcho grah-matinu muhsu mihleem Latweefcheem ko rohkâ doht, kas winneem neween wallas-stundinâs par derrigu laika kawekli buhs, bet winnus arri pa-mohdinahs, fawu jauku fAidru tehwu wallodu jo deenas wairak tik sîfnigi eemihleht, un tah-dâ gohdâ turreht, kâ peenahkahs. — Bes tam, kâd tauta tehwu wallodu lahgi un pareisi ne zeeni un to wehl ihsti un labbi nefaproht, tad arri war-ren gruhti buhs, tai ar labbahm mahzibahm pee-kuht, sîrdi mohdinah, prahstu fAidroht un ap-gaifmoht; un ar to praweeti buhs jascheljolahs: „laudim ausis irr beesas un azzis stulbas, ka tee ar fawahm ausim nedfird, un ar fawahm azzim nereds, un ar fawu sîrdi nefaproht.“ Tâ kâ turpretti tee, kas fawu no behrnu deenahm eerastu un eenemtu wallodu zaur prahktigu un mahzitu lauschu padohmu un paligu jo deenas labbak mah-zahs isprast, un ko wissi augsti fwefchi wahrdi

eesihme flaidraf nojehgt; tee arri teescham ahtraf
un weeglaſt taps isgrefnoti ar jo gaifchu prahru,
un ſirdi un garrā jo deenas jo wairak eenahks,
labbeem augleem lihdfigi, kas ar faules ſiltumu
un raffu tohp fpirdsinati un audsinati.

Kaut tapehz mums labbi laimetohs, zaur tam,
ko tē no labbas ſirds pafneedsam, wiſſeem fa-
prattigeem un usmannigeem laſſitajeem Latwee-
ſchu ſtarpa tehwu wallodas jaukumu un bagga-
tibu tā israhdiht un preefch azzim lift, ka winni
ikreis fcho grahmatinu usfchlihrufchi un to laſſoht
flaidraf eemanna un atſihſt: „Mums zittas fwe-
fchas wallodas newaijaga, jo mehs redsam, ka
mehs ar favu pafchu warram iſtift un pahrtift,
neween pee mahju- lauku- lohpu- kohpfchanas,
bet arridsan wiſſur un katrā buhfchanā, kur
fwehta apdohma un gudribas waijaga, kur prahts
us neredsamahm garrigahm leetahm un augſtahm
fwehtahm dohmahm zillajahs!“ —

Tad warram zerreht, ka mehs teem Latwee-
ſcheem, kas fchahs lappinas laſſihs, zaur tahm
ir us to dauds mas palihdſefim, gaifchaku
prahru un jo eemannigu ſirdi eedabbuht, fwehtā
gudribā un taifnibā peeaugt, ar wahrdū ſak-
koht, par jo prahttigeem, gohdigeem, draudſei
un tehwſemmei jo derrigeem laudim paſift.

Us to lai nu Deews schehligais, kas arraju
 fehjas laukā fwehti un audsina, ir schai labbakai
 garrigai fehklai, ko fchi grahmatina isfehs, fawu
 baggatu fwehtibu peeschkixx. Lai winsch mums
 palihds un muhs stiprina, ir jo prohjam moh-
 drigi un laimigi par to ruhpetees un to isdarriht,
 us ko mehs effam fadraudsejufchees, prohti,
 Latweefchu wallodu tā iskohpt, skaidroht, aūdsi-
 naht un gohdā zelt, ka ta skohlās un basnizās,
 teefas nammōs un pee slimneeku gultahm tautas
 waijadibahm warr peetikt un jo derriga un speh-
 ziga tapt, ikwissu skaidri jauki isteikt un sirdi
 eefpeest, kas prahta gaifchibu un atsighchanu
 wairo, dwehfeli apskaidro un eepreezina, un katru
 tehwsemmes un winnas eedfishwotaju labbumu un
 laimibu pafschkixx. —

Un woi ir juhs, zeenigi mahziti, kas juhs,
 ar wiffadu augstu skohlu gudribu isgresnoti, lihds
 ar mums Latweefchu tautu un wallodu mihlojeet,
 woi ir juhs negribbat us to mums lihdscht?
 Woi nedohfeet, kassinn, ar mihligu sirdi turp-
 mak muhsu krahjuminam ko no juhsu baggateem
 padohmeem, no juhsu fwehtas gudribas man-
 tahm, klah? Woi nenahkfeet mums paligā, ka
 mehs schahs grahmatinas jaunakas mahsinas,
 kas wehl dsims, jo kohschaki un glihtaki ne kā

fcho pírmo warram ispuſchkoht un isgresnoht,
kà fmukkas bruhtites, kas baggatu mantas puhs-
ru draugeem mahjás eenefs?

Mehs nebuhsim welti luhgufchi. To no wif-
fas fírds zerram. No jums nei warram nei,
gribbam fo zittu gaidiht, kà mihsigu palihdsigu
drauga prahdu un atwehrtu fírdi, kas proht, to
fwehstu Apustula mahzibu 1. Peht. 4, 10. pareisi
zeeniht; tå kà ir juhs ne kà wiltigus bet ka ustiz-
zamus Latweefchu mihsotajus muhs allasch
atsihfeet.

Lai Deews juhfu un muhfú darbus allasch ar
labbeem augleem apfwehti! —

Lai 1otâ deenâ leetus mehnefchâ 183otâ gaddâ.

Tee krahjuma apgahdataji.

1. Ta dseefma no Gohda-wihra.

I.

No Gohda-wihra dseefma tew,
Kà pulkstens skann un ehrgeles.
Kas teikt warr augsti drohschu few,
Ne felts — tam dseefma maksu ness.
Man preeks, ta wehl dseedahrt es eespehju,
Un slaweht un usteiklt scho teizamu! —

2.

No Pufsdeen-juhras atpuhte
Itt mihksti wehjsch ar flapjumu,
Un mahkonu dauds atdsinne,
Kà wills treez awju pulzimu.
Las mehse tohs laukus un lausija
Tur meschus, te foggu eeksch esara.

3.

Us augsteem kalneem kusse sneegs,
No klintim pluhdi nogahsahs,
Par uppi zehlahs leddus leegs,
Eeksch leijas juhra rahdijahs.
Un wilni greesahs un kraustija
Jau leddu par kraujeem pahr uppmallâ.

4.

Us welwehm un us pihlareem,
 Par uppi tilts bij pahrstattihcts,
 No leeleem zirsteem akmineem;
 Tam widdū nammisch ustaisihts,
 Kur mahjoja muitneeks ar fawejeem.
 „Behds' , muitneezin , ahtri ! Af, behds' ar teem!“

5.

Jau dumpis nammam peelausahs,
 Un auka kauz un wilnus krauj.
 Èe muitneeks jumtā rahdijahs,
 Geraudsijis ka tiltu rauj.
 „Af, schehligais tehw̄s, af apschehlojees!
 Pagallam ! Pagallam ! Kur glahb̄simiees?“ —

6.

Schauj ledbus - kahpus breefmigus ,
 Garr abbeem kraesteem tiltu speesch ,
 Garr abbeem kraesteem pihlarus .
 Un welwes nohst jau straume greesch .
 Tas drebbedams muitneeks ar mihleem sauž,
 So ditti wehl kleezis , ne wehtra kauž.

7.

Kraust leddu , norihb gruhdeni ,
 Us abbeem galleem tiltu grausch ,
 Un weens pehz ohtru pihlari
 Luhst pusch , ko leddu straumuls lausch .
 Drihs widdus ar sagruhs un ahrdisees .
 „Af, schehligais tehw̄s, af, apschehlojees!“

8.

No tahleem kasteem skattijahs
 Dauds dischu masu nejehgu,
 Un rohkas schnaudse, nobrehzahs;
 Bet naw ne kahdu glahbeju!
 Tas drebbedams muiitneeks ar mihleem kauz,
 Zaur straumi un aufr, lai glahbjoht, sauz.

9.

Kad, dseesma, jel tu skannesi,
 Ka pulkstens skann un ehrgeles?
 Nu tad! Lam kreetnam usdseedi! . .
 Kad teiksi to, kant slawu nefs? . .
 „Jau widdus eet sagruht un ahrditees,
 Nu, Gohda-wihrs, Gohda-wihrs, parahdees!“

10.

Orihs atskreen leelskungs aulehkschu,
 Wirs brangu sirgu, leelskungs labs.
 Ko turr tas rohka pazeltu?
 Tas maks irr pilns, lihds augschai knaps.
 „Jau peezifimts dukkatu dabbu tas,
 Kas behdigus glahbtu no breesmibas!“

II.

Woi leelskungs gohdawihrs irr schis?
 Teiz, gohda-dseesma, teizi tu!
 Tas leelskungs gohdu pelnijis,
 Nuden! — Bet sinnu kreetnaku.
 „Ak Gohda-wihrs, Gohda-wihrs, parahdees!
 Jau nelaimes breesma sahk wairotees!“ —

12.

Un pluhdi zehlahs augstaki,
 Un auka duhze diktak wehl,
 Girds puksteja jo baaligi,
 Ak, glahbejs, glahbejs, rahdees jel!
 Un pihlars pee pihlara schkohbijahs,
 Un welwes ar dumpi tur eegahsahs.

13.

„Ura! Ura! Kam firds irr, lihds!“
 Sauz leelkungs makfu pazehlis.
 To katis dsird, bet katis trihz,
 Neweens no simteem islehzis.
 Par welti tas muitneeks ar miyleem kauz,
 Zaur straumi un auku, lai glahbjoht, sauz.

14.

Kau gohdigs arrejs! Tuwak ees!
 Bij nuhja rohkä semneekam;
 Ur rupjahm drehbehm apgehrbees,
 Bet gihmis, augums augsts irr tam.
 Tas leelfungu dsirdejis saproht to,
 Un pohtsu, kas draudeja, usluhko.

15.

Un drohsch, ar Deewa paligu,
 Tas lehzis sveiju = laiwina,
 Prett auku, wilneem, straumulu
 Ka glahbejs tiltam peetappa.
 Bet wai! ne ness laiwina masa schohs,
 Glahbt wissus us reiss ne laimetohs.

16.

Tas trihs reis wassa laiwinn
 Prett auku, bangahm, straumuleem,
 Trihs reis, ar Deewa paligu,
 Tas glahbejs bij teem behdigeem.
 Un tikko tee pehdigi paglahbti,
 Tè sagruë nammisch un pihlari.

17.

Kas irr, kas irr tas Gohda-wihrs?
 Teiz, gohda=dseesma, teizi man!
 Woi arrejs bija firdi tihrs,
 Jeb kahroja tas seltu gan? —
 Kad leelskungs tam makfu ne sohlitu,
 Kad arrejs gan taupitu dsihwibu? —

18.

,Sché, fauze leelskungs, tizzams draugs!
 Tè, nemm to makfu! Lawa ta!“
 Tas leelskungs bija labs un jaaks,
 Nuddeen! teiz winnu dseesmina!
 Bet arreju flawe man augstaki,
 Jo, Engela firds tam pulst asoti!

19.

,Ne pahrbohschu kam dsihwibu
 Par seltu, kaut es nabbadfinsch!
 Lai muitneeks nemm to mazzinu;
 Lam suddis wiss, jo nabbags winsch!“
 Tà teize tas Gohda-wihrs gohdigi,
 Un ahtri tur pulka tas suddis bij.

Schim wiham jaskann, dseesma, tew,
 Kà pulkstens skann un ehrgeles!
 Kas teift warr tahdu wiham few,
 Ne selts — tam dseesma mafsu ness.
 Man preeks, ka wehl dseedah es eespehju
 Us muhschibu flaweht scho teizamu!

H — r.

2. Ta tukfcha falla.

Rahds baggats un schehlsfirbigs Kungs gribbeja weenu no saweem dsimitlaudim aplaimoht; winsch to atlaide brihwu, un likke tam dischlaiwu ar dahrgahn prezzehm gatawu darriht. „Eij!“ fazzi ja winsch, „ar to fwe schâ semmê nobrauzis, raugi auglus. Wissi tee pelni no schahm prezzehm tewim peeberr.“ — Tas brihw-atlaists aissbrauze; bet tikko tas kahdu laiku bija pa juhru, te zehlahs bahrga wehtra un mette winna dischlaiwu prett klintim, ka ta tikke sadraggata. Tahs dahrgas prezzes juhrâ nogrimme; wissi winna beedri gallu dabbuja, un winsch pats ar leelahn mohkahm pee kahdas fallas-kraesteem mallâ tikke. Issalzis, pliks un atstahts tas dewahs no juhrmallas prett fallas-widdu; un usreis no tahlenes leelu pilfsahtu eeraudsija, no kurras tam dauds eedfshwotaju, preezadamees un gawiledami, pretti nahze. „Sweiks muhsu kehnisch!“

uskleedse tee winnam, sehdinaja to us brangeem rat-
teem, un eevedde to pilssahrtā. Winsch Kehnina pilli
eenahze, kur tam purpur-mehteli apsedse, glihtumu-
wainaku ap peeri likke, un wirs selta gohda-frehflu to
sehdinaja. Tee augsti kungi tam apkahrt stahjahs, us
zelteem preefsch ta mettahs un wiffas tautas weetā
tam ustizibas-swehrestibu svehreja.

Tas jaunais Kehninsch eesahkumā dohmaja, wiffa
schi gohdiba tikkai jauks sapnis effoht, lihds kamehr
winna pastahwiga laime tam mahzija tizzeht, scho
brishnuma-notifikumu pateesigu effam. Man tas newa
saprohtams, runnaja winsch pats ar fewis, kas schahs
ehrmigas tautas azzis irr apmahnejis, plifku sveschi-
neeku par sawu Kehninu zelt. Tee manni nepasihst,
kas es tahds esmu, un manni sehdina us sawu gohda-
frehflu? Kas tas par sawadu eeraschu schinni semmē?

Tà winsch dohmaja un gribbeja tik gauschi sinnahst,
kapehz to bija paugstinajuschi, ka winsch apnehmabs
weenu no teem augsteem kungeem sawā Kehnina - pilli,
kas tam rahdijahs gudrs wihrs effohts, isjautaht, lai
tas winnam scho mihklu palihdsetu usminneht. „Pa-
dohmadeweis,“ usrunnaja winsch to, „kapehz tad juhs
manni effat par sawu Kehninu zehluschi. À juhs to
warrejat sinnahst, man effam atnahkuschu juhsu fallā,
un kas tad pehdigi ar manni notiks?“ — „Kungs,“
atbildeja tas Padohmadeweis, „scho fallu fauz to
Pahrbaudischanas semmi un tur mahjo sawadi laudis.
Tee fenn laikam to Wissupspehzigu irr luhguschi teem
ikgaddus weenu Ahdama-dehlu suhtiht, kas tohs wal-
ditu. Tas Wissupspehzigais winnu luhgschanu irr

paſlausijis, un leek ifgaddus tamni paſchâ deenâ weenam zilwekan pee ſcho fallu mallâ eet. Tee eedſih-wotaji ſteidsahs tam, kâ tu eſſi redſejis, preezadamees pretti, un peenemim to par ſawu walbitaju; bet wiſch ilgak newalda kâ weenu gaddu. Kad ſchis laiks paſgahjis, un ta nolikta deena atkal atnahkuſi, tad atnemim tam to gohda=ammatu, tam nolaupa to Kehnina glihtumu, un apgehrbj to rupjâ apgehrbâ. Wiſna fullaini neſſ to ar warru prohjam uſ kraſtu, un leek to ihpaſchi tadehl uſtaſitâ diſchlaiwâ, kâſ to aiſness uſ zittu fallu. Schi falla irr tuksneſſis, iſkatr̄s, kâſ wehl kahdas deenas paſpreeſch warrens Kehninsch bija, tur pliks peenahk un nei pawalſtneekus, nei draugus atrohd. Neweens neſchehlo to nelaimigu un tam ſchinni tukschâ ſemme or ſtumjahm un behdahm jadſihwo, ja wiſch ſawu gaddu naw gudri leetai lizzis. Kad tas wezzais Kehninsch irr prohjamſuhtihts, tas lauſchu-pulks tam jaunam, ko ta Wiffufpehziſa apgaſdaschana teem ifgaddus ar weenu ween ſuhta, eerastâ wiſsi pretti dohdaſhs, un uſnemim to ar to paſchu preeku, kâ to pehrnaju. Schis, Kungs mihlais, irr tas muhſchigs likkums ſchinni walſti, ko neweens Kehninsch, kamehr tas walda, newarr iſnihzinaht.“

„Woi tad tee walbitaji preeſch mannis,“ jautaja tas Kehninsch wairak, „irr arri dabbujuschi ſasinnah, kâ winnu augſtiba tikai tahdu ihsu brihdi paſtahweſchoht?“ — „Neweenam no teem,“ atbildeja tas Padohmadewejs, „ſchis likkums tahs nihzibas nebija ſwefch; bet zitti no ta ſpohſchuma, kâſ apſpihdeja winnu gohda=krehſlu, likke apmahnitees: tee peemirſe

to behdigu nahkoschu laiku, un pahrdishwoja sawu gaddu kà negudri. Zitti atkal, peedsirdinati no sawas laimes salduma, neusdrihksteja sawas waldischanas gallu un sawu nahkoschu dsihwi tanní tukschâ fallâ peeminneht, bihdamees faschuldscht sawu klahthuhdamu patihkamu baudischamu, un ta trehpyleja kà peedsehruschi no weenas lustes us ohtru, lihds winnu laiks bija aissgahjis un tee tikke dischlaiwâ sweesti. Kad ta nelaimes - deena atnahze, tad wissi fahze schehlotees, bet tad tas bija par wehli, un tee tikke, bes ka tohs taupija, tai nelaimibai nodohti, kas tohs sagaidija un kam tee zaur gudru apdohmu nebija traufuschees ismukt.“

„Tà stahstija tas Padohmadeweis un tas Kehnisch lohti satruhkahs; druhmis tam usgahje peeminnoh, kas teem pirmejeem Kehnimeem gaddijees, un winsch wehlejahs isbehgt winnu nelaimei. Ur isbailehm winsch nomannija, jau kahdas neddelas no ta ihfa gadda effoht pagahjuschas, un ka tam bija trauktees, tahs sawai waldischanai atlifkuschas deenas nu wehl jo labbi leetai lukt. „Apdohmigs Padohmadeweis,“ fazzija winsch, „tu effi man atklahjis, kas man nahkoschâ laikâ gaddijees, un kahdu ihsu brihdi es kà Kehnisch waldischu; tewi luhdsu, falki man arridsan, kas man jadarra, mannu preefschwaldineeku nelaimibai isbehgt?“ —

„Peeminni, Kungs,“ atbildeja tas Padohmadeweis, „kà muhsu fallâ pliks effi atnahjis, jo, tahs tu atkal iseesi, un nekad wairs atpakkal nenahksi. Tapehz tikkai weena weeniga gudriba irr isdohmajama no ta truhkuma glahbtees, kas tew winna senime draud,

kurp tu klubſi prohjam ſuhtichts; tew waijaga to fallu
 augligu darriht un eedſihwotajus tur aibraidiht. Tas
 tew pehz muhsu likkumeem wehlehts, un tawi pawalſt-
 neeki tew irr tik labbi paklausigi, ka tee noeet, kurp
 tu tohs raidi. Raidi tadehſ pulku strahdneeku turp
 pahri un leezi tohs tuksneschus par augligeem laukeem
 pahrwehrſt; uſtaſi pilſfahntus un leelas klehtis un ee-
 krahj tur wiffu, kas waijadſigs pee uſturra. Ar wahr-
 du fakkoht fataſi few jaunu walſti, kurras eedſihwo-
 taji tewi, turp prohjam ſuhtitu, ar preeku uſnems.
 Bet ſteidſees; ne zeeti ka weens azzumirkliſ welti paeet:
 jo, ihſſ irr tas laikſ, un jo tu tarvu nahloſchu dſihwi
 peekohpsı, jo laimigſ arri tu tur mittiſi. Turri prahtā,
 itt ka ſchis taws gads jau riht beigſchotees; un leetai
 leezi ſawu brihwibu, itt ka eemannigſ behdſeis, kas
 pohtam gribb iſbehgt. Ja tu mannu padohmu ſmeesi,
 woi kawefees un fahkſi ſtauſt, tad bohjā eefi un ilga
 nelaimiba tew gaddifees. —

Tas Kehninsch bija gudrs wihrs un ta Padohma-
 deveja wahrdi to ſtubbinaja, muddigi jo muddigi no-
 dohmaht un puhletees. Winsch tudal dauds eedſihwo-
 taju turp noſuhtija; tee gahje ar preeku un dſihwi ſahze
 to darbu. Ta falla palikke jo deenas jo jauka un
 eekam ſeſchi mehneſchi bija pagahjuſchi, jau pilſfahnti
 ſtahweja pa winnas pukkainahm gannibahm. Tomehr
 tas Kehninsch neatlaide karſti ruhpetees; winsch arween
 jo wairak eedſihwotaju turp pahri raidija; un tee pehz-
 nahkuſchi wehl bija jo preezigi, ne tee pirmeji, tur
 atrafſami tik labbi peekohptu widdu, kur jau winnu
 draugi un raddi mahjoja.

Pa tam tas gads arveenu ween gahje us beigahm.
 Tee pirmeji Kehnini bija drebbedami bihjuschees no
 scha brihscha kur teem sawu nihzigu gohdibu bij jaat-
 stahj; bet schis ilgodamees tifko to warreja sagaidiht.
 So, winsch nu dewahs us tahdu semmi, kur zaur pa-
 schu puhlinu few bija pastahwigu dsihwokli ustaifijis.

Ta nolikta deena gallâ raddahs flaht. Tas Keh-
 nisch sawâ pilli tikke guhstihts, tam saws glihtumu-
 wainaks un saws Kehnini-apgehrbs nolaupihts, un
 winsch tannî kuggi nests, kas to us winnu mahjokli to
 prohjam-fuhtitu nowedde. Bet tifko winsch bija tannî
 jaunâ fallâ pee mallu tizzis; te jau arri tahs eedsihwo-
 taji tam ar preeku pretti dewahs, to ar leelu gohdu
 fanehme un winna galwu, ta glihtumu-wainaka weetâ,
 ka brangums tikkai weenam gaddam istikke, ar nesa-
 wihsamu seedu-krohni gresnoja. Tas Wissufpehzi-
 gais dewe tam schehligi tahs tizzibas algu, tam no-
 wehledams winna pawalstneeku nemirstibu, un zehle
 to par winnu muhschigu Kehnini.

* * *

Ko schi lihdsiba eesihme.

* * *

Tas baggats, schehlsfirdigs Kungs irr Deews; tas
 dsimts-wihrs, ko tas Kungs atlaisch, irr tas zilweks lad
 dsimst; ta falla kur tas pee mallu eet, irr ta pafause;
 tee eedsihwotaji kas tam preezadamees pretti nahk, irr
 tehws un mahte, kas par to plifku raudataju gahda;
 tas Padohmadewejs, kas tam sunnu dohd no ta behdiga
 liktena, kam tas pretti eet, irr Derwa-wahrds. Tas
 gads, kamehr winsch walda, irr zilweka muhsch, un

ta tuſchā ſalla, kur wiſch tohp aiſwets, irr zitta paſaule. Tee ſtrahdneeki, fo wiſch turp aiſraida, irr tizzibas-darbi, kurrus wiſch, kamehr diſhwo, pa- darra. Tee kehnini, kaſ preeſch wiſha turp nogah- juſchi, bes ka tee to nelaimi, kaſ teem draudeja, buhtu apdohmajuſchi, irr taſ leelakais pulks to zilweku, kaſ tikkai ar laizigeem preekeem ween darbojahs, bes ka tee ſawu diſhwibu pehz nahwes prahtā turretu; tee tohp ar truhkumu un nelaimibu ſohditi, tapehz ka tee preeſch ta gohda-krehſla ta Wiffuſpehziga ar tuſchahm roh- kahm rohdahs.

— 5 — r.

3. Weppri.

Wezza, bet gudra yaſazzina.

Us ohsolu ſihlu gannekleem
 Pahrs ſinti bij no weppereem,
 Kam Putrufungis, taſ gans, bij preeſch,
 No riht tohs diſht ahr un waſkarā eefſch.
 Patſ Putrufungis bij apnehmees
 Ar leelu puhlina ruhpetees,
 Ka weppri nekkliſtu pa mallu mallahm,
 Bet turretohs barrā lihds deenaſ gallam,
 Un kur kahds fahnis atklihbe,
 Ar pahtagu braschi tam uſchahwe,
 Woi ſchaut' un ohlu tam ſweede par kahjahn,
 Ka klibbodamam bij jatekk us mahjahn.

Tahds bahrgums weppreem nepatikke;
 Tee ſohlikt gammam neapnikke,

No pulka neatklihſt pa meschu
 Ne fohti pahr pa rohbesch' eschu.
 Za Zuhkpuzzi ween liktu teem klaht,
 Tohs ahr isdſiht un stalli kraht,
 Kad gohdam gribboht paklaufiht
 Un paschi labbaſ usmanniht,
 Kad reetu tas, ar leelu preeku,
 Ne liktees kult un fweest par neeku.
 No wehrgu flakkas ne effoht,
 Kas tad ween klausa, kad pahtagu proht,
 Ka darba-sirgi un kummeli,
 Kas pehrti ween teek muddigi;
 Bet effoht tee no Wahzu kahrtas,
 Kas retti ween pa dubleem wahrtahs;
 Tohs speeschu peespeest welti stibboht,
 Za paschi klaufiht tee negribboht ..

Tà dauds fo wehl schee urkſteja —
 Tam gannam pretti gannibâ.
 Gan Putrukungis rahjahs, lahd,
 Ka weppri tahlus neekus blahd,
 Bet tatschu dohma: „Jarauga
 Tohs waffa laift, woi derrehs tà.
 Pehz pahru deenahm warru manniht
 Woi Zuhkpuzzis tohs eespehs ganniht.“
 Winsch lahwe tadehs weppreem maldiht,
 Un funnam usdewe tohs waldiht.

Lik ſfabrs un ruhpigs Zuhkpuzzis bij
 Ka firmi tam azzu = plakſtini

Tik nomettahs; jo dohmajis: —
 Ka Putrukungis to eezehlis
 Par zuhl' un weppru waldneeku,
 Tam usdohdam's warraš = ammatu,
 Un ka kuili paschi tam padohtees trauze
 Un to par usraugu sawu fauze, —
 Urr gribbeja taszik prastu dsihtees
 Teem weppreem patift, lai winnu bihtees;
 Lai gohdam klausift winneem weiktohs
 Un laukos laustees ne mas tee steigtohs.

Kad gannos tohs laide ni Juhkpuzzis,
 Teem apkahrt lehze jautri schis,
 Un rehje pilna reeschanâ,
 Ka bals pa meschu rihbeja;
 Tad pats tik zeeroja winneem klahdu,
 Un ja kahds klihde, — bes ka to rahtu, —
 Tam peeskrehje un isluhdsahs,
 Lai jel pee zitteem atgreeschahs.

Tà pirmak wepperi ais wiijas
 No Juhkuputscha bals jau bihjahs;
 Bet ahtri tomehr apradde
 Ur to, wairs zeenâ ne liske
 Kad rehje winsch; pehz fahrumeem
 Ir sahze klihst pahr rohbescheem.
 Kad Juhkpuzzis tad pukkojahs,
 Tad schee pa dubleem issteepahs,
 Un teize tam ka prettneeki:
 „Reij, funniht, reij; muhs nekohsi!“

Scha spihta dehl schim leelas behdas.
 Pee fewis teize: „Tahdâs pehdâs
 Kad eet teem lausi, sohbu ne rahdi,
 Tad aplam trakki paliks tahdi.
 Bet ja tu sohbeem kuili speestu,
 Schis drihs tew eekschas ahrâ greestu.
 Tad labbak sukkim wirsfû freiji,
 To bahrgi rahji, sohbeem reiji.“

Suns noskattahs nu sukkiti,
 Kas schkihrahs nohst pahr rohbesi;
 Tam peetekf sauß: „Pagg, knehwel, tu!
 Tew diki ahdu pluhkaschu,
 Ja neeefi us wahrdu man
 Tur rakt, kur zitteem pa=ehst gan!“

Bet sukkis urfst un apstahjahs,
 Pehz scho ne buht ne apskattahs,
 Rakt gribbedams ka tiht pa planu
 Pehz fihkahn faknehm appaksch planu.

Suns, par scho spihtu apskaites,
 Tam sohbüs parahd itt no tees.
 Bet sukkis teiz ar firdibu:
 „Kas tewi mahz ar pictumu?
 Woi sinvenim tu wirsfû freesi,
 Ar sohbeem manni masu reesi?
 Woi neredsi ka tawâ preekschâ
 Tur kuili lauschahs laukâ eekschâ? —
 Ar Kartawahm tohs masus baida,
 Bet dischi sagli wallam sraida!“

Schee mahrdi sunni sanikno
 Tas pifts ar sohbeem sakampj scho.
 Bet suktis kweez: „Kuwihks, kuwihks,
 Man nomahkt gribb tas negantigs!..“

Tè kohpâ skreen ar wissu barru
 Tee wepperi us niknu karru,
 Urkst, sohbus eezeht usraugam
 Un eelschas isgahsch Zuhkputfham.

Nu Putrukungis klahrt peenahze
 Un breesmigi tohs swehrus mahze,
 Teem juhgus steidse pataischt
 Un kruslam pratte kahjas piht,
 Us snukki likke teem schnaudsekli,
 Un nokauti tikke tee dumpneeki.
 Tà wisseem tappe mahzita
 Schahs pasazzinas gudriba:
 Kas gohdu neproht un mihlibu,
 Tas jawald' ar Kohkeem un pahtagu!

— pb.

4. B i t t e h m.

Jums es teikschu, bittes drawâ
 Kas to saldu mihlejat,
 Kur jo wairs, ne schinni plawâ
 Meddutinu atrohnat.

Ne peetiku meddu = schuhpahm
 Tuhkstots jums to seedinu,
 Eit' us Anndahrtinas luhpahm;
 Tuhkstoschu tur saldumu!

Sarknas pukkes usseed leijâs
 Gaischâ, filtâ wassarâ,
 Bet kur Anndahrtina fmeijahs
 Newihst pukkes atsalnâ.
 Brihtinu tilk bittehm ihstu
 Salduminiu seedi nes; ;
 Bet ne muhscham ne = issihstu
 Anndahrtinas rohstes.

To juhs tikkai leekat zeenâ,
 Virms us rohschu luhpinahm
 Anndahrtinai laischahs weena,
 Ka jums jasargahs no tahm;
 Muttiti tai kiskad dewis,
 Pats to juttu bailigi:
 Tahs tilk karstas irr no fewis,
 Ka jums degtu spahrnini.

... ph.

5. M i h k l a.

Kas arr, kas sehj, kas planj
 Un add un schuj un schauj;
 Kas taggad raksta, rau,
 Un tomehr zilwels nau?

... ph.

6. M i h k l a.

Es wezzôs laikôs kalnâ stahweju,
 Un nessu tur ar sawahm stiprahm rohkahm
 To zilwekeem par lainni wehletu,
 Kas isglahtj tohs no nebeidsamahm mohkahm.
 Ja scheit man kluffant nessi neredschts
 Lad esmu tewim gan par smaggu nastu,
 Un tomehr tiktu katris eepreezehts,
 Kas man ar tizzibu tik apkampf prastu.
 Wirs sawahm kruhtim, kad man parahdi,
 Lad tew irr laimojees ko padarr retti;
 Bet labbak irr, ja firds tew apzeeni,
 Kad svehtijoht man tawa preekschâ metti.
 Un ja neweens ne sinn kur eerakke
 Tee tarus kaulinus us ilgu dussu
 Pee kappa stahwedams es rahdu: „sché
 Gull beddríté paglabbatí tee klusſi.“

7. M i h k l a.

I.

Man, lassitajs, to mihklu minni
 Ko tewim taggad isteikschu.
 Woi wezzu behrnu-mahti sinni
 Kas aukle dsihmi *) behrinian?
 Pa simteem reisê nesdama,
 La muhscham nenahk istabâ.

*) dsihmis — irr ne-issaitams puls.

2.

Teem behrneem, so par fistu fauli
 Za dsemd' un usturr brihnischki,
 Naw lohzecku, nekahdi fauli
 Un tatschu waigi farkani.
 Tohs allasch redsam appalus
 Un faules=gohsi spirguschus.

3.

Kad ruddens ateet, wihrs us mahti
 Kaut behrnus aukle, uskahp wehl.
 Schee tohp tai nemti, kohpå krahti,
 Un winnai par neweenu schehl,
 Lai pahrdohd ir us tirgu schohs,
 Lai ta, lai zeptus apehd tohs.

4.

Kad seemia nahku si par sneegu
 Za mahte stahn bes apsegga,
 Un debbestehws tai nowehl meegu,
 Lihds paw'ffarå to mohdina.
 Kad winnai drehbes atrohdahs
 Un ta ka bruhte gresnojahs.

5.

Kad warren wezza palikkusi
 Un behrnus wair s ne dsemrina,
 Kad, eekam paleek nokaltusi
 Meschehligi to nokappa.
 To rumpi panemmi snikkeri
 Tohs lohzecklus mett ugguni.

5 — r.

8. Behru - d see f m a.

Meld. Es Deewam pawehl' sawu leet'.

I.

Zad eima zellu pastaru!
 Ghjs gahjums, ilga duffa nu.
 Deews eewedd, Deews ir iswadda;
 Zad iseima,
 Nav mahja semmies = buhdinâ.

2.

Paehma swescham zellwiham,
 Stahn' wessela, negaudees tam,
 Slehs wahrtinus, ne fabaidees;
 Kam fehrojees?
 Taws weesis muhscham duffeht ees.

3.

To weegli gulleht aisnefjeet,
 Panaddeet, mihi, svehtijeet!
 Ur labbu naft'; bij suhra deen',
 Kur dumpo, fkeen;
 Ur labbu naft'; nafts wehfa ween.

4.

Swehts gresnumis sahrku palagi;
 Dseed sawu lihka weddeji.
 Tas kungs to zellu paschkihris,
 Krusts preefschâ wis',
 Un sihmo, rahd turp debbesis.

5.

Kà siwehtku-deenâ, pulksteni,
 Juhs eeswanneet nu skannigi
 Zahs siwehdeenas, pehz darb'deenaš
 Zaur Kristu kas
 Tai Deewa tautai wehletas.

6.

Labb tam, kas manto laimibu,
 Lam Kungam mirst, tizz glahbschanu;
 Labb tam, kas, kad te pagurre,
 Jerus'lemê,
 Kas augscham irraid, eetappe.

7.

Ko melke tu lihds nahwei ta?
 Dauds raugi — weena waijaga,
 Lai mantas dahwa pasaule;
 Spirgt nekawe,
 Wisslabbu daltu ismekle!

8.

Ko behdajees wehl pehdigi,
 Tuksch atnahzi, tuksch aiseeti.
 Suhd pasaule ar kahribahm
 Skatt augsch no schahm!
 Kur mantas tew, lai firds pee tahm.

9.

Ar Deewu, apkohpj nammu drihs,
 Pirms mirroneem tew peeskaitihs.

Tee fauz: „Es walkar gahjis, klau!
Tu schodeen jau;
Scheit paleekamas weetas naw.“

10.

No weefibahn, no schuhpuła,
No gultas — sahrkā, kapſehkā.
Kad, kā un kur? to pahrſinn Deewś,
Ak atmohſtees;
Tew prohjam jaet, draugs, patees!

11.

Tas baggats, nabbags mahjoklis,
Tas augſgalwiſ, ta firds naw wiſ,
Tas jaukums, waigu ſarknumis ne
Schi paſaulē,
Ko nahwes ſpehks ne ußwarre.

12.

Ak firds eekſch lihku-eeleijas,
Kur faule tew tahs dſihwibas?
Tas Kungs, kas nahwi pahrſpehjis
No kappeem ſchis
Irr gaifmā dſihwib' iſweddis.

13.

Taws wahrdſ, ak Kungs, muhs eepreezehs;
„Mans tizzigs nahwi neredſehs!“
Taws krusts, taws kaps, kā zehlees tu
Us dſihwibu
Mums rahda debbes atwehrtu.

14.

Labb firdim, kas tew beedrotas,
 Schè taisahs buhdas muhschigas; —
 Pehz tahlu krohni noskattahs
 Un zihniyahs,
 Us sawu Kungu gaida tahs.

15.

Nu, meera-wahrfinch, atdarrees!
 Tur eelsch; te zelsch irr pabeidsees.
 Juhs, kas te duffet meerigi,
 Sabeedroti,
 Lai duß ar jums schee pihschlisch!

16.

Dauds kappu duffas ohstā schi,
 Dauds mahjoklu tur debbesi.
 Ta weeta jau fataisita
 Tur muhschibâ
 No Jesus, muhsu glahbeja.

17.

Wiaſch wald' un wiffu isdarrihs
 Wiaſch sohla swehti: „Mahſchu drihs!“
 Lad nahz, Kungs Jesus, eewedd muhs
 Kur swehti kluhs,
 Kas amen muhscham tawi buhs.

9. Latweefchu beedreem.

Meld. Kursemme mihla re.

I.

Latweeschu beedri, fungi mahziti,
 Dseedaſim dſeefmu kohpā Latwifſi!
 Latweeschu laima wiſſeem ſirdi ruhp;
 Kur tikkai ſemneeka duhmekli kuhp,
 Mahjo mumis draugi ;: kaſ irr kohpjami.

2.

Kabba ſchi tauta, lehti ſkohleta,
 Klausiga winna, ſirdi manniga.
 Zelſch irr tai jarahd, augſtahm mahzibahm,
 Gaischi gan paſaulei fluddinatahm,
 Peetilt jo tuwi ;: tehwu wallodā.

3.

Latweeschu runna mihli jaufi ſkann,
 Wiſſadā ſkohla derrehſ arridsan.
 Lai winnu kohpjam, un iſſaidrojam,
 Widſemmei Kuhrus tuwaſ peenveddam!
 Weenota tauta ;: neſſihſ anglu gan.

4.

Mulkis tik kahro ſwefchu gohdibu
 Molizzis paſchu tautaſ-wallodu.
 Wezzajōs Slahwōs winnas dſimtene,
 Kreeweem ta rahdahſ mihla puſſmahſe.
 Gohdā lai turram ;: ſawu tehwifchku!

5.

Rohku lai fineedsam brahli brahlischeem !
 Usdserram tautai pilneem bikkereem !
 Sweikus lai redsam wissus Latweeschus,
 Gohdigus, gudrus, brihwus, turrigus ! —
 Usdserram tautai ;: Kuhri Nihdsneekeem !

H — r.

10. D s e e f m i n a.

Kur kohpâ jautri, gudri brahli
 Pee kanninas, tur malzinsch leen.
 Kas meitinas un bikkers tahli,
 Lad effam tikkai mulki ween.
 La wissas hafis kohpâ dseed :
 Lai seewas, wihs un dseefma seed !

Kam liktenis par labbu dallu
 Irr wihra gohdu nolehmis;
 Kas meitinahm ar leelu wallu
 Naw mihestibu mellojis.
 Kas tautu seewas gohdina,
 Lam jausdserr irr weff'liba !

Tew, kam, kur jarunna kas teesî,
 Sirds manniga pukst asotî;
 Kas eenaidneekam peedoht eesî
 Un draugam draugu parahdi;
 Kas fargees pahrkahpt liffumu,
 Tew usdserram mehs malzimu.

Juhs weena tehwa behrni effat,
 Kas zilweks, brahlis, radneeks jums;
 Juhs mahfas, kas juhs bohrstes nessat,
 Juhs Alphanteti brahli mumus,
 Jau lepniba buhs suddusi,
 Kad preeku-malku dsehruschi!

Wirs gohda krehsla Waldineekam
 Un winna raddeem laimibu!
 Kaut miykas tehwa = semmes preekam
 To meera = engels apklahtu!
 Lai zilweks — zilweks, wehrgu naw,
 Tad atees baltas deenas jau!

Lai behdig s eeraug preezu = fauli
 Un pasuhd eenaidibas raugs;
 Lai fliminam atspirkst wahji fauli
 Un tam kas maldahs gaddahs draugs.
 Lai preezigi mehs aiseetam,
 Un zittä faulé fateekam!

H — r.

11. Raxrawihra dseefma.

Mel. Frisch auf Kameraden ic.

I.

Drihs, heedri, rummakeem muggurâ!
 Us karru, lai brihwibu dabbu!
 Tur karrâ, tur wiham wehl wehrtiba,
 Tur pahrbauda firdi tam labbu.

Tur zits par winnu ne turresees,
Pats us fewi ween warr tas pałaupees.

2.

No pafaules brihwu nu fudduschi,
Pehz kungeem un wehrgeem tur jauta,
Tur walda tik krahpſchana wiltigi
Ta bailigā zilweku tautā.
Kas tai nahwei drohschibā pretti ſkreen,
Las karranivhrs irr tas brihwihrs ween!

3.

Wirsch firdehſtus aſotī wairak ne krahj,
Naw jabehda winnam, naw jamuld,
Itt drohschi tas liktenim pretti jahj,
Ja ſchodeen ne, riht jau to paguld.
Un riht ja wihrū jau guldina,
Lai jaunibu ſchodeen wehl iſhauda.

4.

No debbesim atnahk tam liktenis,
Nei puhlinu waijag negantu,
Rohk ſemmes klehpī tas algadſis
Tur zerre tas iſnemt to mantu,
Las rohk un ſchlippele kamehr dſihws,
Un kamehr kappā, ko razzis, gulf ſtihws.

5.

Las jahjejs ar rummaču muddigu
Irr weeschi, ko bailigi gaida,
Spihd kahſas = pilli daudſ luſturu,
Naw luhgts, bet pretti tam raida.

Tas ilgi ne prez̄, ne seltu mett,
Tas warrā nemm̄ mihibas algu prett.

6.

Ko rauda meita ko noſehrojahs?
Laid' prohjam, laid' prohjam! ko tirdi?
Wirs ſemmes naw jahjejam mahjweetas,
Nei mihibu glabbaht warr firdi.
Nemeerigais liktens to prohjam rauj,
Un tam nekur apſtaht un duffeht lauj.

7.

Ladehl lai melniniu ſedlojam,
Un kruhtis lai dſiſſina breesma!
Degg jaunibas ſpehki, lai peeleafam
Drihs, eekam wehl iſdfeestu leefma.
Ja dſihwibu ſawu ne likfeet flaht,
Kà warefeet dſihwibu paſargah! —

H — r.

12. Ans Lahzis.

Wezza mifſu-paſafka.

Maſſ Thſchhkitis tſchirkſteja ſchuhpelis kahjā
Kà zirzens: „tehtiht nemm̄ manni lihds!“
„Us lauk? Nè tu muſchinna wahja,“
Lam atſafka tehw̄s, „wehl newa tas brihds!
Zew wehſch tur warretu gaisōs miehſt,
Feb arri par brohkaſtu krauklis ehſt.“

„Hoho!“ safka pundurs, „es wihrinsch, kam
naggi!

Ul schautu prattischu fargatees.

Teem neganteem putneem es fivedischu smaggi
Par deggonu, ta ka pee kahka tee frees.

Deht wehja man warri pee ohsola johst,

Un derru, ka wehtra man nepuhtih^s nohst.“

Tas semneeks dohma: „tu nerunna mulki,“
Un fimedamees paklausa dehlinam;
To kabbatâ bahsis, ka ezzeschu yulki,
Nemm laukâ to, peejohst gribb ohsolam.
Bet lihds tas grohschu ap kohku tinn,
Tami isbailes peepeschi rohkas pinn.

Als falnu tur usaug, ar weenu ween augoht,
Ka preede, milseuu feewischka;
Ta, punduri kahrigahm azzim eeraugohst,
Nahk flahtak, to pazell un usrunna ta:
„Nahz, ubbagu kruppis, ar manni tu;
Par nahwigu milsi tew audsinaeschu!“

Ka nosohlihts tappa, kad prohjam wests tikke
Mass pundurs no milseuu feewischkas,
Ta sihdinaja, kamehr milsis palikke,
To dehlinu peezsimtas neddelas;
Tad ohsolu meschâ to noweddus,
Tami safka: „puisch, nuhju sew israugi!“

Ans Lahjis — tà bija tas nosaukts no emmes —
 Tsmekleja meschâ to leelako
 Visstaltaku kohku, rahwe no semmes
 Us weenu rahwenu ahrâ to.
 „A,“ sauze milse, „tas geldees pateef!“
 Eij, raug woi tew pasaule laimeees!“ —

„Eds taht!“ tà sauze winsch no kâlna us leiju,
 To wezzaju laukâ tur eeraudsijis,
 „A rë, tawš pasuddis dehlinisch irr teju,
 Bet rau, kas par brihnuma leela nu schis!“
 Lehwos usskattahs skurstenim dsihwam, un muhk,
 Spruks prohjam, kâ saktis, kas beesumôs spruht.

„Tezz', tezzi, saß' mahtei kâ dehlinisch luhdsahs,
 Lai sagahda tam, ka tam paehstees kas!“
 Là saukdams pakkal, Ans, ezzeschôs juhdsahs,
 Un ne waijag' winnam to sirgu ne mas;
 Lohs abbus kâ kakkus ness padusse;
 Turklaht tam ir filti ne palikke.

„Wai Deewin, tur nahk winsch,“ stenn faimneeze
 raiſes,
 „Man schausmas zaur wisseem kaulineem freen;
 Kur nemsim tam baddukahscham mehs maiseš?
 Tam, kas pee rohkas, tik brohfastinsch ween.“
 Ans dohmaja pastarpam buhdinâ kahpt;
 Bet eekshâ par durwint ne warreja rahpt.

Nu jumtu few isreds par sehdanni weetu,
 Sahk pikti lai ehst dohd wezzakus raht;
 Schee kohpā tam atwelf ar mohfahm us meetu
 Ka tohweru katlu ar putru flaht.
 Ans isdserr to reisē, ka skattitees schehl,
 Un fakka: „paldeewos jums! bet dohdeet tik wehl!“

Un kas teem biji sakrahts, zaur seemu lai tilku,
 No klehtes un pagrabba fanests teek,
 Iskrattitam fungam to noleek par riktu;
 Tas aprihi to fauldamas: „lai wairak wehl leek!“
 „Kusch! uhja negaujis! nawa wairak ne kas,
 Ehd ehkas!“ sauž wezzi, „ja ne peeteek tas!“

„Nè,“ fakka tas, „skaidas man wehderā
 speestu!
 Ta pasaule leela; no jums grissbu schkirt.
 Es kaklu tam fainmeekam tudał apgreestu
 Kas strahdnecku farvu leek baddu mirt!“
 To fazijis eet winsch, sauž: „wesseli juhs!“
 „Man arri wehl zittur kur maišite buhs.“

Winsch staigajis bija tik juhdsites kahdas,
 Kur augligā widdū wiss feedaja.
 Tē branga leelkunga pils tam rahdahs
 Ur spohschu tohri kās isgresnota,
 Un duhmi kāpj gaisōs no flurstenecni
 Ans saohsch to smalku no zeppescheem.

„Klau! mekleju deenastu! laideet man eekschâ.“
 Tà blauij winsch pee wahrteem kà pilli kann,
 Pats leelskungs, aismesdams krustu preefschâ,
 Gauz: „negants, tu buhsî par waktneku man.“
 „Labb!“ atbild schis, „algu jums ne prassischu.
 Par wehderu, kungs, es jums deeneju.“

Pils walb'neeks no rihta gribb isjaht us jahti;
 Tè pawars tam peefreen, pee kahjahm friht:
 „Ko, zeenigs tehws, juhs likkat par wakti
 Tas Sahtans warr negalligi riht;
 Winsch fahnklehti schonakt irr atlausis,
 Un gluschi wissu tur ap=ehdis.“

Ans Lahjis stahweja nolikâ weetâ
 Un drohschi fazzijs: „Ne leedsohs wis!
 Ko nehmis tur buhschu, ta magga leeta,
 Lik pabaudej's esmu, ne pa=ehdis!“ —
 „Tu bendeskalps!“ kungs winnam usbrehze,
 Un peejahjis diki tam eezirte.

Schis fungu ar wissu sirgu pakehrîs,
 To gaisôs turreja fazzidams:
 „Woî wihrin tu drihksî man wirseet kà svehrîs?
 Negg' esfi pahr jumtu tu pahrsweeschams?“
 Kungs luhdse lai palaischoht schoreis' ween,
 Un wallam tappis us jahti freen.

Al! dohma tas jahdam̄s: „tu nosohdihts blehdis,
 Tu faklu man warretu drihs apgreest;
 Bet buhs̄i man pehdigu reisi wehl ehdis,
 Yats glahbdamees gribbu tew nahwi spreest.“
 Ta launu nodohmajis waktneekam,
 Jahj' mahjās un usfmejhahs wiltigi tam.

„Klau Anſin“ fakka kungs ohtrā deenā,
 „Tew ustizzu warren, tu spehzigais;
 Man akkā gull manta itt dahrga weena
 Ko karra mans tehw̄s tur paglabbais;
 To rausim no dibbins ahrā mehs.
 Rahp' eelschā, tew puſſ no tahs peederrehs.“

Kas mantu ne kahrohs? Fr Anſam ta tilke —
 Winsch akkā lihds dibbenim eeschahwahs.
 Kungs fasaunzis laudis tam akminus likke
 Baulsch nosweest us galwu. Anſ eebrehzahs:
 „Lohs zahlus no akkas rinka lai graiſ’!
 Nosohditi swirgsdes eelsch azzim man kaiſ’.“

Nu dsirnu-akmini semmē tee wehle
 Un ſauze: „Scheit alga tew pehdiga!“
 Bet Anſ ſawu galwu no akkas iszehle,
 Tai wirslizzis akmini fazzija:
 „Mudee' juhs̄ itt mihi man atminneet;
 Paldeew̄s ka man zeppuri nosweedeet.“

To sazzidamis, kahpis us alkas mallu,
 Wunsch sweede to negantu dsirn'akmini,
 Teem pulkeem, kas nukke, tik draudedamis gallu,
 Scheem pahri pahr galvou ka rippiti;
 Tad nosteidsahs, apnizzis leelkungu,
 Issalzis us kaiminu pilsatu.

Ne zerreja dauds wunsch tai pilsatinâ
 No barribas atrast, jo Schihdi ween
 Tur mahjoja; tomehr preeziga simma
 Tam eeeijoht pilsatâ pretti skreen:
 „Pee Kahäla Irfscha kahsas dserr;
 Tas meitnu sawu bruhtganam derr!“

Zau sehdeja Schihdi pee kahsu galda,
 Un Schihdenes arri par rindi preeksch;
 Tè durvis sprahgst wallam, ne kahschi tals walda,
 Nahpi leelais Simsans par durwim eelsch,
 Un Sorrehm, Räelehm, Mauschleem
 Stahw pihragi flusji starp sohbineem.

„Kam bihstetees Schihdini,“ fakka Ans Lahzis;
 „Es tschetrahpu preeksch jums klannijohs,
 Tapehz ka tik semmâ kambari nahzis,
 Ka dandscha lihkumis es saleezohs.
 Upfehdeschohs labbač, ja nerahjatees,
 Un ehdischu lihds, ko dewis irr Deewis.“

Winsch tudal pee galda sehdees us ballu
 To norihj, kas uslikts bij, ta ka neko;
 Lihds seewas atneffe siwis un galtu
 Un zeppeschus, Ans arri parahwe to;
 Un kur tikkai brandwihnu nokehre
 Ka uhdeni rihkli to nogahse. —

„Tad apstahj jel uhja! wairg nerihj negausi!“
 Sauz ahrâ no prahta pats bruhtes-tehwes;
 Un bahrdas drebz zitteem, — tam usbrehz tee:
 „Klausi,
 Tew ellesswehrs dsihsim pee wella mehs.“
 Bet garrais tohs ismehd, sak' smeedamees:
 „Kusch wihrini, luhsami ne rahjatees!“

Nu niknaki tee kerr zeppeschu-eesmu,
 Un kaujamus naschus, to gruhst un zirst;
 Pats Kahälis peewedd tohs, aismirsdams breesmu
 Sauz: „urra tam wirsu! lai beideskalps mirst!“
 Ans issteepj naggus, sakampis scho
 Drihs isness preefsch durwim us eelu to.

Tur ahtri sew usstahd us galwu dehl johka
 To Schihdu waldneeku melnswhahrzi.
 Ur lapsas zeppuri sohbini rohkâ,
 Un pahndoht to nesse par haidekli.
 Dasch smehjahs par swirbulu kehnian;
 Bet Schihdi streen glahbt sawu preefschneeku.

Ar sprigguleem, schkehpehni, fahrteem un rik-
keem

Un iskapteem, kas ka sohbini zehrt,
Ar zirwim, nascheem un arri ar strikkeem,
Wihlisteri fasfrehje Simsanu kehrt.
Schis dohmadams: smeeklus wairš ne warroht dsijt,
Muhf, Kahäli nosweesch, kur mihfstii tas friht.

„Urra tam wirsu! rau, ka tas steidsahs!
Nemm winnu pee tschuppi!“ Ta wissi blauj
Tam freedami pakal. Kur eelinna beidsahs
Ans eraudsej's kalnu, to preekschâ teem schauj.
Ta aibahsis pilsatu, schkirts no teem,
Winsch nahwigi smehjabs par Schihdineem!

Nu Schihdini schkipp'leja, kappaja, rafka,
Gsdabbuht to tappu, kas eelai preeksch.
Ans tamehr — jo spehle tam rahdijahs trafka —
Par ohtru pussi nahf atkal eeksch.
Nams stahweja waktam, winsch eeschahwahs ta
Un smeedams par lohgu tohs issunneja.

To dsirdeja wissi, jo bals tam ka wehrscham;
Drihs aibahsta gatwa tohp atstahta,
To blehdi tee mekleja frustam schkehrsahm,
Eraudsej'schi, norunna traffi ta:
„Mehs nammu scho gribbam aismaksah
Un lihds ar to negantu fadedsinaht.“

Par trijhahm rindehm wissapfahrt tee stahjahs
 Tam nammam; arr' ugguni atneshs pateef'.
 Nu milsis apnehmahs zeltees kahjâs
 Un wissâ spehkâ teem rahditees.
 Winsch eestreen starp winneem kâ pehrkons sperr
 Un breefmigu bohmi rohkâ fwerr.

Aplehgeretaji drihs atstahje nammu
 Un weeglahm kahjahm tee isglahbahs,
 Lai milsis ne dohtu teem aplam us frammu;
 Bet dascham arr' kahjinâs sapinnahs.
 Ta notikke resnajam rah'tskungam,
 Kas fauzis: „lai svehri fadedsinajam!“

Schim gallu darriht, kas aplam rehje
 Uns, bohmu jau pazehla dusmibâ.
 Te meitina drohscha tam pretti skrehje
 Un isssteipe rohzinas luhgdama.
 Ta bija jauka kâ rohsite,
 Un fkaistuma warru ta pasinne.

Stahw apstulbis milsis kâ peseets pee stabba,
 Un kauns tam irr rahdiht piktumu;
 Las bohmi sawu pee kahjahm tai glabba,
 Luhds luhgschus: „peedohd man pukite tu!
 Tu sirdi man lohzi, ten patiftu gon,
 Tu rahmu kâ jehru darritu man.“

Ta meitina nosahrkst un atbild tam: „patift
 Tik ahtri, tik ahtri man ne warrat juhs;
 Dehl launa ko darrijat ne warram satift.
 Wehl ilgi tee nedarbi peeminnâ buhs.
 Ta gohdigi tapfeet, tad redsesim mehs
 Ko dahwaht par atmaksu meitina spehs.“

To teikuſi tezzeja weeglahm kahjahm
 Ta probjam. Uns, noduhris galwu, leen
 Tai pakkał kà grehz'neeks us winnas mahjahm.
 Stahw durwîs meitinas tehtischt ween.
 Uns bailigs tam fazziija, paklannijees,
 „Kungs, gribbu jums kalpoht kà peeklahsees.“

„Labb'!“ fazziija brandwihna prez'neeks no rahtes,
 „Tu derri man stiprais, ja salihgstan mehs!
 Kad tahlaki suhtischu brandwihnu wahtes
 Tad sirgu un rattu man ne waijadsehs;
 Bet bail irr man, tu man tahs isdserr
 Un pirzejeem tukschas ween aishnessi!“

Un gohdigi turretees sohlija svehti,
 Un atstaht no nelabba eeradduma.
 Ta tappe par kalpu tas derrehts; un lehti
 Sieb simeedamees wissu winsch padarrija.
 Ta leelaka wahte tam newa ne kas;
 To plaukstê kà kanninu nesse tas.

Pa tam winsch pa masam eemahzahs gaweht,
 Urr' wehderu rettaki pabarro.
 Tas rahteskungs sahk to kà gohdigu flaweht,
 Un meitina winnu arr' apmihlo.
 Kà kalps tas tilk dohmaja newehrtigs buht
 Tai brangai par laulatu draugu kluht.

Winsch teize tai: „sirds manni dsenn ar warru
 Ka tewis es wehrts taptu, mihlaka,
 Talabbad man ja-eet us Turku-karru
 Ur zitteem Keisera deenastâ.
 Ur Deervu, turri man firsninâ tu!
 Es gohdahts un baggats tew pahreeschu.“

Ta sohla to gaidiht, lai nahktu kâd nahzis;
 Ka laimigs nu karrâ tas nosteidsahs.
 Winsch sirdigs un spehzigis kâ ihstenais lahzis,
 Lihds dauds reisehm uswarreht kaufchanâs.
 Par to winsch tappe tas kaptine
 Tai pulkâ, kur deeneht tas eesahze.

Ans iskahwees ilgi Turkeem par sohdu,
 Nahk mahjâs pee faru sirds'mihlaku;
 Nu warr tas par seewu to prezzeht ar gohdu,
 Un tehws arri ne leeds to meitina.
 Ta mihliba darrija brihnischki,
 Par gohda-wihru to trakkuli!

13. Zabilles preefchneeks.

Krist-tehwys Unss, rihs pehrkons, klau, ais
 Wentu ruhz dicht,
 Gaiss tur welkahs ka bail; kaut eetu scho reisi
 te garram!

Melns un melns nahk augscham, rau, sibb,
 brahsch puhsa neganta!

Ka pa duhmeelli duhz, un wehlogs tur tohrn-
 galla grohsahs! (tschirk)

Deews lai schehligs irr! — nahk tuvak un
 bahrgak arween tur.

Slehgus eit' aishwehrt drihs, lai neapsibb sibbi-
 neem azzis!

Man to kannu juhs dohdeet, un sehdeet man
 apkahrt. Es gribbu

Zums no teem Sentscheem, no ta, kas Zab-
 illes preefchneeks irr bijis

Leikt patam. Par Zurgi tobrihd winnu fauze
 tee tehwi.

Jaunellis ja jebkahds irr trakkojis jaunibas dee-
 nabs,

Pahrat pahr Zurgi nerveens, to sinnu; bet koh-
 schaks pahr winnu

Naw nekahds tur raddees, kur Ahbawas leijâ
 tas plahwis,

Kamehr wehl puijis tas bijis pee wezza preefch-
 neeka pilli.

Sprohgu-galwa tam bijuf' un azs til spohscha
 ka breecham,

5

10

Sarkanus waigus tas kohpis, un appalus leelus
ap dilbahm.

15

Preefschneeka Prohnit' irr tam ar preef' usmet-
tusi azzis,

Wunsch tam meitenim arri, kaut kalpa puisis
ween bijis. —

Tarw trohksni tur ahr' un tarw gahsu! Woi
kannu

Dohseet un reezeni maises? Nu sehdeet un klau-
sajtees labbi! —

Gau preefsch mehra=gaddeem, (man wezstehws
to stahstija behrnam)

20

Esoht te breesmigs karsch un karra=spelks bijis
bahrgais.

Tad tas wirf bijis appaksch, ka mehds ir taggad
wehl fazziht.

Baiars jo baiars zaur naudu, zaur plawahm,
zaur lepnumu zehlees,

Ubbags jo pliks palizzis un wairak to parradu
krahjis.

Dascham labbam irr spelks peetrushjis, naw
speljis wairs klauft,

25

Mantu tas paspehlejis un baddu tas zeetis ka
deedels.

Zitti ka flapstitali pa mescheem irr gahjusch
pulkâ,

Un pehz meera wehl karsch ar pakkal wasankeem
raddees,

Breesmigs behglu bars ar sohbineem, stohpahm
un bultahm,

Wijuschi behdu-laiki, lai Deew^s muhs farga no
tahdeem.

30

Tobrihd baiars kahds pa Rend' atmattahm irr
mahjas

Turrejis brangas, turklaht ir sirgus un lohpus,
kam uhdens

Lahsite naw pawisu stahweissi, plawas no Rend-
des

Lihds pat mahjahm itt klahrt un lanku pee lan-
kas un lihtschus

Plahwi^s tas Wil^kis un tad to seenu pahr at-
mattahm schaudeis.

35

Bet jau besgohdis bijis, lai mekle pa mallinu
mallahm

Tahdu, kupschodaamees pa tirgu tirgeem ta tiz-
zis.

Zabilles preefschneeks ja tam nebuhtu par see-
winu dewis

Sawu prahktigu Prohni, kas mihliga bija ka-
faule,

Darbu-meitens pee ta ne neddelu nebuhtu stah-
weiss,

40

Kalps arr neweens ne buhtu lihdsis ar winnu.
Tew ubbag

Luhds; ja maist tam doht ne tihk, tak mihligi
teiksi:

„Eij ar Deewu!“ Winsch nè! „Paggi tew rah-
dischu zellu!“

Blahwees tad, „Eij kur tew gohds nefs! Skreij
tu pee Kandawas kahki!“

Un tee nabbadini to Deewam pawehlejuschi 45

Maudadami. Bet laiks ateet ikkurrām! Prett
swehtkeem

Wilkiś irr kawis wepprus un wehrsi, tad pal-
tehm un deffahm

Wirs lihds pufsnakt irr dsehris no meestina kan-
nas un blaschka.

„Eij us pagrabbu Prohne, yn Prohne dohdi
man allu!“

Reishm tas eeblahwees un lausjis wahrdus ar
mehli;

Laidusi winnam tobrihd pufswehrpeles-teesu pa-
pilnam.

Bet ka dohmajet juhs, kur toreis tas Jurgitis
bijis? —

Tikkam pa stalleem gan? pee Wilka, wehrscheem
un sirgeem?

Kas to dohs? Tas Wilkam jau Jurgōs no
naggeem isspuzzis;

Preekschnieks buhtu bes tam to lizzis, kur kar-
stumu dūsse,

Woi bij apgrehkojees? Isplahpeht to zitteem
neklahtohs;

Kas tad man kaisch par to? — Pasuddis tas
bijis! Pussgaddu

Naw ne juttens no ta kur raddees; pa leel-
deenu swehtkeem

Dsird usreis, winsch stahw to rabbagu behgli-
schu pulkā,

Dhsolam lihdsigs un jauks no waig' un ar lau-
tineem mihligs.

60

Sirdigs kā lauwa, bet arr pilns apdohma, skoh-
las un mannas,

Wisseem tas tihk, tee sakka: „Eſſi mumis pir-
mais un wirſneeks!

Darrisim labprah̄t kō liksi un eesim kurp tu
muhs raidi,

Simits-dividesmit wihri tew klauſihs un puſchi
lihds ſinti!“ —

Un tas Jurgis teem teiz: „tohs paſſalwasan-
kus kehrsim,

65

Baiars kād nabbagu ſpeesch un dihre, gribbam
tam rahdiht

Gohdu prast no teefas kamehr nahks fungi kās
waldihs.

Deens lai teem lihds! — Tas wirſneeks nu
ſafanž lautinuſ ſawus.

„Wihri, kurp eesim papreech? Es dſirdu, tas
Wilkiſ irr kahwiſ;

Spekkaſalla mumis arr gan derretu, deſſu kahds
kauſiſ

70

No ta kubbula pilna? kō ſakka? Bet Prohnite
ruhp man.

Labbaki buhs, kād eet kahds pahrs un luhdsahs,
lai dohd teem.

Sakka labdeenu tam no mannis, lai weſſels
to bauda,

Un mumis behduleem arr no ta wepra flauneent
kō ſuhta.

Woi jau peemirsis buhs, fa lohpus no wilkeem
tam effam

75

Daudsfahrt glahbuschi, fa ne sahliti maitajsci
winnani?

Woi tam aistikkam dahrsu? Woi baiara kal-
peem un puiscchein

Tik dauds darrijani, fa melns aiss naggū? Woi
ganniht

Brihw teem nebija wis pa peegultu gailos? Woi
plulkats

Kahds un wasankis teem fo drihkstejs laupiht?
Lai teiz tee!

80

Runnajeet labbi tam preefsch, jums wehleju lai-
mi fa weiktohs! —

Sazzijis. Tudał eet trihs puischu pee Wilki ar
maiseem.

,Labbu wakkaru! — „Ko pee pehrkona wella,
ko nahzeet?“ —

,Mahkam no Kappu-kalnmescha; kahds effat nu
behduleem rahdeet!

Tà numis wirsneeks irr lizzis, tà saffam jums
atkal fa nahkahs.“ —

85

Iit par nelaim' arr tad, kad tee nahze, ta Proh-
nite patte

Vijuši kur par ahr, bet pee krahs' us benki tee
kalpi

Gullejuschi kad Wilki is pilns dohd nelabbus
wahrdus:

,Wirsneekam saffait, lai man — bet kauns to
jums isteikt —

Wirsneeks lai wirsneeks! Un kas tad jums tahds
irr pa wirsu? 90

Tahdu staiguļu gan schâ widdū, kas deedele,
laupa,

Lehrpikkū pauninus ness un ehrmus rahd stohs
pahm un bultahm,

Grahwu razzeji, un schlukku-brukki wehl zitti.

Dohd tikkai wisseem scheem, tad deedeleht lihdsi
buhs jaet.

Cit' kur nahzeet, ko gaideet!“ — „Tu Deews
par luhgšchanu jelle, 95

Kahdu reekstiti miltus un dessinas kahdas tur=
flahtu!“ —

„Paggi tu baddukahfs! tew mugguru = gabba=
linsch geldehs!

Zehzi, tezz' pee to lehw un atnessi gohwjasti
winnam;

Nu woi eesheet drihs, es prassu, juhs pluk=
latu beedri!“ —

Gahjuschi winni nu gan; bet pakkal teem kalpi
no krahſa 100

Drihs ishprukuschi laukā, to Prohniti raudsiht
par ahru:

„Saimneeze mihla, naw lahgi, un padohmu
raugeet un glahbjeet!

Gaddijees tà un tà. Woi tà bij teem gohdi=
geem mafsaht?

Kas irr lihdsejschi mums un wilkus aistrenkuschi
daudskahrt

Nakti peegullös un gailös, mums taisniba
jateiz.

105

Wahrstahwejuschi muhs arr; woi Gehziht naw
tees tas?

Bet kād atkal nu nahksim, tad gan mums zit-
tadi runnahs.“

Prohnite klauſahs ko klauſahs un pirkſtu pee
dedſina burſe,

Prohnit' mizziti ſeen, iſpurrina nehſdohg' ap
kaſlu,

Prohnit' atknubbinajuſi to preekſchaut' linti.
„Juhs eekſch Prizz!“

110

Seena-kelepi leež eekſch woi dſirdi; bet lai
man tas wezzais

Meeku ne proht! Kahds eit' us to zellu prett
Kapkalnameschu,

Luhkoht woi drohſchumis tur un lauſchupulkus
fur nereds!“ —

Puischi nahze patam ar tukscheem maiſeem pee
Jurgi.

Wilki dewini! Kā ſhim duſmas eefchaujahs
eekſch azimi.

115

Vajautajis: „Nu, kās irr?“ Un kād tee tam
atſakka ſkaidri:

„Neeks! — Un ja tiſk apraudſiht, tad eita
pee Wilki juhs paſchi;

Winnam irr aplam fahrſts, juhs aizina, lai
juhs tam puhschat!“ —

„Rohku jums! eemu!“ — Tā teiz tas wirſ-
neeks un azzis tam mirds ween.

Ḡgi nedegs tam; buhs Kapkalna = bedri tam
dsestrums! —

120

Wilkit, irr taps us galdu tew; warru tew
azzjs to fazzih!“

Teizis, eeswilpo, zaur meschu flann, ahtri k̄a
wehjisch puhsch,

Swilpo pa meschu = mescheem, pa mallu = malli-
neem swilpo,

Saffreen wihi tam kohp' un puhschi no mal-
linu mallahm.

,,Ura! Leijā no kalna! tas Utmattu = Wilkis irr
kahwīs;

125

Nu tik ar johni turp! Mehs schonakt kaufim
to Wilki! —

Kuhp man ta Prohnite ween; ta pahrleek isbai-
disees dumpi!“ —

Mahk k̄a duhmi nu leijā, pa lishdumu = stubbeam
un wihiham,

Mahk garr Kraujwalku rau, pa preedeem, no
turrenes atkal

Beesi pa freisu, pa labbu zaur Rendes zirtui
ko mahk tee.

130

Meschineeki tur brauzoht ar sarreem par Ahba-
was leiju,

Saplohk isbijuschees ais Kasu = flintim un skaita:
,,Tehws muhs, schehlo muhs un nogrees' nelai-

mes bresmas!“

Bet tas wirsneeks, kad ahr' ischahwees no
mescha pee Rendes —

Leegi sauz: „Puifchi kusch! Es padsirdu tur
wahgischus rihbam; — 135

Ta buhs Junkturene, kas walkar aissfrehjusi
Talfe.

Ne isbaidajt man to, bet pastahwajt, es eeschu
tai pretti!“

Teiz, un lihds tas nahk lezz knaschi no wahgi=
scheem semmē

Prohnit, aistekf tam prett, un luhko tam azzis
tik mihi:

„Jurgitis effi?“ — „Ta buhs!“ — „Nu
sweizu tew scheitan no firds es 140

Appaksch debbesu-welwes un appaksch tahm
swaigsnitehm spohschahm,

Tatschu wehl brihw man tu teift? Af ko gan
dohmajis tu no

Manna nejauscha wihra, no winna nejauscha
palammahm?

Rau, man waina te naw; kad par wehli bij,
teju tik Prizzis.

Ahr' pee laipas man teize. Ja zittad', ir zit=
tadi buhtu! 145

Wai tu nesinni draugs, ka suhri man eet!
Dauds labbakas deenas

Bija pee tehtischa man! Nu tahdas irr gluschi
pagallam!

Nahz' nemm zeemu-maisit', eds poehds ar wah=
ritahm ohgahm,

Ahbolu wahzelit' arr, no kasu-feera te rippi,

Kweeschu = miltus eeksch külles un kahbas no
zeppama = deffahm,

150

Urri leggeliht' allu — leez ohmā! ka neleijahs
pahri;

Spunds irr wallam! — Tè nemm ir tabbaka
buntin' us zellu!

Maggeniht fruhmōs nahzi, libds meschineeki tè
garram!

Gohdigis man effi, klausees, lai firds ne pahr-
mett tew launu!“

Bet tas Jurgis „nudee“, nodeewajahs, „Wil-
lim irr jamirst!“

155

,Kam to taupiht?“ Bet Prohnit' atteiz: „Va-
lauji man teikt tew!

Sazzijis effi nudee! un patees, ja stundina,
mirsim,

Un tas Wilkis tad arr; bet lauj' tam dsihwoht,
kam Deewōs lauj'!

Apdohma gallu tu pats, un skattees us nahko-
scheem laikeem!

Lahds ne buhsı ka taggad arween; ta dsihwoht
ne weizahs!

160

Woi tew nau dsimtene tè? Woi tehws tew
newaid un mahte?

Gaddahs tew prahs us mahjahm, tur tehwa-
krahjumu mantohst

Antinōs, un tew tihk kahds meitens, ko lab-
prahst tu westu,

Lehtis mans arr narw jauns; par preekschneeku
warri wehl palift!

Wehrâ leez', ka buht' ap sîrds tew, ja Wilkis
to speestu,

165

Kad tew ar slepkawa-rohkahm tad jaturr ta
waldneeka = siflis.

Weedohd' ir Wilkischam! Ta rupjib' usnemmi
par gohdu!

Gohds gan nebijis tam; bet, Turgit, tas to mehr
man wihrs irr!

Negg weenpazmit fittis tur Zabelê? — Laiks
irr; tad sakki:

Klausifi, ko? — Bet tas Turgis tilk flattotees
flattahs tai wirsu,

170

Klussi stahw' un stahw, eeksch gruhtahm doh-
mahm preeksch winnas,

Affaras azzis tam spihd, tas labprahrt ko teiktu,
bet nespeli.

Gallâ sîrds tam luhst: „Nu, lai tad! ja mutti
man dohdi!

Valeez wessela tu, tew klausischu, palischu goh-
dig! —

Puischi nu gresschaitees! Mehs nemsim eeksch
meera par labbu!

175

Cit' kahds pahrs tulicht un schaujeet man breedi
tur purwi! —

Sazzijs, eet winsch meschâ, tur flattahs us
debbesi, rauda,

Lihds kà swaigsnui pulks eelsch rihta gaisminas
flehpjahs.

Gallâ tad eek winsch pats, bet zits zittam ee-
flattotees azzis.

- Winna laudis teiz: „Kas kaisch jelle wirsnee-
kam labbam?“ — 180
 Bet ta preefschneeka meita drihs gull pee Wilka,
 tam eegrushsch:
 „Kam tu krahzi tà? Tew blakkam nemas ne-
 warr eenigt!“ —
 Wilkis faraujahs, un steepees atteiz: „Kur
 esmu?“ —
 „Nu, kur tad zittur kà gultâ?“ — Man sap-
 nis no slepkanweem mahzis.
 „Prohne, lahgi wairs naw, man nokahwe pa-
 schu kà wepri. 185
 Nasi man duhre tè fruktis un tohwerâ plukku
 negantâ,
 Ahdu man kassija; wai! ne spehju tew isteift
 tahs fahpes.“ —
 Bet ta Prohnite teiz: „Ne kaitehs neneeku!
 Kà daudskahrt,
 „Nahk tew sappni kas preefsch, nu wepris, fo
 redsejis kaujam.“
 Bet ar Wilka meegu pagallam un nelabbas
 dohmas 190
 Mohza to kamehr aust sahk deena, tas aplam
 ween runna.
 Kamehr tas brohkastu turr un Prohnit' eedrup-
 pina mai ses,
 Wezzis cenahk eeksch par istabas durwim un
 fakka:
 „Keemelus, Kadikku-ohgas woi pirkut no man-
 nis kas sinn juhs?“ —

„Nepahrdohsi ne fo!“ — „Man behdas naw
schoreis fo pahrdoht!“

195

Woi gan Wilki ar jums es wahrdū kā parrun-
nah t warru?“

„Schi, ja ta faimneeze patte, lai paklausahs
ne kaisch neneeku.“

Makti brauzam tē peezi pahr Ahbow' ar da-
schadu prezzi,

Pats es, Priddis un puifis un Kaimina Prid-
dis un Mattihs;

Tikko pee Rendes mehs, eds dsihmis no wi-
reem un puischeem

200

Meschā pa kreisu stahw, un leelzetta-mallā
tahds sprukstinsch;

Seewischkis klahu pee ta, gan arri no tah-
dahn ta bija,

Kad ar simteem ta nahf, to gribbet' us wee-
tas es pasicht,

Mehnes-skaidrumā reds, un azzis man peerē
bij jautras;

Tik dauds dsirdeju pats: Lüddee tam Wilkam
irr jamirst!

205

Garam eitoht man, winsch seewischkim teize
to teefcham.

Wairak kas dsirdejs naw, tam ir wairak ne
weddahs isteikt.

Upstaht un gaidiht ne derr, paklausahs un eet
fawu zettu.

Weffeli juhs! Man ja = eet; juhs paschi nu
jehgfeet kas jadarr.“ —

Kà tur klauſijusées ta Prohnit', ar apdohmu
tomehr.

210

„Prattis woi buhſi tu fo? Tas atnahzis broh-
fastu pelniht.“ —

Gazzijusí ta drihs; bet Wilkis irr kurlis un pa-
gihbst.

Uzzis tam pahrgrohſitas, to melnumu mas fo
wehl manna,

Mehle ſtihw' un ſtahw no muttes ahr' un tas
gihmis

Paleek ſils un kallis. Gan ſreen un balbeeri
peerwedd,

215

Altwedd Dakteri tam no Lalfes, bet lihdſeht
tam newarr.

Turgiht, tu taſnibu teiſis: nudée tam Wil-
Eam irr jamirſt.

Kad preeſch puſſdeenäs tahn̄s, pehz puſſdeenäs
paleek tas zittah̄s.

Runnah̄t nenemmah̄s un nonihkſt ar ween un
ar weenu,

Lihds uſ ohtrudeen jau dſeed tee ſkalli: „Scho
lihki

220

Mehs nu pawahlam“ — pazell' uſ Kapkalnu
bedri.

Prohjam neſſe tee to, tas teef, bet teiſ ſa to
zittais

Parahwüs un ſa brihscham eijoht tur affinains
wepris.

Ta kah̄s welkah̄s naſt no frohga mahjās un
ſwellah̄s

Pahrnehmees un tas reds to wepri kas assinais
staiga,

225

Lai schim zellu greesch, tas irr tas Ultmattu=
Wilfis.

Winsch tas naw, ja to nereds; es pats to ne=
esmu wehl redsejß. —

Kas nu gan ateet fehrst pee Prohnites atraitnu=
behdas?

Vijuschas gruhtas gan naw; jo neddelu diwi
pehz Fahneem

Winna teek ushaukta, Kas bruhtgans tai? To
jau sinnat.

230

Fessunnejß to tas tehws, nodeewadamees:
„Ne lauschu,

Ka talds staigulis nemm few mannu meitinu
mihlu,

Preekschnieku meitu par seew', eds labbak few
bendim es dohtu.

Bet kas tur isjuzzis? — Schi bija tam wee=
niga meita

Un jau seewas kahrtä, kas patte sinn apdoh=
majusi.

235

Likkuchi salaulati; bet tai leedsis irr aiseet pee
winnu

Arri naw drihkstejßi noeet, lihds pehz Mikkeleem
tehtis

Fahjis zaur Ahbaru zaur — winsch allus=
wesunu pirzis, —

Leels kas uhdens bijis, par tumsu braukuchi
zauri, —

Notappis no zetta, ka straume to rahwusi
leijâ,

Lihds winsch weekstâ kluis, un wairs pee mallu
naw tizzis.

Ohtruriht irr tee to lihk atradduschi tru-
schôs. —

Bet mans pahrinisch nu pat Zabilles pilsatâ
mettees,

Usnemm nammus un mantu, tas Jurgis teek
namneeks,

Gohdigs turrahôs winsch, mahk lassift un rakstiht
ar spalwu, —

Paldeewô Deewam! to zelt pamasam par aug-
staiku zitti.

Kas irr par usluhkotaju pee basnizas, kas tad
par sohgî

Un kas luhkoja drihs no rahtesnamma pa
lohgu,

Mihli patenzinajis, ja, zeppuri rohka, kahds
aiseet

Garram? — Kas zits, ka Jurga Kungs ar
sprohgainu galwu? —

— Lawu plohsu par ahr un lawu gahsu, woi
dsirdeet!

Sahk no jauna ka rahdahs! — Us gallu tee
namneeki fakka:

„Rakstu lassift ne mahk tas wezzais; par
preefschneeku turreht

Newarram to! Zumô friht tohs namneekus
waldiht,

240

245

250

Zurga Kungs, jums ustizz wissi, jums pra-
fhas un finnas.

255

Gaspascha jums turklaht no preefschneeka zilts,
patte tifla,

Labbas arr azziß tai, jo prattiga wehl, ne juhs
paschi.

Ilgi ne lohzaitees! Naw neeku, jums jawalda,
gribbam." —

„Mannis pehz lihko! No waldneeka gohda ne
behgschu!" —

Trihs reis dischgabbals sprahgst! — Nu gahsch
ko gahsch, rau kà sibbe

260

Lohgflehgus = starpahn zaur! — Tee ballu = nammâ
lihds gaifmas

Danzajufchi, tur labbi ko pabaudijufchi no
wissa.

Teef kas teef! Jo kreetnais no rahteskungeem
ne bija

Isluhkojams, tapat ir Prohnitei warram to
wehleht.

Vasnizas = Chrgelis tas irr pilsatam dewis kas
nebij —

265

(Zittur tahs effoht nu); tohs pakkal = wasankus
waltajs;

Namneekeem usffattejs un draudejs un pa-
dohmu dewis.

Bet ar gaspaschu tas eelsch meer' un mihibas
dsihwojs,

Un ir nabbadsineem tee rahdejschi schehligu
firdi.

Leef, un dsemidejusi schi Turgim irr septinus
behrnus.

270

Paldeew^s Deewam! Schodeen wehl Zabilles
widdū buhs ziltis —

Zehluschees no teem, kam gohds un mantina
netruhfst.

— Wai, mans Deew^s, pasarga! Schehlo
nuhs! Stahwi mum^s klahu!

Tas ko rihbejs un sibbejs un taru sprehrenu tas
bij! —

Dasch kas no winnu ziltis, es sakku jums,
pats to wairs nesinn,

Kur tas zehlees un ka tam wahrds, to gribbu
nu stahstiht.

Gan jau kannina tuksha — bet kluu, kahds
dumpis par eelu!

Eespehris, krischtehw^s Anss, wai! fgreen, swann
uggunu = breesmas!

h — r.

14. P a f a z z i n a.

Pellite, sihlite un spekkis, deew^s sunn ka sarabdu-
schees un dsihwi usnehmuschi, jau labbu laiku bija dsih-
wojuschi kohpā satizzigi un palikkuschi deew^s gan tur-
rigi. Katram bija faws darbinsch; sihlite, lehkataja,
gahje ikdeenas us meschu, malkas saluhkoht; pellite,
faimineeze, uhdens peenesse, ugguni uskuhre un galdu
klahje; spekkis, taukmutte, ehdeenu wahrija.

Bet daschfahrt baltu maiſi kahro, kas pee klaipa paehdis! Sihlite, kahdu deenu schaggatu fatikkusi, tai stahstija sawu brangu dſihwi. Schi winnu pahrſmehje ween, ka puhlejotohs ar to gruhtu darbu, ka mehr tee diwi mahjās flaistahs. So pellite ugguni uskuhrufi un uhdens peenessufi, nogahje us sawu kambari, kamehr to fauze, lai galdu flahj. Spekkis tuppeja pee katla, peeraudsija kā wahrahſ, un kad jau laiks bij us asaidu, tad islishde kahdu reiſ' tschetri zaur putru zauri, garschas dehl. Kad sihlite pahrnachze no mescha un bija iſkrahwusi malku, tad missi trihs atſehdahs pee blohdas un peeehduſchi apgullahs un gulleja zeetā meegā, lihds leelai gaifmai.

No schaggatas ſubbinata sihlite wairs ne gribbeja us meschu eet, fazzidama: ka deewſgan effoht falpojuſi, lai nu zits baudoht to paſchu gruhtibu. Gan pellite tik labbi, kā ſpekkis, to luhdſe ar leelu luhgſchanu, bet kā nē, tā nē. Labbi wehl, ka bij ar meeru, lai kaulinus mettoht (loſejoh̄t) par darbu iſdallischanu. Ur to nu ſpekkam gaddijahs, lai gahda malkas, pellitei lai eet par pawaru, un sihlitei lai peeness uhdens, lai uſkurrina ugguni. Nu labbi! ſpekkis eet us meschu, sihlite uſkurrina ugguni, pellite uſkarr katlu, abbas gaidija ſpeKKi mahjās. Bet ſpekkis palikke un palikke, tā, ka jau abbahn uſ ſirds kritte, tas jau us labbu ne buhſchoht wiſ un sihlite tam kahdu gabbalu ſrehje pretti. Ne zik tahlu ſrehjuſi, ſatikke sunnu, kas ſpeKKi, nabbadſinu, ſakampis. Gan sihlite uſgahje sunnam wirſu tahda resbai-neeka darba dehl, bet suns teepahs, ka ſpekkam ne

essoht paschportes, un no teefas norihje tauku kummoſi. Sihlite behdiga malku nefs us mahjahm un stahsta rau-
dadama ſpekkla gallu. Ko nu buhs darriht! jau ja-
dihwo diwahm ween kohpā. Sihlite tad nu uſklahje
galdū, pellite gahje putras wahriht un gribbeja tā, kā
ſpekkis iſlihſt zauri, garſchas dehl. Bet, ahu dee-
win, ne zik tahlū ne lihde, noplukkuſi dabbuja ſawu
gallu. Kad nu nahze ſihlite uſnest ehdeenu, raug,
pawara naw. Satruhkuſees ta mehta malku ſchurp,
turp, mekledama, fleeds pawaram, bet no pawara,
ne wehſts! Pee malkas iſmehtatas kehrahs leels ug-
guns, ſihlite prohjam uhdens nest, bet ſpannis tai
iſſchlukka alkā eekſchā, ſchi kriſdama palkal kā no-
ſlihke, tā noſlihke.

Neeka paſazzina ween, bet deewēgan geldiga da-
ſchām, kā ſawu puhlinu apnizzis.

B. r. . t.

15. Gudrineeks Pehters.

(Nach Engels Philosoph für die Welt.)

Dhsolinu Pehters, Kalnamuischaſ gohdigſ fainmeeks, wiffā ſawā muhſchā ne bija redſejis ſweſchaſ ſemmes un ne bija tahlak bijiſ ne kā Nihgā un Zelgawā. Bet winsch bija prahtneeks. Jau no masahm deenahm tas dsirdeja gudras mahzibas no ſawa gohdiga tehwa, pee laika tas nahze labbā ſkohlā un pehz winsch pats kohpe ſawu prahtu zaur ſwehtu Biſhbeli un zaur zittahm gu-
dribas-grahmatahm. Wiffi laudis, raddi, draugi un paſihſtami nahze labpraht pee winna, labbu padohmu

mekledami. Un Pehters teem stahstija daschureis kahdus jaukus bet ihsus stahsticus un notikschanas, ko pats bija peedsihwojis pasaule. Bet no scheem stahsteem ar ween diwi peederreja kohpa.

Kahdu reis Antuschu Kahrlis, jauns zilweks, to flaveja winna gudribas dehl.

Nu, nu, teize firngalvis fmeedamees, kas sinn, woi teescham tahds gudrs esmu? —

„Wissi laudis to teiz, gohdigs tehws! un man gribbahs no tew arri gudribu mahzitees.“

„„Jh nu, kad tu to gribbi, tad tas gan warr notikt. Tew ar ween buhs fktiht, ka tee negudri darra.““

„No tu sakki? mihlais Pehters!“

„„Vateesi, Kahrlis, bet tew buhs zittadi turretees ne ka winni.““ —

„Ka tas saprohtams?“

„„To es tew stahstischu. Preefsch dauds gaddeem dsihwoja Selgawâ kahds wezs fkohlmeisteris ar wahrdi Wihts. Tas staigaja zaur pilsehtas eelahm un ne redseja ne ko; winna prahs bija pilns ar dauds dohmahm, winsch runnaja allaschin pats preefsch fewim, ta fakfoht ar sawu paschu dwehfeli, nolaide sawas azzis pee femmes un ne usluhkoja ne weenu zilweku. No tu dohma, ka laudis to fauze?““ —

„Ka? nu sinnams par leelu gudrineeku!“ —

„„Kas to dewe! tee to fauze par negudru un nerri! Tahds uswahrds man ne patifke. Es dohmaju pats pee fewim: Ne, ka Wihts man ne buhs turretees! Tas ne klahjahs, azzis ar ween nolaist, tas ne geld!

Es gribbu wisseem taisni un drohschi eelsch azzim skatht. Un preefsch few paschu un tik ween ar few paschu runnaht, tas arri ne derr leeti. Es gribbu labvak ar wisseem laudim runnaht! — Woi tas bija pareisi, Kahrlis? ““ —

„Kà tad!“ —

„,Bet man schkeet, kà tas ne bija wissai labs! Jo tur tekkalaja apkahrt zits, kahds skrohderis ar wahrdtu Tohms. Tas bija wischolis, drohschi skattija wisseem zilwekeem eelsch azzim, usrunnaja wissus, plukschkeja kahdus wahrdinus ar ikweenu zilweku, ar ko satikke, stahstija wissu necku, kas pilsschtâ walkar bija notizis. — Un kà laudis to sauze?““ —

„Nu, to gan sauze par garrsobi!“ —

„,Gan drihs tà, bet to arri sauze par negudru! Woi ta naw ehrmiga leeta? tà es dohmaju. Kà tad buhs ihsti darriht, fa tew marr fault par gudru? — Ne tà kà Wihts, ne tà kà Tohms. Papreefsch skattees drohschi laudim eelsch azzim, kà Tohms, un tad skattees tawâ paschâ firdi kà Wihts. Papreefsch runna mihligi ar zitteem zilwekeem kà tas pirmais un tad runna klussinam ar fewi paschu, kà tas ohtrais!““ —

Zittureis atnahze pee Pehtera kahds jauns melderis Rattinsch, kas newarreja us preefschu luht sawâ ammatâ, un tam suhdseja sawu nelaimi. —

Nu, mihlais draugs, tew buhs laimi melleht un tai pakkal skreet! —

Af, ko tas palihds, atbildeja winsch, fa arween no mannim behg, bet nelaime man us wiffahm pehdahm pakkal eet. Tapehz man reebj wissa strahda-

ſchana un puhleschana, es ne kustefchu wairs neds roh-
kas neds kahjas! —

Ta buhtu aplama leeta, Rattia! No nelaimes ar
ween buhs fargatees, pehz laimes arween buhs dſih-
tees — bet ar prahtu. Kas to gribb rohla dabbuht —
tam buhs apdohmaht, ka tas sawu degguni ness.

Ka sawu degguni ness? Ka to buhs saprast? —

To es tew stahſtſchu: Kad mans kaiminsch eefahze
jaunu iſtaju uſtaſiſt, tad gulleja te wiſſapfahrt balki,
akmini un kahrtis. Nu atnahze muhsu pagasta wezza-
kais Leepinu Kristaps, toreis wehl jauneklis buhdams.
Wiſſch bija ahtrs, ar weeglahni kahjahni, neſſe sawu
degguni arween us augſchu un mette sawas azzis wiſ-
ſahni mallahm — bet ne kad us ſenimi — pladahſch
tas kritte pee ſemmes un falause kahju un palikke lihs
lihds ſchai baltai deenai. —

Bet ne ilgi pehz tas frohdsineeks Balnini Reins
tur ſtaigaja garram. Tam bija dauds behdigas doh-
mas un firdehſti; ar noſkummuſchu prahtu tas grib-
beja te lehnitam garram wilktees, nemas ne ſkattida-
mees apkahrt, un sawu degguni ar ween pee ſemmes
noſkahrdams. Par nelaimi noſchlukke kahds ſpahru
balkis no juunta un to fitte pee ſemmes, un Reins ka
puſſmirris tappe aibnests us ſawahm mahjahm un
waideja dauds neddelas. — Kahdu mahzibu ſhee
ſtahſti dohd? Ka buhs sawu degguni nest? —

„Gan ſaprohtu, nei par augſtu, nei par ſemju!“

„,Riktigi! Kas ar apdohmu ſtaiga un wiſſur ſkat-
kahs ar meerigu prahtu, tas ne ees til drihs bohja, un
beidsvoht panahks laimi un labklahſchanu!““

Pee gudrineeka Pehtera atnahze atkal kahdureis
kahds jauns fainmeeks ar wahrdu Wilmus; tas grib-
beja no ta kahdu 10 rublus us atdohschamu aisenemt.
„Tas irr mas naudas, teize winsch, bet es gribbu
kahdu sirgu nospirk.“

Schee wahrdi Pehteram ne patilke, winsch tam
atbildeja: Leescham, tas nau dauds naudas, es tew
gribbu to aisdohrt. Bet es tew wehl dohschu klahrt
kahdu labbu mahzibu, zaur fo tu warresi baggats
palikt.

„Af, luhdsams, teizi, us kahdu wihs?“

Man bija kaiminsch Leiesfalla ar wahrdu Indrikis,
tam bija nelabba eerascha, kas to beidsoht pawissam
ispohstija. Winsch turreja wissu par masu leetu. Kad
to waizaja: Zik linnu tu schogadd essi pahrdewis? tad
tas atbildeja: gan mas, 2 birkawus ween! Feb kad
tas no kahda ne gohdiga parradneeka bija peekrahpts
un kad es to prassiju:zik leela kawa skahde? tad tas
teize: ih, nu! masa leeta, kahdi 20 rubli! — Winsch
bija turrigs fainmeeks, bet zaur scheem wahrdeem
„masa leeta“ — tas beidsoht tappe isdsichts no fa-
wahm mahjahn. — Draugs, zik tu gribbeji no man-
nim? „Es no jums luhdsu 10 rublus!“ — „„Labbi,
es to biju peemirsis!““

Bet klausens wehl! — Man bija zits kaiminsch,
tas krohdsineeks Behrtuls, tas runnaja zittadi un
palikke zaur to baggats zilweks eeksch ne dauds gad-
deem.

„Kahdi bija winna wahrdi?“

Kad to daschureis waizaja: kà flahjahs Behrtul,
 ko tu schogadd eßi pelnijis ar sawu andeleschanu? tad
 tas atbildeja: Valdees Deewam! dauds naudas! dauds
 naudas, — un firds tam bija preeziga — lihds 50
 rubleem! — Feb kad to uðrunnaja: Kas tew kaisch
 Behrtul! kam tu tahds noßummis? tad tas teize: Af,
 man isgaise dauds naudas pee scha namineeka, wairak
 ne kà 20 rubli! — Atnahldams tas bija tußchineeks,
 bet pehz tas palikke baggats. — Nu Wittums, kahda
 walloda tew labbak patihk?

Nu, sinnams, Behrtula walloda!

Bet pee ifkatras leetas tahda walloda arri ne geld.
 So Behrtuls arri teize, kà dauds naudas effoht, kad
 tam bija jadohd labbas dahuwanas nabbageem woi bas-
 nizai; un tur tam bija jarunna kà Indrikis. Es dsih-
 wodams widdü sharp abbeem fainneekeem brihscham
 runnaju kà weens, brihscham kà ohtrs.

„Nè, teize Wittums, man patihk Behrtula wal-
 da, tas palikke baggats.“

Nu, zil naudas tu gribbeji no mannim dabbuh?
 „Dauds naudas, dauds naudas! 10 rublus, mihlais
 Pehters!“

Woi tu redsi Wittums, tà ees labbi gan! Tas pa-
 reisi! — Kas no kahda drauga naudu aïsnemm, tam
 buhs runnaht kà Behrtuls: dauds naudas! Bet kas
 kahdam zilwekam palihds, tam buhs fazziht kà Indrikis:
 es tam esmu dewis kahdu mašu leetu! —

L — g.

16. D s e e f m i n a.

Einsam? —

Nein, das bin ich nicht.

Weentuls? —

Tahds gan ne esmu. —

Tahli gan irr mihi draugi;

Tomehr manna firdi — raugi! —

Tee man turwumâ.

Laimigs? —

Tahds gan ne esmu. —

Klussas affaras no waiga

Birst — un kur ween kahja staiga,

Girds us mahjahmi stahw!

Behdigis? —

Tahds gan ne esmu. —

Juhs, kas tahli no mannis effat,

Tomehr allasch manni nessat

Sawâ firsnina.

Zerreht

Gribbu allaschin.

Gan to stundu sagaibischu,

Kur juhs atkal eeraudsischu! —

Gaidi, firsnina! —

Croon.

17. G ö t h e ' s F i s c h e r.

Klau! wilni ruhzoht lihgojahs!
 Un sweineeks juhr-mallâ
 Us makschkeri ween flattijahs,
 Kas uhdens dsillumiâ. —
 Bet kamehr sehd un paffattahs,
 Tad uhdens burbule;
 Pahr wilneem ahtri pazellahs,
 Ned's' juhras meitene!

Ta dseedadama fazziha:
 Ko mannu pulzinau
 Tu drifikstees uswilkt blehdibâ
 Us nahwes faufumu? —
 Al' puiss! kaut tu ween sinnatu,
 Zik jaufi siwim te,
 Tu tuhlin pats gan nokahptu,
 Un sahktu dsihwoht schè.

Woi miyla faule juhrinâ,
 Woi mehnes ne spirgstaahs?
 Woi winnu waigs no dsilluma
 Zo spohschaks ne zettahs?
 Woi jauna debbes-welvite
 Lew ne spihd uhdeni?
 Woi paschu tawu gihmi schè,
 Al' puiss, tu ne redsi?

Zau uhdens aug, un sweineekam
 Zau lahju flappina,
 Un winnam irr kà bruhtgaran,
 Kad bruhte sveizina,

Ta meitene tam us̄smiejahs —
 Nu jau pagallam bij! —
 Ta welf — pats labprah t padohdahs,
 Un pasuhd uhdeni. —

E r o o n.

18. Der siebzigste Geburtstag; von Voss.

Ins Lettische übersetzt von J. F. Lundberg.

V o r w o r t.

Die Idyllenwelt hat die wenigsten Reize für solche Personen, welche schon gleichsam in ihr leben, dagegen zieht sie diejenigen mehr an, die erst durch die Einbildungskraft sich in sie versetzen. Unser Landmann findet daher an Gedichten, welche das Landleben schildern und idealisiren, keinen Geschmack. Er sieht ja solche Gegenstände täglich, daher, wenn auch nicht mit Ueberdrüß, so doch mit Gleichgültigkeit. Goßners Idyllen, so freundlich sie den gebildeten Städter ansprechen, sind mit ihrer ländlichen Zauberwelt nicht für den Bauer, und die darin vorkommenden zarten Schilderungen der Liebe versteht, glücklicher Weise, der rohe Sohn der Natur noch nicht. Tee irr neeki! würde unser Lette dazu sagen. Aber wohl blickt auch er gern in das häusliche Leben derjenigen hinein, die, zwar an Bildung höher, ihm doch örtlich nahe genug stehen, so daß er wenigstens, von Zeit zu Zeit, ihre Art zu leben

betrachten kann. Die verädelnde Schilderung eines solchen Lebens würde ihn daher wohl eher ansprechen, schon weil es ein anderes Leben als das seinige ist, besonders wenn diese Schilderung nicht nur erhebend, sondern auch belehrend für ihn ist; denn gute Lehren sind ihm überall willkommen. Von dieser Art sind die beiden bürgerlichen Idyllen von Voß, seine Louise und sein siebzigster Geburtstag. Den letztern habe ich versucht ins Lettische zu übertragen, aber nicht für unsere Nationalen zur Ergötzung, sondern als eine Curiosität für die Kenner und Freunde der lettischen Sprache, und als einen Versuch, ob sich dieses oder jenes im Lettischen wiedergeben lässt. Da es die ersten Hexameter sind, und noch dazu lettisch, die ich mache, so werden geschicktere Verskünstler wohl mit Recht viel an ihnen zu tadeln finden; ich muß mich daher ihrer Nachsicht schon im voraus empfehlen.

Im Pastorat Buschhof den 3ten Septbr. 1828.

J. J. Lundberg.

Gohdiga ķestera Ķamma septica defmita dsim-
fchanas deena.

Pahrtulkota no wahzīkas walodas.

Lihzis us spreddiku grahmat, sahnis tam eekur-
tam krahsnam

Sehdeja gohdigais Ķams, eeksch rohkas = krehsla,
tam schuhta

Pabruhna ahda ar raksteem, un pildiht' ar
astreem no sirga:

Lams, kas tschetru reis desmit gaddus jau
Brihwneeku draudse

Chrgelneeks, stohlaßkungs bij un arridsan goh-
digais Kesters;

Gan drihs wisseem, kà behrneem, bes retteem
firmgalweem zeemâ,

Uhdens' pee kristibas sneedse, un mahzija winnus
wehl pehzak,

Chrgeles spehleja laulneekeem, dseedaja dascheem,
ak! kappôs.

Daudsreis salikdams rohkas winsch runnaja fluspi
pee fewis,

Laffoht preezicus wahrdus un mahzibas. Bet
pa tam starpam

Stihwas azzis tam slehdsahs salbâ asaida
fnaudâ.

Schodeen brangoja winsch ar swehtdeenas strih-
paimu kamsohl'

Brillis bij' noslihdis tam, pee firmeem spihda-
meem matteem

Gulleja, klahf pee grahmatas, mizze no pasil-
las samtes,

Alpschuht' ar zaumas ahdimu; wirfû bij' zekuls
no selta.

Preezigi eesahze winsch to septitu desmitu
gaddu,

Sirds tam preeziga bij' jo Ans winna mihla-
kais dehlinisch,

[Venki kà sehns jau sprebbiki teizis, no basnizas
funga

Basnizas ammatam wehlehts, masâs un aug-
stakâs fohlâs

Mahzihts par dahrgaku naudu, nu wisseem pa-
tihkams bija

20

Merlizzes draudse par mahzitaju fwehtihts un
ezelts,

Un ne senn wehl laulahts ar preefschneeka mee-
figu meitu.]

Dehls no tahlenes winnam tai preezigai deenai
par gohdu

Gahrdu tabbakü fuhtijis tà lihds artidsan wiunu,

Un wehl grahmatâ fohlijis, winsch ar laipnigu

25

seewu,

(Ja tik palautu seemas zelsch un kuppenes
leijâs)

Nahkschoht teefscham, schodeenu fwehtiht ar mih-
laku tewwu,

Paschi lai fwehtibu dabbu no winna un goh-
digas mahtes.

Weenu fwekketu blaschki ar dahrgu wiunu tas
wezztehwus

Maltite tukschojis lihgsmi ar mahti, lai wessels
jell' paleek

30

Ans, wiunu mihlais dehlinisch ar sawu laipnigu
seewu,

Ko tee labprahrt redsehtu, weddelli faultu un
mahti

Drihs pee puhpas dehlina kahda, woi meitinas
mihlas!

Dauds wehl runnaja tee no behdigahm deenahm
un baltahm,

Un ka meerigs wijs paleek un patihkams wez-
zuma gaddos:

„Labhu eegribbeht ween un paalauces, isdoh-
dahs labbi!

Paschi, sirsnina mihsa, to redsejam, redseja
dehls arr'.

Ikreis tewi noraudoht teizu: zeetees tik seewin!

Zerre un luhds! jo leelas tahs behdas, jo tuwu
irr paligs.

Sahkums wissur irr gruhts; kas drohschi staiga,
tas panahk!“

Sirsnigi runnaja tehws, un lassija spreddiki
jauku,

Ka Deews putninus barro un apgehrbj pukki-
tes laukâ.

Bet tas saldans dsehreens no wezza wihsa tam
wezzam

Prahtus klussinadams to midsinaja ar smarschu.

Puschkota bija no mahtes ar prahtu istaba gai-
scha,

Kur pehz stohlas darbeem tee dusseja, meeloja
daudsreif

Gohdigus weesus, to muischas fungu un basni-
jas tehwu:

Wissur bij puttinahts, mehsts un kaishits ar
smalkakahm smilktim,

35

40

45

Baltas gardihnes kahrtas ap lohgeem un gul-
lamu weetu,

Ohsolu flapgalds klahs ar rakstiu farkanu autu 50
Pukkites faulē garr lohgeem no putteleem tih-
ritas bija,

Nohses, kas pumpurus mette, un Wahzsemimes
pippers un kresses,

Wehschokli pohdā pee krahnsa, kas jau eesahze
dihdsin.

Spohdribā spihdeja schikhwes apkahrt un blohdas
no alwas

Plauktinā; pakahrtas bija tur diwi Wahzsemimes
kruszes 55

Raibas ar pukkehm pee wadscheem; ohglu panna
no missin',

Besmeris, wangals un glihta ohleks no lasdina
kohka.

Klaweere salsa, to stihgoja pascha firmgalwa
rohkas

Spihdeja, wahks bij' rakstihts ar bildehm, ap-
pakschā spehle

Uskahrtā kahjahn (Pedal); pulpetē usschirta
meldijas grahmat'. 60

Urri ohsolu flappis, ar engelu galwahm un rak-
steem,

Dreijetahm kahjahn un atslehgu - kahrdehm no
missin'

(Mahte, nelaika festereene, to schinkoja puh-
ram)

Noputtehts bija no winnas, ar waſku ſpoheſchaki notrihts;

Wirſu ſtahweja ſuns un lauwa ar iſſteptu mehli

65

Abbi no ſirgu akmina, glahſes ar eegreeſtahmi ſihmehm,

Teekannes diwi no alwas, mahlu taffes un ahbol. —

Zehwu, kā raudſija, kā wiſch puhſdamees gulleja meegā,

Zehlehs mahte no wehrpjama krehſla, vihta no needreem

Peegahje lehnitam flaht, pa knerkdamahm ſmilk-tim, pee pulkſten,

70

Sehje kluffinam ſchnohri no ſwanna ſwarra pee naglaſ,

Lai jell dſegguse ne, nedſ ſkannama glahſe to mohda.

Taggad ſtattijahs ta, kā ſreedamas pahrſlas prett lohgeem

Birre, un ſeemela wehſch nu greesdamees ſchalze zaur ohſcheem

Wiſputtinaja to lehdkamu wahrnu pehdas pee ſchkuhna.

75

Iſgi ta bailigā ſirdi krattija galwu un rohkas,

Stahweja dſillās dohmās un runnaja kluffi pee ſewis:

„Mihlaus Deewſ, kā nu puhſch! un ſneegſ pa kuppenehm kraujahs!

Nabbadſinsch, zettâ kas irr, tam mahjas weeta
wehl tahlâ!

Geb kas ſeewai un behrneem malku melledams
ſtaiga,

80

ſſfalzis wehl un pliks! Al, tahlâ breeſmigâ
laikâ

Ne weens iſdſihtu funni, ſchelodams lohpimu
ſarwû!

Tomehr nahk mans dehlinſch ſcho deenu ſwehtihſt
ar tehwu!

Pastahwigſ bija tam prahts jau maſâs dee-
nâs! — Kâ ſtipri

Sirds mannim pukſteht fahk! un raugi kâ kaf-
kis ſemm galda

85

Murd un laisahs ſew kahjas un bahrſdu un gal-
winu glauda,

Weefus tas fluddina, kâ wiſſi prahtneeki
finna!“

Leize un nogahje tad preeksch ſpeegeli, ſweht-
deenas mizzi

Sataifüht; tehwſ to, ſkuhpſtidams, paſchkeebis
bija pehz kildas,

Jo wiſch dſehre us dehla meitinu, patti us
dehlin’.

90

,,Mannisdehl kauns gan ne buhs gaſpaschai
jaunakâ mizze!“

Dohmaja kluffinam tà, — un ſmehjahs patti
pahr ſewim. —

Luwu pee ſnaufdama tehwa, ohtrâ gaſdina
mallâ

Klahje ta autinu baltu, no smalkeem trinnis-
scheem austu,

Tasses likke pebz kahrtas! un rohkas trihzeja
lohti;

Skahrdes-dohsiti, pilnu ar zukkuru gabbaleem
rupjeem

Nehme no skappja nu ahrâ un dñinne fihldas-
mas muschias,

Ko tehws taupijis bij, lai paleek tam beedri
par seemut.

Urri no plauktina zehle ta kalku pihpes ar spal-
wahn,

Sallahm un sarkanahm, un likke tabbaß' us
schklihwi. —

Kad nu eekschâ wifs gattawß bija, tohs behr-
ninus fanemt,

Gahje ta lehnitani ahrâ, lai klinkis ne darra
trohksni;

Zad is faimes kambara fauze zaur atwehrtahm
durwim

Mahrinu, kalponi mudru no schigli greessdama
rattin',

Kas no tiktawa tinne un spohleja dñihjas us
aufchan',

Ahtri greessdama, prahs to skubbinaja un weh-
wers.

Palehnâ balfi ta fauze un klußi stahweja tih-
lawß:

, Knaschi kwehlainas ohgles, Mahrin, man
grahbi no krahnsna,

Stummi pee muhra jell tahn, kas stahn aiß
wezztehwa krehla;

Kappejaß jadedsina itt prischaß, tad labbaki
smekkehs.

110

Eckurr' ar kalteteem willeneem, shallahm un
malku no wihsnehm,

Trohksni tik ne darri dauds, lai nemohstahs
tehtihks no meega.

Ugguns kad kwehlē nu friht, tad peestummi
sarrainu blukki,

Lai par nafti wehl swill, un apturr breezmigu
falu.

Septitā desmitā gaddā bes kauna wassaras
laikā

115

Peesaulē duffcht warr, un seemā pee filtaka
krahnsa.

Urri behrnineem pehz gan gribbeses kaulinus
fildiht. —

Mahrina klausija mahtein, zehlehss un iseijohst
teize:

„Bahrgais seemelis puhsch; kas taggadin blan-
dahs, barr aplam.

Wehligais pahris, ka muhsu, kraida zaur sneegu
un auku.

120

Siltu dsehreeni dewu es schodeen telleem un
gohwim,

Vakaisu kuhti, ko fildiht. Balmuggur', pirm-
peena dohliht'

Maurodamas pee silles lausija rohkas, kad
kaffu. —

Teikuſi, tad nu grahbe iſ trahſna ſpihdigas
ohgles

Schahwe malku tad eekſchā un eepuhte uggun'
ar plehscheem,

125

Rahſejoht baſchijahs par duhmeem, affaras
azzis.

Kohſchiga mahte kappeju dedſinaja pee uggun',
Pannā wirſ kwehles, to maiſidama ar karroht'
no kohka:

Sprakſtejoht ſwihde nu bruhnedamas puppas,
un beesa

Sutta zehlehſ, ar fmarschu pildija nammu un
kehki.

130

Winna tad nehme no plaukta pee ſkurſina kap-
peju dſirnu,

Behre puppas tur eekſchā, ſpeede to ſipri ar
zelteem,

Kreisā rohkā to turredama un greſe ar labbu;
Daudſreis prahtigi laſſija lehldamas puppas no
klehpja,

Behre us pellehku papihru rupji ſamaltu kap-
pej'.

135

Peepeschi apturredama dſirnu, kaſ rihbeja lohti
Winna tad Mahrinai teize, kaſ trahſni aiftaſiht
fahze:

„Steidſees, Mahrin, un eeslehdſ jautru funni
eekſch bakk=uhſ,

Kammanahm nahkoht lai nereij un tehwu no
meega lai netrauz.

Tohms woi plauschus irr gahdajis dehlam un
basnizaskungam, 140

Kas us waßkarin nahk, un tahdas siwis daudſ
zeeni?

Lai winsch aiseet pee laika, jo zittadi wahri=
gais swineeks

Ne noeſ lehti pee kumbja. Lad aibness tam
arri to kulli.

Tohms lai faſſu malzmu ſkalda, ka pilditu
ſohſi

Zepſim; eedohd tam zirwi un ſtubbini winnu, 145
Lad eijoht

Kahpi us balloſchu-laktu un ſkatt' woi kanima=
nas ne nahk!“

Tik ko teikuſi, ſtrehje Mahrina kalpone mudra,
Nehme no kwehpaina muhra to zirwi un wal=
gainu kulli;

Wildama fizziſgu Kranzi ar kauleem wedde us
halk = uhs'

Tahlu ais dahrsa, un ſlehdſe ar krampi zeetuma=
durwiſ. 150

Eſahkoht kaffija ſuns un gaudeja, bet kad
winsch ohde

Siltumā prischas ſwehtdeenas maiſes ar mih=
ligu ſmakku,

Lehze winsch ſchigli us zepli un ſteepe kaulus
us duffu.

Winnu nu eefrehje ſchkuhnī, kur Tohms ar
ſpehzigu rohku

Salmā ekseles greese, tam ahtrumā teize ko
darriht:

155

, Sastaldi malzīnu sohsam un eij ar scho kulli
pehz plauscheem,

Lohms, pirms tumſiba nahk, jo zittadi wahri-
gais sweineeks

Ne noees lehti pee kumbja; lai nahk wissmih-
laiki weest.“ —

Utteize Lohms un likke effelu-lahdi pee mallas:

Malzīnu, Mahrin, un ſiwiſ ſkappeschu ihſtenā
laikā,

160

Bet kad sweineeks wehl ſchodeen gribbetu rahdi-
tees wahrigs,

Es tam mahzīschu eet, un drīhs buhs kumbis
tad wattā!“ —

Tā tas ſpehzigais kalps; bet patti ſtrehje zaur
ſneegu,

Kahpe us balloſchu-laktu, un puhte un trūme
few rohkas,

Bahſe ſemmi preefſchautu tahs, un fitte tahs
pahri par plezzeem,

165

Likkuschi ſkattidamees ar azzim zaur greeſdamu
ſneegu.

Raugi, no tahlenes tad kā aiffegta kibitke
nahze,

Kas no kalna prett fahdschu ſkanneja. Ahtri
no lakta

Rahpdama neſſe ta preezigu ſinu tai rohſchigai
mahtei,

Kas no svehtdeenas dschreeni kraftija krehjum'
no peena:

„Mahmuliht', kammanas nahk, es ihsti ne
sinn', man schkeetahs!“

Mahrina teize; no preeka tad mahteit nokritte
karroht,

Zelli tai drebbeja lohti, un firbs tai puksteja
spreijoht,

Dwascha peetruhle tad un steigdamai noschlukke
tuppel.

Mahre nu skrehje us wahrteem attaisiht. Tuwu
jo tuwu

Pohgoja swahrguli, plihfschkeja pahtagas, tez-
zeja firgi.

Nu pat muddigi greese jau eekschâ ar spohscha-
jeem rihkeem

Muischinas widdû, kibitkes pusse jau atwehrta
bijä.

Preekschâ tad brauzohrt no sneega kuhpeja
schnahldami firgi.

Mahte nu sauze: „Ak, behrnini, sveizinati
man effet!

Woi wehl dsihwiba jums? — un rohkas
eeksch kammanahmt sneedse —

Meitina manna woi dsihwa wehl salnâ? —
Kad behrni tad luhdse,

Patti lai taupitohs few: — „ak, behrni, fo
skattait pehz maunim!

Siltums man istabā gann', esnu no wezzkehnu
tautas,

Sirma ta paleek ar ween, un ne behda salnu
neds auku,

Bet ta jaunaka zilts irr mihksta un bihstahs no
wehſmas!“ —

Leize, un dehlu, kas lehze no kammanahm,
kampe ta ahtri,

Iſtinne meitinaī tad no lahtchu dekeem tahs
kahjas,

Glaudeja winnu tad dauds, un schehlojoht dewe
tai mutti,

Ewedde abbus nu ruhme, ar kreisu rohku to
dehlu,

Meitin' ar labbu, un faimei liffe pehz ſirgeem
tad raudſih.

„Bet kur paleek gan tehw? woi weſſels irr
dſimſchanaſ deenā?“

Waiza ja dehls. Drihs mahte to kluffinaja ar
galwu:

„Kusch! wiſch lehnas - krehſlā wehl gulf eekſch
deenwiddu - meega.

Lai tawſ laulahts draugs, ka behrns, to mohda
ar mutti,

Tad buhs teefā, ka Deewſ eekſch meega tohs
fanvejuſ ſwehti!“ —

Leize, un kluffi tohs wedde eekſch ſtohlas tih-
ritu kambar',

185

190

195

Kur dands galdu un krehſlu, ir rakſamas leetas
un tahnpleſ.

Schē pee wadscheem ta kahre nu seemas filta= 200
kas drahnas,

Mehtelī pilnu ar sneegu, ir weddekleſ dahrgaku
kaschohk',

Urri to plohri, kas waidsinu ſedſe un kaklauſ^t
no ſihdes.

Wehl reis mihligi tad ar preezaſ aff'rahm tohs
kampe:

,Labbdeen', meitir' un dehls! pee ſirds man
wehl reis jell' nahzeet!

Preeks mumis wezzeem juhs eſſet. Tad fir= 205
mojeet paſchi ar preeku,

Weenadā prahṭā ween; lai paaug jums pree=
zigi behrni!

Taggad lai azzis mumis milſt, jo baſnizas am= 210
mat' tew redsam

Dehls, kam laulata irr ſchi mihla firſnina
manna.

Nabbadſin' waigs tew ſarkans kà ugguns no
ſeemela wehja!

Uk, tu pukkite manna! Es fauzu tew Tu, kà
tu gribbi!

Iſtaba filta irr gann', un tulihſt jums kappeju
neſſu."

Winnai pee kakla kahrdama glaudeja meitina
mihla:

,Memmin, tew fauzu arr Tu, kà meesigu, no
ka es dſimmu.

Zà jau Bihbelê stahw, kur firds bij weenohf
ar mehli.

Jo tu dsemdeji man un audseji raschenu dehlu,
Kas pee meesas un firds, ka leelijahs, lihdsigs
irr tehwam. 215

Mahmina, mihlo man arr, es labpraht gribbu
tew flausiht.

Preeziga firds man irr un allaschin farkani
waigi,

Kad ir seemela naw. Mans tehtihts daschureis
teize,

Kneebdamis waidsinu man, ka slimma wehl tap-
schu no spehka.“

Dehls tad teize un mahtei rahdija seewinu sawu: 220
„Nemm us tizzibu scho, kaut smalka un smai-
dra gan rahdahs,

Zomehr ar dwechsel un meesu no labbakas stipra-
kas tautas.

Lai til ar mihtstu mehli tew ne sohg tehtina
firbi! —

Mahzi un ness us dsimfchanas deenu tam mut-
titi saldu.“ —

Gudri smaidija tad un atteize mihliga seewa: 225
„Ne, wehl labbakas leetas man lahdê irr dsim-
fchanas deenai,

Muhfu tehwam par lusti un mahtei; to tu wehl
ne sinn.“

Teize, un nehme tad wihrum pee rohkas un gahje
ar mahti;

Durwîs schi taisija wallâ un lîke behrninus ee=eet.
 Bet ta weddekle jauna ar mihligu preezigu waigu 230
 Lehkaja winneem papreeksch, un skuhpsija teh-
 wu. — Ur azzint
 Brihnodamees pee firds winsch mihlus behrni-
 nus speede. —

19. Ne pasuddina fawu brahli, kâd few
 nelabbas dohmas prett winnu.

Jahns Rahlas.

Mehs paldees Deewam! appaeksch Kreewu Keiseru
 schehligas un gudras waldischanas laimigi un drohschi
 dsihwojam un neweens ne warr pohstiht muhsu bas-
 nizas meeru, nedz muhs nizzinahrt muhsu tizzibas dehl.
 Bet wezzôs laikôs Kattolu semmê tas bija zittadi. Tur
 muhsu tizzibas heedri daudsreif tappe waijati, mohziti
 un neschehligi nokauti. Klaufaitees kas wehl preeksch
 go gaddeem Sprantschu semmê notiske:

Jahns Rahlas bija wezs kohpmannis Tuhlühses
 pilssfehtâ, Sprantschu semmê, turpat jau 40 gaddus
 prezzedams un andeledams. Winsch tappe zeenihts
 un gohdahts no wisseem kaimineem, passihstameem un
 draugeent kâ gohdigs zilweks, meerigs pilssfehtneeks un
 mihligs tehws. Sprantschu semmê walda Kattolu tiz-
 ziba, bet Rahlas bija no Kalwinu basnizas woi Ewan-

geliūma māhzibās beedris, un schi tizziba lohti līhdīgā muhsu Lutteru beedru tizzibai. Tāhdā pāschā tizzibā dīshwoja arridsan wīna gaspascha un wīna behrni. Tikkai weens dehls, ar wahrdu Luhdowihks, bija at-kahpis no sawas tehwu tizzibās un turrejabs pee Kattolu basnizas. Gan schis to nebuhtu darrijis, bet kahds Lutteru jeb Kalwinu tizzigs zilwels schinni pilseftā tappe wairak smahdehts ne kā funs; jo nekur zittur Kattoli prett muhsu tizzibās heedreem nebija tik neschehligi un bresmigi kā Parihses un Tuhluhses pilseftā. Preesch 200 gaddeem Parihsē tappe nokauti, weenā pāschā deenā, tikkai tizzibās dehl, peezdesmit tuhkfostochi labbi gohdigi eedshwotaji un Tuhluhsē wairak ne kā tschetrutuhkfostochi. No ta laika arween wehl Kattoleem bija un palikke nemihligs prahcts prett muhsu tizzibās heedreem.

Jahns Kahlas, gohdigs un prāhtigs tehws un dee-wabihjigs zilwels buhdams, gan ne flaweja sawa dehla tizzibās pahrmihfchanu, bet winsch to pazeete ar klussu noskumfchanu un wehl schim sawam dehlan dewe kahdu noliktu naudu par gaddu, un tas dīshwoja kā papreesch tehwa nammā. Kahlasam arri bija kālpone no Kattolu tizzibās; ta jau 30 gaddus pee wīna deeneja, un ta bija palihdsejuſi audſīnaht wissus wīna behrus. Schi patti dewe no sawa wezza funga labbu, gohdigu leezibu: winsch allaschin irr bijis ruhpigs namma walditaſis, mihlodams tehws, uſtizzigs kālmisch un mans labb, taisns un schehligs fungs. Man tikkai schehl, kā winsch wiltigā tizzibā dīshwo, jo winsch ne panahks debbesu walſtibū! (ta

mehds Kattoli no mums aplam runnaht.) — Wezza Kahlaſa ohtrais dehls, ar wahrdu Markus Antons, bija teefas ſinnatais. No augſtahm flohlahm atnahzis wiſch gribbeja palift par awokahtu; gan wiſch pats, gan arridsan tehw̄s daudſreis no augſtahm teeſahm luhdſe, lai tam uſwehleſtu tahdu ammatu — bet welti! tas ar ween tam tappe aileegts ar teem wahrdeem: kaſ ne dſihwo Kattolu tizzibā, tas ne warr paſlift par awokahtu! Zahda netaifniba un neschehlaſtiba lohti noſkumdinaja ſcho gohdigu jaunekli, un tas no ta laika palikke gruhtſirdigſ; daschdeen wiſch fazzija ſaweem draugeem, ka wiſch gribboht few paſcham nahwi padarriht.

Weenreis pee wezza Kahlaſa bija zeemā kahds jauneklis, ar wahrdu Lareffe, 19 gaddus wezs. Schis mihiſigs un gohdigſ jauneklis bija atpakkat nahzis no tahla zella un ehde maltiti pee muhsu kohpmanna. Wezs tehw̄s Kahlaſ, winna gaspaſcha, wezzakais dehls Markus Antons un ohtrs dehls Pehters bija pee galda, bet namneeka meitas zeemoja pee kahda raddineeka. Pehz maltites wiſſi dewahs no ehschanas kambara eekſch zittas leelakas iſtabas, tikkai Markus Antons palikke turpat, bet pehz kahdu brihtinu tas arri atſahje ehschanas iſtabu. Kahlaſ wehl ilgi ſarunnajahs ar to ſweschu jaunu zilweku, kaſ tam daudſ ſtahſtija no zella notikſchanahm. Nu ſchis gribb aileet, wezzais Kahlaſ to gribb ar gohdu pawaddiht, ka peeklahjahs, lihds namma durwim. Bet — ak tawu leelu nelaimi! ko tee redſ? — Markus Antons irr pakahrees pee preekschnamia durwim! — Wezzais tehw̄s apgihbſt,

mahjas laudis saastreen un sahl kleedsin, Lareffe un Pehters Kahlas steidsahs dakteru mekleht.

Pa tam starpam pulks lauschu eelâ sapulzejahs preefsch durwim un kahds nebehdneeks issauz: „Wezzais pats irr pakahris sawu dehlu!“ — Schee nelaimigi wahrdi un neganti melli eet no muttes us mutti — un drihs wehl tohp peelists: „tas sweschtizzigs Kahlas, ar sawu beedri Laressi, irr pakahris sawu dehlu to jaunu Markusu Antonu tapehz, lai tas ne paleek arri par Kattoli, ta ka wiina brahlis.“ — Un wissâ leelâ pilsschta gan drihs ne weens Kattolis ne bija, kas ne tizzeja, ka tas teescham tees effoht, ka tas nesphehzigs un trihzedams firmgalwis pateesi effoht nonahwejis sawu dehlu. Turklaht wehl starp Kattoleem jau senn daudsinaaja to melli stahsti, ka tahbi sweschtizzigi laudis nołaujohit ißkurre behrnu, kas gribb dohtees eeksch Kattolu tizzibas.

Tas nelaimigs Tehws nesinnaja neko, kas pa eelahm tappe mellohcts un daudsinaahcts. Winsch waide-dams un raudadams wehl schnaudse sawas rohkas. Tapat waimanaja un raudaja wezza mahte un behrni. Bet nejauschi ateet kahds teesas fungs, kam wahrds bija Dahwidz, un dauds teesas fullaini. Schee leek kehdës to püffmirruschu tehwu, to apgilbuschu mahti, to jaunu Laressi un arri to nabbagu falponi no Kattolu tizzibas, un aisswedt schohds tschetrus nelaimigus zilwekus zeetumâ. Launprahrtigi zilweki wehl gahdaja, ka ta wiltiga walloda jo deenas jo wairak tappe turreta par pateefibu un ka neprahneeku firdis jo wairak tappe pilditas ar dusmibu un atreebschanu prett newainigu

Kahlasu. — Tapehz Antona lihkiš tappe aprakts ne
 kā tahs nizzinatas meesas kahda sweschtizziga zilweka,
 bet tee tam taisija leelas gohda behres, itt kā winsch
 buhtu teesham gribbejis us Kattolu tizzibu greestees.
 Tas lihkiš, kā kahda svehta wihra meesas, tappe aiss-
 nestis us Kattolu Steppina basnizu, kur turreja augstu
 Deewa kalposchanu. Pee schahm behrehm warreja
 redseht wissleelaku glihtumu un brangumu. So basni-
 zaš widdū bija nolikti dahrgi un augsti truhreschanas
 sohli, un tee paschi bija baggatigi un s̄taisti ispusch-
 loti. Paschā wirsū sehdeja kahds mirrons ar plikkeem
 faschuhtheem kauleem (Todtengerippe) kā buhtu tas
 pats Markus Antons Kahlas. Schis mirronu kaulu
 zilweks nesse kreisā rohkā puhpulu sarrinu un turreja
 labbā rohkā rakstuspalwu wirf leelu papihra lappu, kur
 bija rakstihts: „Fahns Kahlas irr sawa pascha dehla
 slepkawa!“ — Kā gan svehta prahta zillaschana warr
 kohpā miht ar breesmigu neschehlastibu weenā paschā
 firdi? Kur wilkan nahk jehrina lehna dabba? Zo-
 mehr schee krisiti zilveki zellōs mettahs preesch scheem
 mirrona kauleem, tohs kā augstu Deewu peeluhgdami
 un no teem kahdu brihnuma sihmi gaididami. Bet tur
 flaht tee nolahdeja sawu sweschtizzigu brahli, tam laiz-
 gas un muhschigas mohkas wehledami. Kahds muhks
 starp scheem aplamneekem tam mirronam islause kah-
 dus sohbūs un tohs glabbaja kā svehtas leetas: Tā
 plohfijahs tizzibas sihwa eenaidiba pa eelahm un pa-
 schā Deewa nammā, bet arri pee augstu teesu galda,
 kur taisnibai buhs dsihwoht, ta sataisija nelaimi un
 pohstu. Muhle wehl tee 13 teesaskungi eefahze isme-

Kleht, woi tee nelaimigi zilweki, kas jau gulleja zee-
 tumâ un kehdêš, teeschaïm effoht laundarritaji, woi ne? —
 Bet winnu tizzibas eenaidiba jau fenn tohs turreja par
 wainigeem, bes wissas pahrleezinaschanas no ta ne-
 ganta darba. Tikkai weenam pascham teefas fungam,
 ar wahrdu Delafalle, bija gaischakš prahts, taisna un
 schehliga firds, bes zilweku bailibas. Winsch aïsstahweja
 tohs newainigus fazzidams: „Das wehl nau siepkawa,
 so mulki laudis par tahdu fauz; wehl zittas leeziwas
 waijaga. Pahr kahda zilweka dsihwibu buhs nospreest
 ar apdohmigu prahtu! Zahns Kahlas gan irr no fwe-
 schas tizzibas, bet tomehr gohda wihrs un mißlodams
 tehws, un ja schis nespêhzigs firmgalwis ar sawu trih-
 zedamu rohku arri buhtu gribbejis nostrahpeht sawu
 dehlu, tad winsch tomehr ne buhtu eespêhjis pakahrt
 tahdu jaunu spehka pilnu jaunekli. Kahlas til mas
 wainigs, kà es pats!“ — Bet zits teefaskungs stipri
 pretti runnaja schim zilwekdraugam, un winna ne-
 ganta walloda to heidsoht uswarreja, jo newainigais
 Kahlas tappe pasuddinahts us breesmigu nahwi, prohti
 zaur bendes skrittuleem sadausitam tapt! —

Nedseet, to padarrija akla tizzibas eenaidiba! Bet
 kapehz wezzais Kahlas weens tappe nahwei nodohts?
 To neweens ne warreja sapraßt. Jo winna gaspascha
 un winna zitti behrni lihds ar to jaunu Laressi tappe
 turrehti un spreesti par newainigeem, un tomehr tas bija
 teeschaïm teef, ka wissi tai paschâ nestundâ effoht bijuschi
 weenumehr kohpâ.

Nahwes spreediums nu bija nospreests par newai-
 nigü Kahlašu, bet winsch preelsch nomaitaschanas wehl

tappe breefmigi mohzilhts, lai isteiz kahdi splexkaribas
 beedri winnam bijuschi; un tomehr schee paschi beedri,
 ja tam kahdi warreja buht, jau bija spresti par newai-
 nigeem. Kahlas appaſſch wissleelakahm mohkahni at-
 bildeja ar ihstu kristigu drohſchibu. „Kur newaid no-
 seeguma, tur arri newarr buht ne kahdi noseeguma bee-
 dri! Es sawu dehlu ne esmu nokawis, nedſ lizzis no-
 kaut; pee tahda neganta darba es tik newainigs kā wissi
 zitti apſuhdseti!“ — Wairak winsch neteize bet pa-
 zeete wiffas mohkas ar kristigu prahtru; winsch ne lam-
 maja, nei lahdeja, winsch ne kurneja prett faweeem
 breefmigeem mohzitajeem, kam wehl preeks bija, winna
 gruhtas fahpes redſeht. Ur tahdu paschu drohſchu un
 pastahwigu prahtru winsch aigahje us sawu nahwi.
 Bet eekahpoht eekſch bendes ratteem winsch iſſauze ar
 ſkannigu balsi: „Es ne esmu wainigs!“ — Winna
 deewabihjiga iſſkattischana, tas meers winna waigā
 un ta ſirds ſtaidriba, ar ko winsch wiſſeem laudim teize
 ar Deewu, wiſſ tas gan warreja niknus ſwehrus ap-
 kluffinaht, bet winna besdeewigi eenaidneeki ne jutte
 ne kahdu ſchehlastibu sawā ſirdi. Gan lauschu ſtarpa-
 dasch labs zilweks apraudaja winna gruhtu likteni, bet
 tee weetineeki ta ſchehliga Deewa, kas pahr wiſſmasaku
 tahrpinu apſcheljahs, tee ne raudaja wiſ! —

Kahlas kā puſſmirrons, jau bija nomehrdehts no
 leelahm fahpēhm. Bet wehl bija nospreets, ka tam
 papreeſſch rohkas un kahjas taptu ſadauſitas ar kih-
 leem un ka tad winna meefas, noliktaſ us bendes ſkrit-
 tuli, taptu wiffai ſadraggatas. Kad bende winnam
 dewe to pirmu ſitteni, tad newainigs wahrgulis gruhti

nopuhtahs, pehz winsch zeete klussu pee wisseem zitteem fitteeneem; tikkai breesmiga lihla dausischana flanneja flattitajeem aufis. Ur salausteem lohzelkleem Kahlas tappe nolikts us frittuli; te winsch pazehle sawu galwu wehl ar pehdigu spehku fazidams: „Deews, tu finni, ka es nomirstu newainigs, bet ne peeskaiti manneem teefas kungeem winnu grehku! Es nomirstu newainigs, bet Jesus Kristus, faidrs no wisseem grehkeem, nomirre arri bes wainas wehl breef-migakâ nahwê!“ — Winnam ta runnajoht peeskrehje teefas kungs Dahwidz pee maitafchanas weetas, kleeg-dams: „Vlehdineeks! woi tu ne redsi to sahrtu, kur tarwas meefas taps fadedsinatas? isteizi faidru patee-fibu!“ — Tas newainigais ne atmaksaja lammafchanu ar lammafchanu, bet ar mohku tas greese sawu galwu prett bendu to usluhkodams, itt ka winsch no ta kahdu schehlastibu luhgtohs. Schis fitte ar wissu spehku un ta taisna dwehsele atstahtje tahs fadausitas meefas.

Tee zitti zeetumneeki palikke wehl kahdu laiku zetumâ, kautschu jau eesahkumâ bija nospreests, tohs tudalin waltâ laist.

Pehters Kahlas tappe dsihcts pahr rohbiskeem, ta nokauta tehwa meita klohsteri eesflehgta, un tai nelaimigai un atstahtai atraitnei wiffas sawas mantas un wiss padohms tappe panemts! Ak! tarvu suhru deeninu! ta gohdiga mahte, kas wehl ne fenn papreeksch ar sawu laulatu draugu dsihwoja pilnibâ un baggatibâ, ta patti nu staigaja ubbagôs, un plikka un atstahta ta behdse no breefningas pilsehtas ahrâ, suhdsedama sawas gruhtas behdas tam Kungam wissu fungu, tam

sohgant wissu sohgu. Tas mohdinaja gohdigas, tais-
nas firdis, kas wissu to stahsti ja Kehninaam. Kehninsch
istruhfahs lohti par tahdu breesmigu netaisnibu un pa-
wehleja teem netaisneem sohgeem, wissus teesu papih-
rus us Parihsı suhtiht. Tas arri notikke. Schee pa-
pihri tappe no jauna pahrraudsiti un nu nahze pee gais-
mas, ka Kahlas tihri newainigs bijis. Mahte tag-
gad atdabbuja sawas mantas, prohti 9000 dahlverus,
ta atdabbuja arri sawu meitu, bet to nokautu laulatu
draugu pats Kehninsch winnai newarreja atdahwinah.

L — g.

20. Puifcha dseefma rekrühfchöö aiseedams.

(Von einem Letten.)

Schehl mannas bruhtites
Zittam swescham atstahjoht!
Saderreta, saprezzeta,
Paleek sweschâ rohzinâ —
Lai nu schà, lai nu tà,
Tapat weenreis jaschkirrahöö.

Memmin' manni audsinaja
Dohmaj' weeglâs deenâs buht;
Kas tad irr? newa wiss!
Keiseram irr farra-wihrs.
Lai nu schà ic.

Brahli fitteet bungas,
Puhfcheet, stabbulejeet,
Lai es warru mascheereht
Prett to eenaidneeku.
Lai nu schà ic.

Ne raud' gauschi mann' mahmina
 Gan es tewi apmekleschu.
 Un ja nebuhs kummelinâ
 Kahjinahm es pahnahkschu.
 Lai nu schà ic.

21. Trihs paſluddinafchanas, fo Keisers Alek-
 fanders tannis farra-gaddôs 1812, 1813 un
 1814 irr dewis un kas muhscham wehl
 peeminnami. *)

I.

No Deewa schehlastibas
 Mehs Alekanders tas Pirmais,
 Keisers un Patwaldineeks pahr wissu Kreewu-
 semmi ic. ic. ic.,
 dohdam ifkatram sinnah.

Wiffai pasaulei irr sunnams, kà eenaidneeks muhsu
 walstibas rohbeschôs irr eegahjis; ne kas no ta fo darri-
 jam, kà mehs meerâ paliktu, ne wis muhsu zihschana

*) Die von Kaiser Alexander I. in den ebengenannten, ewigdenkwürdigen Kriegsjahren erlassenen Manifeste sind, eben sowohl durch die Begebenheiten, als durch die darin ausgesprochenen Grundsätze und Gefühle,

kā ween wärrejam, assinainu pohsta karru nogreeft,
 to no winna zeeta prahtha ne warreja atraut. Ul meera
 apfohlischchanahm mutte winsch arveenu us karru doh-
 maya. Vehdigi leelu karra pulku pats sanemis un to
 wehl ar Austrreeschu, Pruheschu, Sakschu, Baieru,
 Wirtembergeru, Westphaleru, Italeru, Spaneru,
 Portugiseru, un Pohlu karra wihereem wairojis, kur-
 ruz winsch ar draudeschchanahm fabeededams, speede ar
 winnu nahkt, winsch ar wisseem scheem daudskahrti-
 geem karra-spehkeem un ar leelu pulku leelu gab-
 balu dewahs us zettu, un eelausahs paschâ muhsu
 semmes widdû. Kauschana, ugguns un pohsts to

zu ausgezeichnet, als daß wir sie nicht auch in
 dem Sprachgewande der Letten, denen sie ja auch
 bestimmt waren und mitgetheilt wurden, sehn möch-
 ten. Hier folgen die drei merkwürdigsten in lettischer
 Sprache; No. 1. und 2. sind von dem sel. Propst
 C. R. Girgensohn für den kirchlichen Gebrauch
 in seiner Gemeine übersezt; No. 3. hat der Einsender,
 um die Trilogie zu füllen und den Schluß nicht ent-
 behren zu lassen, hinzugefügt. Bemerkungen dar-
 über, wiefern der Sinn von ihm, im Ganzen wie
 Einzelnen, richtig oder schief in der einfachen Sprech-
 weise unserer Nationalen wiedergegeben worden, sol-
 len angenehm seyn, wenn sich Sprachkenner die Mühe
 der genaueren Prüfung nehmen wollen. Der Ver-
 gleichung wegen mag denn noch angemerkt werden,
 daß diese drei kaisersl. Manifeste in deutscher Ueber-
 setzung sich bei den Patenten der Lvl. Gouvernements-
 Regierung vom 13ten December 1812, 14ten Januar
 und 23sten Junius 1814 abgedruckt finden.

pawaddija, fur ween winsch gahje. Ta manta fo winsch irr laupijis, tahs pilssfehtas un tee zeemi kurrus winsch irr fadedsinajis, tahs leesmas, kas no Moskwas pilssfehtas uskahpe, tahs Kremlu ffanstes, fo winsch tur ar bissalehm dausija, tahs Deewa basnizas un altari, fo winsch sagahnija, ar wahrdi: wiffas winna lihds schim wehl nedfirdetas negantibas un trakoschanas, israhdiya wiffu pehz eeksch ta, kas notifke, kas fenn jau winna prahtha d'stumâ nosflehts bijis. Ta spehziga, ar wiffu apswehtita un laimiga Kreewu walstiba padarrija schi eenaidneeka prahtu bailigu un fkludigu. Kad tam wiffa pasaule buhtu peederrejusi, tad winsch tak meerigs ne buhtu bijis, kamehr Kreewu semme seedeja un laimiga bija. Ar tahdu bailibu un ar tahdu naidu prett scho semmi, winsch sawâ launâ prahâtâ isdohmaja un nospreede, fo ween warreja, ar fo winnas spehku deldetu, winnas mantu sandetu un winnas svehtibu pohsttu. Winsch ar wiltigahm un blehdigahm kahrdinaschanahm muhsu appakschneekus no mums mekleja nowehrst, ar apsimeeklu par Deewa svehtem nammeem muhsu lauschu tizzibiu deldeht un winnu prahiu ar aplamibu un besdeerwibu sagahnicht. Us tahdu zerribu winna pohsta-nodohms atspeedahs, ar fo winsch, ka wehtra, kas pohstu un nahwi atness, paschâ Kreewu-semmes firdi eespeedahs. Wiffa pasaule noskattijahs us muhsu behdigu tehwu semmi un dohmaja ar schehlibahm, ka Moskwas leesmu atspihdeschanâ jau schihs walstibas pehdiga deena bij redsama. Bet Deews irr leels un spehzigs sawâ taifnibâ; drihs ta eenaidneeka leelischana beidsahs. Muhsu

drohschi karrotaji un paligā nemiti laudis to no wif-
 fahm mallahm tà speede, ka winsch drihs jutte, ka
 tas kà nebehdneeks wiffai tahl bij gahjis un ka winsch
 ne ar sawu warrenu karra - spehku, ne ar sawahm
 wiltigahm kahrdinaschanahm, ne ar sawu negantibu
 breesmahm, tohs stiprus un ustizzigus Kreewus war-
 reja sabeedeht un no sawa pascha pohsta glahbtees.
 Wiffu welti isluhkojis un redsedams, ka winna karro-
 taju leeli pulki wiffur irr sakauti un deldeti, winsch nu,
 ar teem paleezineem, pats ko warredams behgoht,
 mekle sawu glahbschanu. Winsch no Mostwas tà pa-
 semmohts un bailigs behg, kà ar leelischchanu un lep-
 nibu bij atnahjis. Winsch behg, leelus gabbalus
 atstahdamas, leetas nomesdamas, bissahlu wesumus
 fadedsinadams, un wiffu saudedams, kas winna aktrus
 sohlus newarr panahkt. Jkdeenas tee behguli pa tuhf-
 stoscheem friht un mirst. Tà Deewa taifnas dusmas
 winna svehtu basnizu apsmehjeju fohma. Mehs, ar
 tehwa-mihlestibu un preezigu prahru us muhsu mihsu
 un ustizzigu appakschneeku leelu un teizamu darbo-
 schanu flattidamees, pawiffu preefsch, tam wisspehzi-
 gam Deewam, kas wiffa labba awots irr, sawu karstu
 un firsnigu pateifschanu nodohdam. Zo darrijuschi
 mehs arr, no wiffas tehwu - semmes pusses, sawu
 pateizibu wiffeem saweem ustizzigeem appakschnee-
 keem, kas kà ihsteni Kreewu - semmes dehli irr rahdi-
 juschees, isteizam. Zaur winnu darboschanu un pa-
 stahweschanu wiffas weetás un mallás, ta eenaidneeka
 karra - spehks pagallam nespehzigs irr padarrihts un
 tepat jau wiff woi isgaifis, woi wangós sanemts. Wiffi

weenprahtigi us to irr palihdsejuschi. Muhsu drohschi
 un stipri karrotaji tohs eenaidneekus wissur irr uswarre-
 juschi. Tee augstee un fungi ne ko naw taupijuschi,
 ka tahs walstibas spehkus wairotu. Tee gohdigi kohp-
 manni wissadi irr dewischi, ko ween spehdami un warre-
 dami. Tee ustizzami laudis, pilsefhtneeki un semneeki,
 sawai tehwu-semmei tahdu ustizzibu un mihlestibu irr
 parahdijuschi, ka pee Kreewu-tautas ween warr useet.
 Tee paschi ar labbu prahdu, eelsch teem paligu pulkeem,
 kas ar leelu steigfchanu no winneem tappe isnemti, tahdu
 paschu drohschibu un pastahweschanu irr rahdijuschi, ka
 karra-wihri, kas ar karru jau irr apradduschi. Winnu
 zeeta fruhcts, winnu spehziga rohka, tapat neko ne bih-
 damees eenaidneeku pulkus irr fakawusi un nomahkusi,
 ka ta preefsch mas neddelahm sawu tihrumu semmi
 ar arklu jauze. Tahdi wisswairak pee Polozkas un zit-
 tats weetats — tee paligu pulki irr rahdijuschees kas no
 Peeterburgas un Nowgorodas walsts tappe suhtiti,
 tohs karra-pulkus wairoht, kas tam Grahpam Witt-
 genstein bij nodohti. Bes ta mehs arr no tahm sin-
 nahm, ko muhsu wissaugstakais karra wirsneeks un
 zitti Generali mums irr atsuhtijuschi ar firfnigu preeku
 effam fajuttuschi, ka daschâs guberneeru-walstis,
 fewischki Moskwas un Kalugas walsti, paschi semneeki
 ar karra rihkeem irr sawihfschuschees, no sawa pulka
 wirsneekus uszehluschees, un neween wiltochanahm
 ne paklausijuschi, bet ar neisteizamu pastahweschanu,
 wissu pahrzeetufchi, kas ween gruhtums bija un tohs
 wahrdsinaja. Daudsfahrtigi tee peedewahs kahdeem
 issuhtiteem karra-wihru pulkeem un teem palihdseja

eenaidneekeem uskrist un tohs aisdsiht. Dauds sem-
 neeku-zeemi tai mallâ, sawus peederrigus un sihkus
 behrnus ween meschôs noslehpuschi, paschi ar neistei-
 zamu drohschibu aistahweja sawas mahjas preeksch
 svehta ewangeliuma noswehrejuschees, ka tee zits zittu
 negribbeja atstaht un uskritte eenaidneekeem, tik lihds
 ka tee rahdijahs, ta ka dauds tuhksotschi no semneekeem
 un brihscham no seewischku rohkahm irr nodeldeti, woi
 arr wangds fanemti, kur tad teem tahdu zilweku
 schehlastibai par sawu dsihwibu bij japatetiz, pee kur-
 reem tee bij atnahkuschi tahs pohstiht un laupiht.
 Tahds augsti gohdijams prahts, tahda nekustenajama
 pastahweschana pelna, wissai muhsu Kreeva-walstibas
 tautai neaismirstamu teikschani, kurru wehl pee teem,
 kas pehz mums dsihwohs, waijaga peeminneht. Pee
 tahda schihs tautas gohdiga un drohscha prahta mehs,
 ar to svehtu krisigu draudsi un winnas preekschneekeem
 un mahzitajeem no Deewa paligu luhdsoht, arr tee-
 scham zerrejam, ka, ja muhsu ne peelahwigs eenaid-
 neeks un Deewa svehtu basnizu apsinehjejs, Kreewu-
 senime sawu gallu arr pa wissam ne dabbu, tak winna
 karrotaju dsillas wahtis un isleetas assinis padarrihs,
 ka winsch Kreeva walstibas spehku un warru juttihs.
 Mehs effant dohmajuschi, ka mums peeklahjahs,
 ar scho grahmatu, tai drohschai un deewabihjigai
 Kreewu tautai, preeksch wissas pasaules pateikt un tai
 pehz taisnibas apleezinah, kahda gohdiga ta irr rahdi-
 jusees. Peeterburgâ 3schâ Nowembera mehnescha
 deenâ 1812tâ gaddâ, muhsu waldischanas 12tâ gaddâ.

No Deewa schehlastibas
 Mehs Alekſanders tas Pirmais,
 Keisers un Patwaldineeks pahr wiffu Kreewuz
 walſtibu ic. ic. ic.,

ar scho grahmatu ifkatram ſinnamu darram.

Gads irr apgahjis, mihi appaſchneeki, kamehr Deewam par muhſu walſtibas isglahbschanu no bahrgeem un ſpehzigeem eenaidneekeem effam pateikuschi. Schi gadda beigſchanā muhſu karrogi, pehz dauids uſwarreſchanahm, jau pee Kcenas uppes (Sprantschu = rohbeſchōs) pazellahs; un wiffa ta paſaules dalta, kas prett mums bij fazehluſees, taggad no ſawa paſcha prahta uſ muhſu puffes irr. Wiffas walſtibas, kas ſtarp Kreewu - ſemmes un Sprantschu ſemmes ſtahn, darra tapat ka mehs un karro ar mums prett to, kas zittahm walſtibahm gribbeja aislegt ſawā wallā dſihwoht. Tas zaur Deewa leelu warru ween warreja notilt, ka ta ſchi paſaule zittadi palifke, ne ka bijis. Tautas un ſemmes zellahs un atkal nonihkſt zaur Deewa rohkas wiffſpehzibu. Kur irr, kas bes winna warrens buhtu? Kur irr, kas bes winna prahta ko ſpehtu un pastahwetu? Mehs ſawu prahtu uſ winnu gribbam pazelt; mehs ar to, ko darrijam, ne gribbam leelitees un dohmaht, ka wairak effam, neka wahji zilweki. — Kas mehs effam? Kamehr Deewa rohka pahr mums irr iſſteepta, pee mums irr gudriba un ſpehks; bes winna ne kaſ naw. Lai tapehz wiff zilweku = gohds preeſch winna kluffu paleek; ifkatrs muhſu ſtarpa lai tam to par uppuri

nodohd, no furra mums tas nahk. Muhsu pateesa teikschana, muhsu pateess gohds irr pasemmoschana preeksch winna. Mehs zerrejam, ka ifkatrs no muhsu ustizzigeent appakschneekem allasch un wisswairak pehz tahdas leelas schehlastibas, ka Deews mums irr dewis, pats to no wissa prahta juttihs; un tapehz, darroht ko muhsu paschu un muhsu appakschneeku pasemmigs prahs preeksch Deewa prassa, mehs pauehlam: ka taggad wissâ muhsu walstibâ wisseem Deewa nameem buhs atvertees un wissâ basnizâs muhsu radditajam ar augstahm flaweschchanahm buhs zellus lohziht. Wissi laudis lai winna ar gauschahm pateizibas=affrahm par winna apschehloschanu flawe. Winsch muhs ar sawas rohkas spehku no behdu dsillumeem irr israhwis un gohda augstibâ uszehlis; ko par to winnam spehjam doht, ka ween preeka=affaras?

Karlsruâ, Wahzsemmes pilsehthâ, Sprantschu rohbeschôs, 6tâ Decembera mehnescha deenâ 1813tâ gaddâ.

Appaksch schihs grahmata s pats augstais Keisers irr rakstijis:

Aleffanders.

3.

No Deewa schehlastibas
Mehs Aleffanders tas Pirmais,

Keisers un Patwaldineeks pahr wissu Kreewu;
semmi ic. ic. ic.,

ar scheem raksteem dohdam sinnamu.
Tahs karra breefmas, ko wissa meera prettineeks, ko Kreewu-walsts ne atlhwigs prettineeks fazehle, tas

ne fenn paschâ Muhsu tehwu = semmes widdû bij red=
 samas un kas nu us paschu eenaidneku semmi noweh=
 lehs, to irr nihzinajuschas. Deewa, to taifnu lauschu
 schehlota ja lehnprahliga pazeeschana jau wairs ne zee=
 tihs; winnas mehrs bij pilns! — Tas Wissupelhzi=
 gais pats Kreewu = tautu karrâ wedde, lai zittahm tau=
 tahm un walstum dohd atpestahm kluht no bahrgas
 warras, lai tohs, kas pakrittuschi, atkal uszelt. —
 Tas 1812tais gads, kas mums gan gruhts bij zaur to
 pohstu, ko sawâ semmè redsejam, gribbedami bahrga
 eenaidneeka launus padohmus isnihzinah, — schis gads
 Kreewu = walsti us gohda angstibu pazehlis, preefsch
 wissas pafaules rahdijis, kahda leela un spehziga schi
 walsts, un tahm tautahm atweeglinaschanu sagah=
 dajis. — Ur apbehdinatu prahtu, jau wissu darrijuschi
 zit warredami, lai netaifns karsch tiktu nogreests, Mehs
 apnehmamees, ar warru palihdsenees. Mehs jau Dee=
 wam schehl! zittadi ne warrejam, sohbins bij ja welk.
 Bet tas gohds, kas tai zilweku tautai, ko ta Wissuaug=
 staka schehlastiba mums ustizzeja apgahdajamu, mums
 ne lahwe, sohbini atkal makst eebahst, kamehr wehl
 eenaidneeks muhsu semmè bija. — Swehti mehs to
 sohlijam; — to sohlijam, ne wis kahrigi pehz nihziga
 gohda, ne apmahniti no plehfiga prahta pehz leelakas
 walsts, ne tad ween, kad lainejahs labbi! — Ur pa=
 semmigu prahtu Mehs to muhschigu tehwu debbesis
 peeluhdsam, un us winna taifnibu palaudamees,
 Muhsu teefu apsimadamees, Mehs winna paligu
 luhsamees! Gruhtu darbu gan usnehmamees; ar
 Deewa schehlastibu to padarrijam, — Muhsu ustizzigu

appakschneku weenahds prahts un winnu sinnama
 tehwu = semmes mihlestiba, Mumis darrija labbas zerris-
 bas. Kreewu = leelkungi, kas allasch sawani Keiseram
 par stipreent paligeem bijuschi; ta wisspehziga Deewa
 falpi, kas muhs wedd us tizzibas zelleem; tee gohda-
 jami kohpmanni un pilsehtnecki: neweens ne leedsehs,
 pehz tehwu = semmes aistahweschanu un glahbschanu
 wissu nodoht. Kluffais semneeks, kam farra trohknis
 lihds schim swesch bija, aistahweja sawu tizzibu, sawu
 tehwu = semmi, sawu Keiseri; un par neeku turreja,
 par to arr paschu dsihwibu nodoht. Zo Kreewu = lau-
 schu firdis ne sinna sweschineeku warrai padohtees.
 Nekad Kreews naw klannijees swescham uswarreta-
 jam. Kad kas eedrohchinajahs, Kreewu laudim juhgu
 uslift: tas sohdibai ne isbehge! Kad eenaidneeki ar
 farru muhsu tehwu = semmē eelausehs: taggad rahda
 tohs kappus, kas winnus seds! Ta Deews lo pazell,
 kas us winnu zerre! Eenaidneeki behge no Muhsu
 waiga; mas no winneem pahnahze, ka tee sawu lau-
 schu gallu stahstitu. — Ta Deews lepnus laudis no-
 sohda! — Tikkam prettineeks no jauna taifijahs us
 farroschanu. Tautas, kas prett Kreewu = walsti jau
 farrojuschas, dohmaja drohschi buht, kad atkal sawee-
 nojahs. Bet no tehwu = semmes eenaidneeki bij janodseenn:
 tad waijadseja, pahr winnas rohbescuem to farru wad-
 diht, un muhsu stipri un drohschi farra pulki nogahje
 lihds Wihkseles uppei, Pruhschu semmē. — Nu 1813
 gads sahzehs. Tahs tautas jau us pateefibas padoh-
 meem sahze klausitees. Atkal pee tahm drohschaks prahts
 pazehlehs, ko lihds tam nelaime bij nospeedusi; winnu

firdis satikkahs weenprahhtibâ; to karrotaju pulki par weenu leelu karra spchku sadewahs; kas pretti turrejahs, ar warru tilke pasemmoti, un pehz dauids us-warreschanahm, mehs drihs aissneedsehm Keenâs=uppi, starp Wahzsemmes un Sprantschusemmes rohbescheem. Wehl eenaidneeks no meera neko ne gribbeja sunnahz; het tilk ne gads bij apgahjis, tad wîsch Muhs redseja preeksch Parihses=pilsfehtas wahrteem.

Sprantschu=laudis, us fo mehs nekad jaunu prahtu ne effam turrejuschi, tahs breefmas no few nogreese, kas winneem usbrukke; jau tee wairs ne flehpahs, kahds behdu besdibbens preeksch teemt atwehrehs, no mahnu pinnekleem atraisijahs un kaunojahs, kalpoht tahdam walditajam, kas nepildamis jo leelaku walsti kahroja. Jau atkal tee fahze wehrâ nemt, kas wînnu tehwu=semnes ihstai laimei derreja; wissa waldischana fur par jaunu tilke pahrtaisita; un tas Kehnisch, kam ta no teesas peederreja, tappe eezelts. — Sprantschu=laudis meeru wehlejahs; ar laipnibu teemt tahds tilke dohts, kas ilgi pastahwehs. Schis meers wissahm tautahm muhsu pafaules dallâ drohfschus un klussus laikus sohla, ka wissi laimè un lablahschana warrehs dsihwoht; tas atmafsa wissas pahrzestas behdas, wissas pagahjuschas breefmas. — Ta tas Wissupehzigaïs wissahm behdahn gallu darrijis, muhsu mihsu tehwu=semni us ziltu=ziltim pagohdinajis un mums atmafsajis pehz Muhsu firds=wehleschanahm. — Mehs nu paschi pasemmigi no firds dibbina tam Kungam, wissu labbu dahwanu dewejam, pateizam un to pee=luhdsam, pawehledami turklaht: ka wissâ Muhsu Wal-

stibâ ta schehliga Deewa preekschâ svehtas pateikschanas un luhgshanas buhs turreht. Mehs zerrejam, ka wissi Kreewu-walsts appakschneeki, preeksch ta wiffuschehliga Deewa pasemmodamees, preeka affaras noraudahs.

Schi grahmata irr dohta Parihses pilsehtâ, Sprantschu semmê, 18tâ Meija mehneshcha deenâ 1814 gadda pehz Kristus peedsimshanas, Muhsu waldischanas 14tâ gaddâ.

Appaksch schihs grahmatas pats augstaïs Keisers ar sawu rohku rakstijis:

Ale Fanders.

22. Muhsu basniza.

(Nach Krummacher's „Unser Kirchlein;“ Melodie von Harder.)

Raug wehlâ blahsmâ mihsigi
Spihd muhsu basnizina; —
Woi irr par wissu Widsemni
Wehl zitta ta ka winna?
Tik jauka svehtâ glihtumâ
Wairs nebuhs zitta basniza!

Ka frohnis apkahrt saltumi
To puschkó jau fenn deenahm,
Bet widdû zellahs patti schi
Ur sawahm baltahm seenahm.
Us tohrna gailis paskattahs
Un aplam par to leppojahs.

Gan wezzi blakkam wihtoli,
 Ko brihnidamees flattam,
 Bet winnas muhri wezzaki; —
 Mo stahstu - raksteem prattam,
 Ka stahw jau gaddu - simtenus
 Un apkahrt tehwu - tehwi duß.

Gan daschus laikus redseja,
 Pats karsch ap winnu ruhze,
 Gan wehtra to iskusteja
 Un pehrkons wirfū duhze.
 Schi stahweja un dohmaja:
 Woi Deewō par mannim nesinna! —

Un Deewinsch irr to paglahbis,
 Wehl stahw tee muhri svehti,
 Bet apkahrt nu jau kluss irr wiss,
 Tee draudi uswarreti.
 Raug blahsimas selta spohschumā
 Ka rahdahs meera - kluffumā!

Nu eekschā eij' un pastattees,
 Gan glihtums tur arr rahdahs;
 Ur svehtu bildi zeldamees
 Lew altars pretti stahdahs;
 Pa abbahm pusehm bentischi,
 Kur fahrtigi sehsch lautini.

Reds kohri tur un ehrgelēs
 Ness jaufi stabbi balti,
 Lahs sudrabotas stabbules
 Woi nespīhd azzis stalti? —

Bet kad tahs puhsch, kad nesinn kā
Mums firdsprahtinu kystina.

Un svehtdeenā, kad schesters swānn,
Kad laudis eekschā dohdahs,
Kad svehtas dseesmas skanneht kann,
Kad svehti preeki rohdahs;
Us kanzeli jau pasfattahs
Un gaid tahs Deerwa-mahzibas.

Un Deerwa-kalps nekawe wis,
Winsch nahk ar drohschu sinnu
Un rakstus mums isstahstijis
Dohd svehtu mahzibinu.
Kad wissi Deewu luhds no firds
Un daschā azzi aff'ras mirds.

Nu draudsi winsch noswehtijis,
Nu Deerwa-wahrdi heidsahs,
Un tehwu-reisti skaitijis
Ekweens us mahju *) steidsahs,
Bet atpakkal wehl pasfattahs
Par Deerwa-nammu preezajahs.

Af mihsa, mihsa basniza,
Lai Deewo tew seds un glabba,
Tē manni zitkahrt kristija,
Tē mahzijohs dauds labba,
Tē stahweschu eeswehtijams,
Warr buht, warr buht — arr laulajams.

*) So und nicht us mahjahm spricht der Lette in der Cremonischen Gegend.

No teijenes man nowebbihs
 Us klusfu kapsehtinu;
 To prukstens mihli pawaddihs,
 Kas labprahrt klausij's winnu;
 Un pat kapsehtas kalnina
 Wehl redsama buhs baſniza.

Tadehlt tew mihleht mihleschu,
 Kamehr Deews dſihwoht wehle,
 Ikswehtdeenas apmekleschu,
 To fohtla firds un mehle.
 Tif jauka swehtâ glihtumâ
 Wairs nebuhs zitta baſniza!

23. A i t i n a.

(Nach dem Deutschen von E. Anschüß, der auch eine ansprechende einfache Musik dazu gegeben.)

Kur aug puſkes jaukas
 Salta maurinâ,
 Pakohsch sahles taukas
 Manna aitina.

Aiseet lehkadama
 Gannôs aitina,
 Sajuht pablaudama:
 Klaht nu waffara!

Tur pee awotina,
 Kur red̄ fruhminus,
 Modsertees eet winna
 Un semm *) legsdahm duß.

Papreezajees lauki
 Manna aitina,
 Kad buhs bahli lauki
 Beigfees lihgsmiba.

24. Rohschukruhminſch.

(Nach F. A. Krummacher. Musik die bekannte Reichard-
 sche für Gothe's Heidenröslein.)

Rohschukruhminſch zellmallā
 Stahw jau kā sawihtis.
 Saule to iſdedſina,
 Neweens par to nebehda,
 Paleek weentulitis —
 Rohschukruhminſch nabbadſinſch
 Stahw jau kā sawihtis.

Eet pa zellu meitina
 Uſſkatt nabbadſiti:
 Kas tew, rohſiht, kaitina? —
 Nu wairs, mihla, nebehda,
 Kohpschu weentuliti.

*) Wo das sehr brauchbare, fast in der lettischen Sprache
 ndthige, semm ungebräuchlich ist, setzt man statt un
 semm, appaſch oder un pee.

Rohschukruhminisch nabbadfinsch
Stahw jau kà sawihtis.

Lehkadama meitina
Teff pee awotinu,
Rohsiti ta flazzina,
Rohsift atselt preeziga,
Pateiz kohpuminu.
Zaukòs seedòs zellmallà
Warr nu skattiht winnu.

25. Putni appakfch debbef.

(Nach Jacobi's: „Willst du frei und lustig gehn;“ —
Musik von Schulz.)

Ras gribb dsihwoht meerigi,
Kamehr azzis plattas,
Tam kà gaisà putnini
Dsihwo, irr jassattahs.
Katrìs perre, deij un dseed
Preezigs bes firdsehdahm,
Kohkà duß, kad nakts useet,
Drohschi un bes behdahm.

Katrìs nemm bes skaudibas,
Zik tam Deewòs irr lizzis,
Un eekfch sawas ligsdinas
Ullaschin peetizzis.

Schkuhni naw' ar padohmeem
 Naw' arr suhdischanas,
 Tomehr pascheem masineem
 Netruhkfst pahrtikschanas.

Bailes, kamehr faule spihd,
 Newaid teem nekahdas;
 Useet wehtra kahdu brihd,
 Wissur apseggs rahdahs.
 Katru jaunu deenu teiz
 Deewa mihiu prahktu;
 Dseedah t preezigi nebeids,
 Kamehr nahwe flahtu.

Kas gribb dsihwoht meerigi,
 Kamehr azzis plattas;
 Lam kā gaisā putnini
 Dsihwo, irr jastattahs.
 Tas pats mums, kas winneem tehws,
 Schehlsirdigs arweenu,
 Lai tad flavejam arr mehs
 To ikatru deenu!

26. Peetizziba. *)

(Nach Miller's: „Was frag ich viel nach Geld und Gut.“)

Par mantu mas fo behdajohs,
 Gan buhschu istizzis;
 Ja Deewinsch wesselibu dohs,
 Lad labbums netruhks wis;

*) So und nicht peeteeziba spricht bei uns der Lette.

Tad manna flawas = dseesmina
Buhs agr' un wehli dsirdama.

Woi dascham newaid pilnibas
Wiffadi baggatam? —
Un tomehr naw peetizzibas
Dsihwoht apnikkuscham.
Jo winnam irr, jo kahro wehl,
Ja zittam irr, tas schim irr schehl.

Var pasauli brehz waimanas, —
Man rahdahs jauka gan;
Kas wiffeem parahd mihibas,
Woi aismirfhs tas man? —
Reds putninsch, taurinsch preezajahs
Gaulgohsi preezigs lihgojahs.

Reds plawas, meschi, druwinas
Mums gohdâ puschkojahs
Un putnu preeka = dseesminas
Var weltu dsirdamas.
Pee darba apdseed zihruls muhs
Un lagstdigalla gulloschus.

Kad rihtos selta saule lezz,
Kad sneega = wises spilid,
Kad kohkus balti seedi seds,
Kad druwas smaggi friht,
Tad dohmaju: ar to pats Deewas,
Irr dewis mums eepreezetees.

Lad zellahs prahcts tem flaweht, Deew̄s,
 Ar augstu teikschann,
 Par wisseem tu apschehlojees
 Ar tehwa mihibu.
 To atsiht katrā deeninā, —
 Schi buhs buht manna gudriba.

Ulmann.

27. Bitteem fwefchi wahrdi no prahligeem Lat-
weefchu zilwekeem issstahstti.

A.

- Ambulta? — irr leela lakta us ko kallejs kall.
 Apfillas? — irr sekku=dilbas, kam pehdas (galwas)
 nogrestas.
 Appalhts? — irr audekla=bohde us tirgu, tirgu=telts,
 Sk. isplahtim.
 Apwehrte, Apwirde? — irr apaudsis pirkts, —
 (panaricum.)
 Artaws? — irr schillingis (ar taw̄s).
 Aschas, Aschenes? — irr aschki, aschku=sahle, ko
 leetas=kohku, kas isdrahsis, notaifa lihdsenu.
 Aschawi? — irr dohni, ko filfschnus pinn.
 Ast'ragas? — irr laivas=pakka=rags.
 Astri? — irr jestri firgu=farri.
 Astru:feets? — mehs fakkam: aschku=feets, wahz.
 hårenes Sieb.

Austers? — irr riht=wehjisch, austriansch? riht weh=jisch. Sk. mahkars, sausens.

Austrums? — riht=pusse, kur deena aust, faule lezz.

Awele, Aule? — irr frihju=, jeb mauknu=strohpinsch, ko kohkâ karrina, lai tam rohnahs bittes eelsch.

Awens? — irr pamehrens auns.

B.

Babbulneeks? — kas, kad jastrahda, plahpe, tehrse ween.

Bahga? — irr stebbules=sohmâ ta bahse, kas rupji duhde, im ko stebbulneeks paduffe turr.

Bahscha? — irr straidele, kas allasch puischeem pee astes.

Bahschitees? — Bahscheht, bahschetees irr — apkahrt straideleht, lai ko jaunu dabbu dsirdeht.

Bahsekli? — Bahsekli, tee tahdi pesteli, ko fkaugis zittam kur eeleaf, eebahsch, ka pautu-tschaumuli ar taukeem, matteem, assinim ic. Es tahdus neekus kaskad bischu=strohpâ atraddu.

Balwa? — Balwas irr kas us kahraju sohbu, ar ko zittus pazeeni. Meitahm balwas tihl, tapehz eet us tirgu.

Balweht? — Balwoht irr kahdu labbi pazeenicht, lai tam labs prahts no tewi.

Bamba? — Buhs bumbe, jeb pumpumis, kas ahtri eemetahs, kad labbu spehrenu eshi dabbujis.

Bambeht? Woi bumbeht? — irr pee durwim pee=flaucht, peebungoht, lai.eelschâ laisch.

Bangas? — irr leeli juhras-wilni, gahsaes, welwes,
Prett bangahm jaturrah^s, lai neapgahsch laiwu.

Bansteeklis? — irr muzzineeka eerohzis, ar ko stihpu
welk pahr kimmenehm, lai labbi brankti tohp us-
sprausta traufam.

Bansteeki? — irr stihpu-kohki, lagsdu-stibbas.

Bause? — jeb bohse irr leela pludde (walwa), kas
paschâ wadda widdû pee wirswirwes tohp peefeta,
lai proht kur kulle. Bause irr arri tas kohks, ko
lohpus laidarâ peefeen, lai tee faitê ne sapinnahs.

Belseht? — irr ar leelaju kalleja wessaru, jeb ar bas-
nizas pulkstena mehli fist! Puifis belse us ambultu
un kallejs walda farkanu dselfsi. (To wahrdi retti
dsird!)

Belsens? — Tas bij labs belsen^s — irr tik pat ka:
tas bij no teesas fist^s, tas irr pilnigs fittens.

Benders? — irr tas, kas ohtram derr klaht. Kur
tam zindam irr bendars, ko warr maukt us ohtru
rohku?

Bikls? — Tas irr lohti bailigs. Bikls sirgs no neeka
bihstahs un puttina. Man irr dummaj^s, tas irr tik
bikls un trausch, lai Deew^s pasarga! Kad to dih-
di, tad wiss luppatu luppato^s.

Blahdeht? — irr mulki runnaht, gan drihs tik pat ka
muldeht?

Bohrste? — irr Schnohr-liphkins, Wenteneekos
lindraku-wirsipfesse, ko pahr fruhtim aisschnohre.

Braddah^t? (iht) — ar kahjahm miht; arr' aplam
ween runnaht, bes finnas runnaht.

Brahfma? — irr wehjisch, kas ahtri rauj zaur; fat= kam ir brahsums.

Brangas? — irr tee lihki kohki, kas laiwâ pahreem tohp eeurbti, lai to faturr jeb walda. Mehs tohs arri kahrus fauzam un tee no diwi lihkahm kneijehm irr taifiti. Laiwu fabrangoht, irr: Laiwu fakahroht.

Brankts? brankti? — irr zeets, zeeti, wahz. g e= drang. Ko brankti eelaisch, tas stahw bes ka to aisurbj, jeb aishikle. Zirris nemuhl semmè, kad kahts brankti eedsilts.

Brafchi? — irr diktì, wahz. t ü ch t i g. Winsch tam brahschi usschahne ar pahtagu.

Brukfhis? — buhs bruzzeklis, ko iskapti bruzzina.

Bruzzinah? — irr behrseht.

D.

Dandsis? — Dandschu = rittens, irr lohku = rats, wahz. Bi e g e l = Rad.

Dennis? — ta fauz kajihtes greestus. Appalsch denn= na, tas irr: kajihte. Wirs denna, tas irr: lai= was raggâ wirs kajihtes.

Dilba? — irr leela = kauls, wahz. Schienbein. Sirgs man par paschu kahjas = dilbu eespehris un tas puschums pawirs ne mas ne gribb aissechteht. Wai Deewin, dilba pusch, nemas ne warru peemih, kahju peelaist. Sahbaku = dilbas, jeb sekku = dilbas irr tik pat ka sekku = leeli ic.

Dobbejs? — Tas dakstiuu = jumts irr pagallam is= dobbejs. Lihds weenu dakstiuu aisteek, lihds peezi seschi triht semmè.

Dohni? — irr truschi, kas aug uppē un esarā, un fo
frehflus ispinn, w. Schilf, Binsen. Sk. duhni.

Drahna? — Naw drehbe, bet woi lakkats, fo us
galwu seen, woi ap kaklu leek; woi arri smalts
pirkts waddmals.

Drahnas? — irr wiss, kas no apgehrba irr masga-
jams. Tahs feewas, kam Kunga = drahnas ja = eet
masgaht, fauzam drahnu: feewas. Ta kas win-
nas usraug', irr Wefcherenne.

Drahst? — Drahsch zik tu warri, tas irr: eij ar
kahjahm, eij stabri, schigli! Drahsch winnam pa-
kal, woi newarresi winnu wehl aissneegt (panahkt.)

Draifka (e)? — irr tahds, kas ka palaidneeks sawas
drehbes ahtri noplehsch (nowalka). Stend. drasch-
kis.

Draifkah? — noplehst, ahtri nowalkah?

Drehgs? — irr flapsh gaiss, schlagga, schlähze.

Drihwelht? — Tas irr laiwai, woi seenai schkirbas
aissbakstih ar darwainahm pakuhlehm, jeb werki.

Drukkis, Druzka? — irr mas klepperis, kam nau-
dauds pasleppenu, kas allasch appalisch un istur-
rigs, wahz. kurz gedrungen er Klepper. Urri
masu, bet spehzigu zilweku fauz par drukki, wahz.
kleiner, stämmeriger Kerl. Drukki kauli, tas
irr: winsch stuprs.

Dseedris? — irr wehbalkis, w. Streckbalken.

Dsehsis (e)? irr melnais stahrkis, fwehptutns. Wen-
tineeki katru stahrki par dsehsi fauz.

Dselms? — irr uppes dsillums.

Dſihle? — irr tahda weeta uhdeni, fur pahrleeku
dſilſch (bes dibbens).

Dſihmis (e)? — irr tahds pulks, fo newarr iſſkai-
tih. Dſihmis lauschu, knischlu. Wahz. Unzahl.

Duhkuris, Dukkuris? — irr, kas schaujahs ap-
palsch uhdeni. Arri zilweku, kas proht par uhdens
appalschu eet, sauz par duhkuri. Bebri, rohni,
uhdri irr leeli duhkuri.

Duhni? — naw dohni, bet glummiga, gluhdaina
uhdens-fahle, kas tihklā wellahs. Duhnus jaſſ-
wanda, tur ſiwiſ ſtahw. Sk. muddas.

Dums, dumma? irr tumſi behrs. Dummajs wahz.
Schwarzbrauner.

Dumſch, dumja? — irr wahjſch no prahſta, neſa-
jehdſigſ, wahz. ungelehrig.

Dunkurs, Dukkurs? — irr wehſchu-murda, fo
uppitei aisspeesch preeſch. Tas irr no wizzehm un
luhkeem pihts.

Dunzka? — irr meln' un balta juhras pihle, kas uh-
deni preeſch azzint nosuhd. Degguns un galwa tai
melni. Masaka kà merzpihle.

Durns? — irr apgihbis, kam tahds reibusis, wahz.
benommen.

Duffelis? — irr zilwekam, kas ar fruhtim ſmaggi elſch,
kas newarr atnemtees, wahz. Eng brüſtigkeit.
Lo taggad if deenas dſird; jo zitti tå elſch, kà ſirgi,
kam bruhslags (buhſlags), fo arri par duffeli ſauz.

Duffulis? — irr wez̄s kahſetajs, kleppotajs.

E.

Eelihdnes? — irr eedſirkni, tas irr tee zaurumi, kur ſiwiſ wenterā ſchaujahs, jeb kur nehgi, ſuſchi, wehſchi murdā eeleen.

Eelihſchni? — Sk. lihſchni un lihtſchi.

Eenahſchi? — irr diwjadi; weene, kād kummeli kreppo, jeb kād teem pehrkoni; ohtree, kād wezzeem ſirgeem ſmirdoschi puſchi pa nahſim nahk. Schohs fauz par eenevezzejscheem eenahſcheem, wahz. Noz, un tee ohtram ſirgam lihp.

Eefnas? — irr gruhtumi, wahz. Schnupfen.

Ewaffa? — irr flapjums eekſch ſemmes; kohkōs: fulla.

Enda? — Tee fahnkohki, kās raggawās abbās puffēs us balseneem gull, teek ſaukti par endahm. Tahm irr, pretti kātram meetinam, ſtibbinam, zaurumis iſkalts un tahs tohp us ſtibbinu galleem uſdſihtas.

Eenkis? — Sk. unkis.

Eenkura:naggi? — irr tee galli no enkura, kās dibbinī ferrahs, jeb eezechrtahs.

Eenkura:peere, jeb peets? — irr enkura appalsch widdus.

Eenkura:reepe? — irr ſmalka taue pee tihla enku-riſcha.

Eenkura:fchkeets? — irr tas ſchkehrſis pee enkura:kahta.

G.

Gahnetees? — irr kuhtri iſſteeptees, wahz. ſich a u ſrecln. Ko lurbis tur gahnejahs? Woi eesi pee darbu?

Gahrlaka? — irr juhras = pihle, ko zitti arr fauz par Frok : pihli, halgan filla, leelaka pahr Merz = pihli, ar jo garxu kaku un spizzu, pagarru degguni. Deguns tai irr melns un kahjas tahdas paschas plehsainas (ar plehsahm), kà zittahm pihlehnr. Ta tik mud-digi pa uhdens = wirsu ar saweem behrneem tekt, kà brihnumis, un arri appaksch uhdeni eet. — **Galletees?** — irr trakkoht, plohsitees. Puishchi tur gallejahs ar meitahm.

Togalleht kahdu? — irr kahdu nomohziht; no: galleht leetas, tas irr, winnas pagallam fadeldeht, pabeigt.

Gallofnis? (gallofschna G.) irr tas, kas no kohka teewgalla atleek, kad weenu woi diwi balkus no wes-sela zelma isdabbu. No wessela zelma warr isdab-buht: resgalla=balki, teewgalla=balki un gallofsni. — **Gallatnis** — gallohtne — nekam ne derr kà malkai.

(Turpmak wairak.)

— r.

28. Kahdas lappinas no Eewalta deenu grahmatas.

Schis, prahfigs gohda = wihrs, iaw senn irr eerad-dis, katru labbu mahzibu un derrigu padohmu, ko no zit-teem prahtha laudim dsird, jeb kahdâ grahmatâ lassa, tâ kâ wissadus notifikumus, ko winsch pats veedshwojis, ja no teem ko labbu warr mahzitees, ihpaschâ grahmatina pe-minnas deht eerakstiht. No schihs winna deenu grahmatas kasinn irr turpmak, ja taps wehlehts, wehl daschu lappinu lassitajeem preekschâ liksim, kas winneem, tâ mehs zerram, preeku darrihs, un kas sinn wehl daschu zittu labbu auglu isdohs. — Ko schoreif dahwajam tappe rafsihts:

3otâ deenâ labbibas m ehne schâ 1830; Kursemmes Latweefchu brihwibas deenâ.

Schoriht (tà Gewalts stahsta), tad jaw basnizas pulksteni ar skannu balsi draudsi faaizinaja, ir es us Deewa nammu eijoht sawam kaiminam Meschneeku Zurrim zellâ fastappu. „Deews palihds“ es winnu sivezinaju, „woi ir juhs nahkseet, schodeen svehtâ weetâ Deewu flaweht, ka winsch saweem laudim no Latweefchu tautas brihwibu irr peeschfihris, jau buhs i i gadi...“ „Gan, tà Zurris atbildeja, gan buhschu basnizâ, un gan ir es schodeen Deewam no firds pateifschu, par winna schehlastibu, un par wissu labbu, ko winsch mannim darrijis, prohti — fenn laikam rudsî mannim til rasfagi un labbi naw bijuschi, kà scho-gadd. Deews tohs brihnischki irr audsinajis. Preeks irr to svehtibu skattitees. Kungam parradu makfaschu, bes jauna parrada lihds jauneem rudseem pahrtikschu, un tad kasinn wehl kahdi puhrini atliks; flawehts Deews! To winna schehlastibu likschu us kanzeli peeminhet. Gan arridsan ehdeju wairak manniâs mahjâs faradduschees. Melaika brahla jaunaku meitinu par audsekni esmu nehmis. Un walkar Deews mannai faimneezei atkal jaunus dehlus devis. Bet ir ta irr Deewa dahwana. Rabbi behrni irr Deewa svehtiba; flawehts Deews!“

„Bet, kaimin, tà es atkal teizu, — gan es juhsu dehl no firds preezajohs, ka Deews schim brihscham til schehligi jums palihdsejjis; bet sakkat, schi deena irr ta brihwibas svehtdeena, un woi ir juhs ar juhsu behr-neem par brihw laudim ne effat eezelti? woi ir to Deewa“

wu luhgdami, ar pateizigu un preezigu firdi nepeemin-nefeet? Es dohmaju, ka jums irr talabbad jasafka: Slavehts Deews!“

„Ak juhs ar sawu brihwibu“ Zurris pasmeedamees atbild, „tahs dehl buhs Deewam pateikt? Woi ta gan no Deewa mums irr nahkuſi? Lad winna gan buhtu labbaka. Ko no schahdas brihwibas warram teift un slaveht? ka par to ihstii warram preezatees? Preeku ta mums wehl nekahdu naw fataisi-jusi, bet gruhtibas deewsgan. Laiki jo deenas jo flifti, laudis jo tuſchi un nabbagi paleek. Ur wiffadahn teefahm, no kurrahm muhsu tehwi ne ko nesinnaja, katra neeka dehl jakultahs; likkumu un waldeeneku zeetiba jo deenas jo leela paleek, nodohschanas wairojahs, pee klausas tapatt, ka papreelch, tohpain dsichti; — behdas behdu galla; Kursemme wairs naw ta wezza Kursemme!... Bet ko no tam dauds wehl runnafim. Sirds eefahrst to peeminoht!“ — „Gan, ta es atfazziju, gan jau no dascha labba tahdas gaudas esmu dsirdejis. Bet draugs, man schfeet, ka tas irr grehks, ta schehlotees, un ta to jaunu brihwibu neewaht un nizzinaht. Lai nu buht ka buhdams, bet — pee Deewa wahrda jaturrehhs; un zaur Deewa wahrdun sinnam, ka teem kas Deewu mihl, wissas leetas par labbu nahk! Deews labbi darr ko darridamis, winsch sinn, kas mums derr leeti; un ka wehl tai paschâ dseesmâ stahn: Gan atees laiks, kas rahda, ka winsch par manni gahda. Ta irr manna tizziba.“ — Ta farunnajuschees, eegahjam basnizâ, kur jau leela draudse bija sapulzinajusees, un jaw dseedaja: Gohds

Deewam wissu augstakam... Mahzitaïs papreeksch
 pee Deewa galda, altara dseesmu dseedajis, lassija to
 95tu Dahwida dseesmu. Mahzeet, dseedasim preezigi
 tam Kungam, u. t. j. pr. tad, us kanzeli, svehtu
 bihbeli usschkühris, tohs wahrdus, kas stahw 2 Mos.
 graham. 16tā nod.: „Un wissa Israëla - behrnu draudse
 kurneja prett Mohsu un Aläronu tuksnesi. Un Israëla
 behrni sazzija us teem: kaut mehs Egiptes semmē
 buhtum nomirruschi zaur ta Kunga rohku, kad mehs
 pee teem gallas pohdeem sehdejam, kad munis pa-
 pilnam bija mäises ehst. Tu (Mohsus) muhs us
 scho tuksnesi effi isweddish, wissu scho draudsi zaur bad-
 du mehrdeht!“ — Schohs bihbeles wahrdus lassijis,
 un tohs papreeksch, labbakas sapraschanas dehl, lau-
 dim wehl plaschaki un skaidraki issstahstijis, mahzitaïs
 teize (kasinn ar mas dauds zitteent jaukakeem un sveh-
 takeem wahrdeem, bet to mahzibu ltt labbi un skaidri
 sawâ firdi esmu paturrejis).

Mihli klausitaji! kas winnös wezzös laikös Is-
 raëla tauta notikkahs, tas arrisan atkal muhsu deenäs
 un juhsu paschu starpå irr notizzis: Tapebz tas Kungs
 zaur sawu Alpustulu ir jums schodeen atkal usfauz:
 nekurnejet, ta ka zitti no winneem kurneja un tappe
 nomaitati! Kam ausis irr dsirdeht, tas Ici dsird! Ta
 ka tee Israëla behrni, kas Egiptes semmē par dsim-
 teem un wehrgeem bija palikkuschi, ar Deewa paligu
 zaur Mohsu no schahdas wehrgu buhschanas tappe
 atswabbinati un sawu brihwibu atkal atdabbuja; ta
 ir jums, mihi Latweeschi, jums un juhsu behrneem
 ta brihwiba, kas jaw senn juhsu wezz tehweem bija

suddusī, zaur muhsu nelaiku Keiseru atkal tappe at-dohsta. Juhs taggad un jo probjam no ta semmes gabbala, no ta nowadda, kur juhs effat dsimmuschi, wairs ne effat neschlirrami. Juhs paschi, ja tikkai pehz likkumeem turraitees, kur jums tihk, ir pahrno-waddā warrat mahjas weetu mekletees un dabbuht. Teem kungeem, kas juhs walda, wairs narv brihw, kā wezzōs laikōs, jums pehz sawas patifschanas jaunu klausu, jaunus darbus, jaunas nastas uslift. Winneem tā kā jums pehz likkumeem, ko Keisers apstipr-najis, jaturrah̄s. Juhs no teefas wihereem no juhsu paschu tautas un fahrtas, ko arridsan paschi par tah-deem effat ismeklejuschi, tohpat teefati un walditi; u. t. j. pr. Tā juhs par brihw-laudim effat eezelti. Ne weena dwchsele eeksch Kursemmes wairs dsimta newaid.

Gan es sinnu, ka dauds juhsu starpā ar schahdu brihwibū wehl narv ar meeru. Jo, tā kā tee Israëla behrni, no Egiptes isgahjuschi un brihwī tappuschī, tuksnesī, kur daschas gruhtibas winneem usmahzahs, prett Mohsu kurneja un schehlojahs: „kaut mehs sawā wezzā weetā buhtum palikkuschi! Egipteu wehrgi gan wairs ne effam. Bet ar to brihwibū arī wehl nekahdu laimibū ne effam panahkuschi; bads un wissadas zittas behdas jazeesch!“ ..; tapatt, mihi Latweeschi, dauds no jums arridsan dohma un sakka: „kas ta irr par brihwibū, kas mums irr eedohsta! Efahkumā Deewī sinn ko no tahs zerrejam un gaidijam, un nu, re, kā effam peewihluschees; tahs wezzas nastas gan drihs wissas irr palikkuschas, jaunas nastas mums wehl irr peeliktas klah. Mehs nekahdu labbumu, nekahdu

atweegloschanu wehl ne effam redsejuschi un manijuschi! Labbač buhtu bijis, ja wiss ta buhtu palizzis, kā wezžos laikos bija, kad wehl fungi ween muhs walidija!"

Bet woi gan tee, kas ta runna, ta gauschahs, kā prahtha laudis, kas Deewu bishstahs, isturrahls? Redseim! Klaufaitees luhdsami, papreeksch masu pasazzinu; un tad spreedeet — paschi.

Kahds tehws, kam divi dehli bija, teem sawā dahršā jaunu kohzinu eestahdijs, un fazzijs: Apkohpjeet un audsinajeet to labbi. Sawā laikā tas kohks jums labbus salbus auglus nessihls! — „Kad nu seemas laiks bija pahrgahjis, un parwaffarā lauki un plawas, kruhmi un meschi, kā no meega atmohsdamees, atkal sehle, un seeme no Deewa rohlahm kā bruhrite ar seedeem un pukkehm jauki tappe isgresnota, un ispuškfota: tad arridsan tee divi puifischi dahršā eegahje sawu kohzinu apskattitees. Zitti kohki wissapkahrt seedu pilni stahweja. Bet pee ta jauna lappas ween bija atrohnamas. Gan nu tee brahli ikdeenas gaibija un zerreja, ka tatschu wehl kahds seedu pumpurinsch isplauktu. Bet — kas dohs. Seedu laiks pabeidsahs. Wissi zitti kohki dahršā bija auglu pilni; bet tas masais jawnais palikke tufsch. Nu tas jaunakais no teem brahleem apskaisdamees un dusmodamees kleedse: Kas tas par kohku, ko tehws mums dewis, kur irr tee augli, ko winsch mums sohlija? Ko mehs tahdu neaugligu nederrigu schagarru wehl kohpsim! Un ar scheem wahrdeem winsch to kohzinu jau gribbeja israut un saplehst, un to buhtu darrijis, ja tas wezzakais brahlis, jo prahtings buhdams, winnu nebuhtu noturrejis, fazzi-

dams: Neapgrehkojees brahl, prett muhsu mihsu teh-wu, kas ar mihsahm rohkahm mums par labbu scho kohzini stahdija. Kahds nejehga tu essi. Woi tu nedsi, ka tas kohks wehl pajauns irraid? Woi newarri pazeestees un gaidiht? Luhgsim Deewu, lai tas winnu apswehti un audsina un no fkaudigeem naggeem pasarga, un mehs, apkohpsim mehs winnu, ka peenahkabs, un ka tehwes muhs irr mahzijis, gan winsch tad sawâ laikâ arridsan, ka tee zitti kohki, muhs ar seedeem un angleem eepreezinahs un apdahwinahs, un mehs, arridsan leelaki un gudraki palikkuschi, preezigi appaksch winna ehnas dussesim, un ar pateizigu firdi sawu mihsu tehwu peeniinnesim, kas mums schahdu preeku satafijis!“ Ta tas wezzakais brahliß fazzija, brahla firdi klußinadams. Un — ko winsch bija teizis, tas notiske! — Ko nu gan dohmajeet, draugi, woi schis nebija tas gudrakais, woi nebija prahtigaks par to ohtru? — Nu tad, darrat juhs ta patt arridsan! Ta pasazzina jums rahda un stahsta, kas ar jums pascheem juhsu tautâ irr notizzis. Tas kohzinsch, ko tas tehwes saweem dehleem stahdija, irr ta jauna brihwiba, kas jums, mihsli Latweeschi, zaur Deewa padohmu tappe pefschkirta. Bet ak, dauds juhsu starpâ scho jauku Deewa dahwanu wehl ihsti un pareisi nezeeni, ka peenahkabs. Dasch labs juhsu starpâ, kam ta schehlastiba notifkusî, labbaki un gudraki neisturrahß un neusweddahß, ne ka tas sehs, kas apfraitahß, ka winna kohzinsch tuhliht eesahkumâ, pirms ne ka tas wehl labbi bija eesaknojees, negribz beja auglus nest. Dasch labs no jums arridsan ta to

jaunu brihwibu nizzina un apsmahde. Bet sakkat draugi, woi juhs to darridami, labbi darrat? Woi gan juhs, tee behrni, effat gudraki, ne kà tas tehws, kas to brihwibas kohzinu juhsu starpâ stahdijis? Woi gan winsch to itt weltigi buhs darrijis? Woi winsch weltigi un itt kà par ehrmu un apsmeecklu to jaunu buhschanu ar leelu puhlinu no waldineekeem buhs lizzis eetaisfht un eezelt, bes kà nu arridsan turpmak fahds labbumis no tahs zeltohs? Pateesi, Deewa labbi darra, ko darridams, un negudrs tas, kas Deewa darbu gribb pahrgudroht! Tas, kas ar deewabihjigu firdi to jaunu buhschanu, kas zaur to brihwibu irr zehlusees usluhko, tas sawâ firdi dohmahs un fazzihs: Pateesi Deewa labbi ar mums darrijis. Ko winsch eefahzis, to winsch arridsan mums par fwehtibu pabeigs. Mehs winni leekam waldisht. Bet tuhliht eefahkumâ wissi tee labbi saldi augli, kas wehl turpmak ar Deewa paligu no brihwibas zelusees, newarr gaismâ nahkt. Kà bija Wahzemimè un zittâs semmès, kad tur preeksch diwi trihs fînts gaddeem brihwiba tappe eewesta? Eefahkumâ laudis tur arridsan itt kà pee mums ar meeru nebija un schehlodamees fazzija: „Papreeksch mums labbaki klahjahs.“ — Bet taggad winni Deewu flawe un Deewam par sawu brihwibu pateiz. — Un ta, mihi draugi, arridsan muhsu mihiâ tehwu semmè notiks. Us to zerreet preezigi un drohschi. Warr buht, juhs paschi, kas juhs eefsch tahs wezzas buhschanas effat dsimmuschi un leeli palikkuschi, to wair s nepeedsihwoseet. Bet pahr 50 un pahr 100 gaddeem kad juhs jan klussâ kappâ Deewa meerâ duffeseet, tad

tas brihwibas kohzinsch, ko tas debbesu tehwes taggad
 muhsu tehwu semme irr stahdijis, par leelu kuplu staltu
 kohku buhs isaudsis, kas jauki sels, un kurra lappas
 wairs nesawihtih^s, un kas ar jaukeem seedeem un aug-
 leem buhs isgresnohts. Un juhsu behrni un behrnu
 behrni tad drohschi un meerigi appaksch winna ehnas
 dsihwohs un ar pateizigu prahdu to fungu noslawehs
 un svehtih^s, kas winneem to laimibu, ko tee bauda,
 ar schehligu prahdu nowehleja un fataifija. Un kad
 juhs tad, tai tehwa nammâ debbesis buhdami, sawu
 behrnu laimibu semmes wirsi redsefeet, tad arridsan
 juhsu firdis lihgsinosees un preeka assaras jums no wai-
 ga birs, un gawiledami juhs engelu starpâ dseedafeet:
 „Slawa un gohds tam wissaugstakam, kas sawus
 laudis apswehti un aplaimo. Pateizeet winnam, jo
 winsch irr laipnigs, un winna schehlastiba nebeidsahs!
 Winsch wissu labbi darrijis!“ —

Tà, mihi klausitaji, ja grabbat prahda laudis buht,
 ta jums peenahkahs un peeklahjahs no juhsu jaunas
 brihwibas dohmaht, un to sawâ firdi ne kâ neleetigu
 un nederrigu leetu bet kâ jauku labbu Deewa dahwanu
 zeenicht. Woi to gribbeet? Nu tad parahdeet to jo
 prohjam neween ar mutti zaur wahrdeem un runnahm,
 bet arridsan jo wairak zaur wissu juhsu dsihwoschânu un
 isturreschânu. Dsihwojeet tà, ka azzim redsoht rah-
 dahs, ka juhs Deewa schehlastibu pareisi effat atsinnu-
 schi; tà, ka juhs tohypat zeenigi, jo deenas wairak to
 svehtibu un laimibu panahkt, ko tas kungs, kas brih-
 wibu jums pescâkhris, zaur to jums fataifis; tà, ka
 tee labbi augli, kas ar Deewa paligu no juhsu brihwis-

bas zeltees, jo deenas wairak un labbaak warr eenahkt. Tapehz — laiks irr no meega zeltees. Mohstaitees. Zel-
leetees. Noleezeet wissus tumfibas darbus. Staiga-
jeet itt kà gaismas behrni. Dsenneetees pehz ihstenas
swehtas taisnibas. Dsöhwojeet sawâ starpâ ihstenâ ween-
prahribâ un mihlestibâ un meerâ. Dohdeet Deewam
kas Deewam nahkahs. Gohdajeet winna swehtu wahrs-
du to klaufidami un darridami. Dohdeet Keiseram kas
Keiseram nahkahs. Efeet paklaufigi teem, kas juhs
walda un juhs swehti mahza. Un audsinajeet sawus
behrnus, ko Deews jums ustizzejis, tà, kà juhs
turpmak preeku un gohdu no winneem warrat peedsih-
woht, un ka winni wissu to labbumu un laimibu pil-
nigi warr eemantohrt, kas wisseem taisneem deerabihji-
geem no brihwibas isaug! —

Schahs labbas mahzibas kaidraak klaufitajeem istei-
zis un firdi eespeedis, tad wehl Deewu par Keiseru,
wisseem waldineekeem, mahzitajeem, wezzakeem, behr-
neem, apbehndinateem un mirrejeem luhsis, mahzitaas
spreddiki pabeidse, un pehz nodseedatas dseefimas preeksch
altaar ar swehtischanu draudsi atlaide.

No basnizas us mahjahm ejjoht atkal ar sawu kai-
minu Turri fastikkohs. „Nu kaimin, tà es teizu, ko
nu fazzifeet? woi wehl brihwibu wainoseet? Woi effat
klaufijuschees, ko muhsu mahzitaas no tam fazzijs!“ —
Kahdu brihdi kluffu zeetis Turris atbildeja: „Lai Deews
winnu apswehti un wissu labbu winnam peeschkire.
Girds wehl grohsahs, winna mahzibas atzerredamees.
Gan mannim preeksch winna bija jakaunahs. Un kaf
wisch to pasazzimu no teem diweem sehneem teikdamas

nejauschi sawas azzis us mann' mette, labpraht buhtu
 apflehpées un dohmaju: woi tad tu manna firdi wissas
 mannas dohmas esii lassijis, ka tu tahs tā preeksch
 wissas draudses isteizi? Bet arri preeka affaras bija
 jarauda. Tas Deewa wihrs mannu firdi stipri irr pa-
 mohdinajis un atgreesis. Lai Deews man pasarga,
 ka es tā wairs prett winnu neapgrehkojohs, kā pirmit,
 kād mehs kohpā scho paschu zettu staigajam. To es
 apnemmoħs un apsoħloħs preeksch Deewa un preeksch
 jums, ka es Deewa darbus un Deewa dahwanas tik
 neapdohmigi un nesaprattigi wairs negribbu pahrgu-
 droht, kā es schorih darriju. Deews tas kungs wissu
 ar mums labbi irr darrijis. Schai tizzibā es pastah-
 weschu!

Es teizu: Amen! Un tā mehs schlihamees, un
 latrs us sawahm mahjahm nogahjam.

N.

9 1933.

M a g a z i n,

herausgegeben

von der

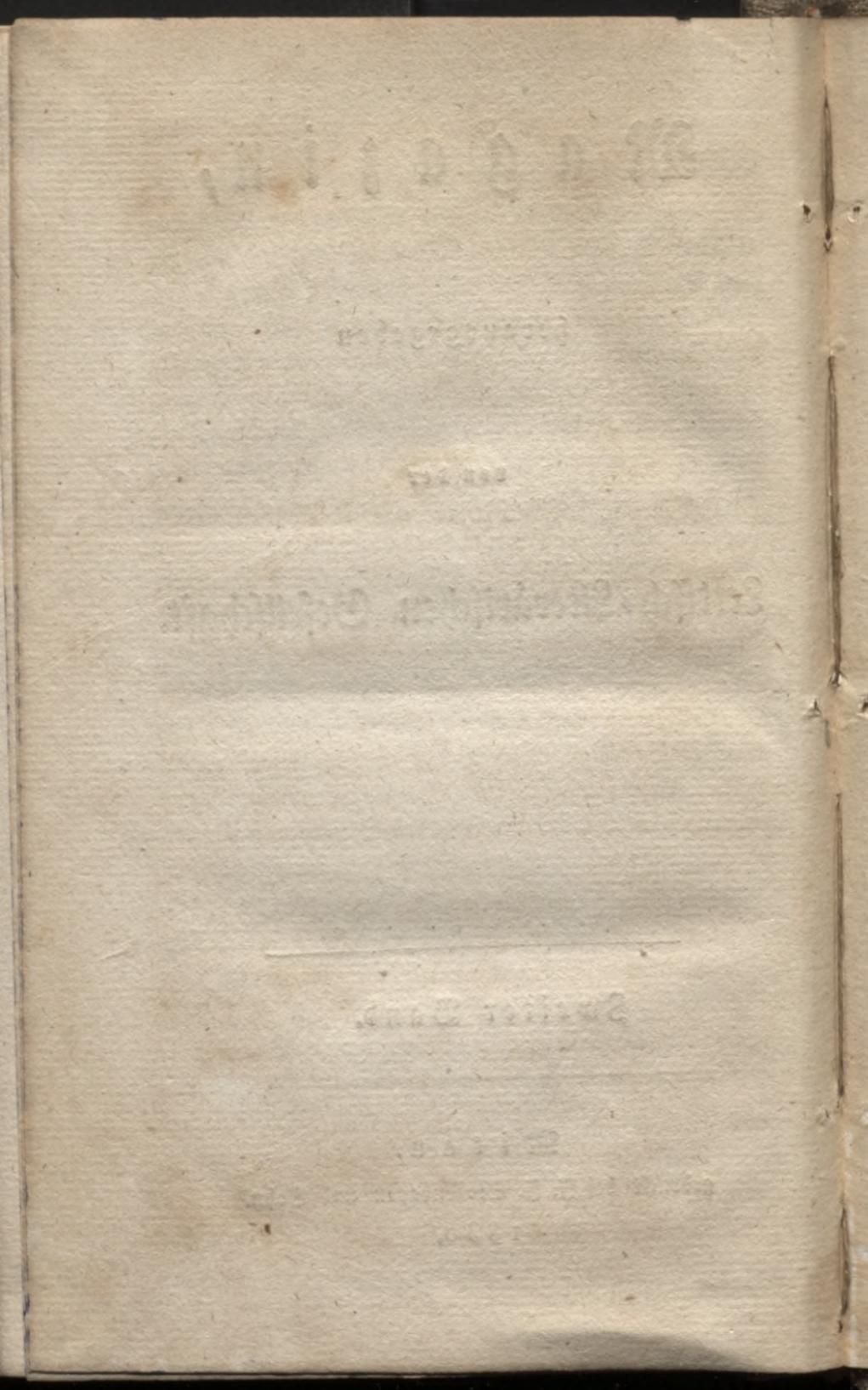
Lettisch-Literarischen Gesellschaft.

Zweiter Band.

M i t a u,

gedruckt bei J. F. Steffenhagen und Sohn,

1830.

Inhalt des zweiten Bandes.

Erstes Stück.

	Seite.
Borwort	III — IV.
I. Grammaticalische Abhandlungen:	
Anmerkungen zu Stenders lettischer Grammatik, von Schulz, Mylich, Wagner und Croon, geordnet und vermehrt durch Neander	1 — 29.
Erfahrungen für die lettische Verskunst, von Hugenberger	30 — 67.
Von den Substantivis verbalibus auf klis; (ein Fragment.) von Hugenberger	67 — 72.
Zusammensetzung der einsylbigen lettischen Verba, von Bockhorn	72 — 99.

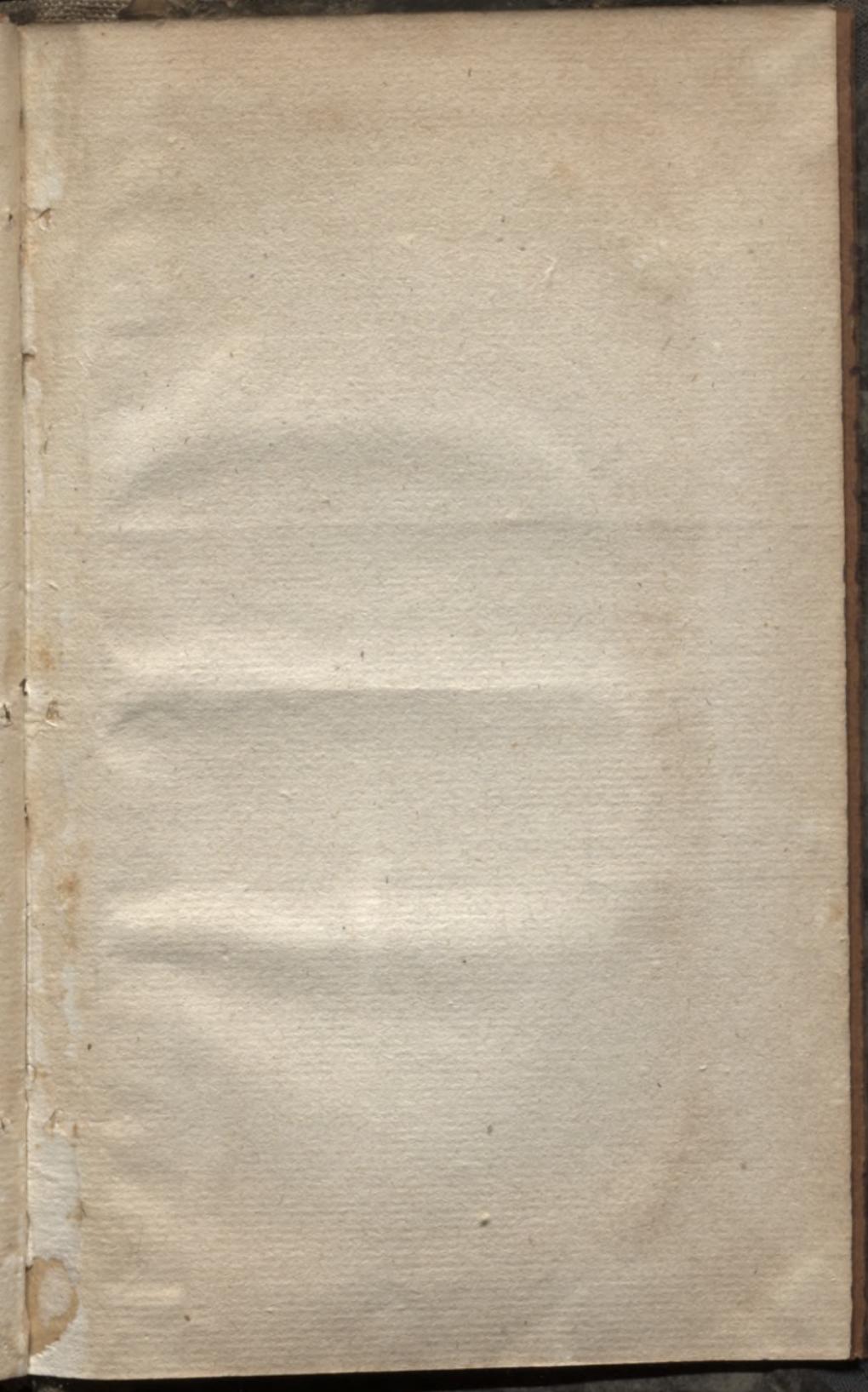
Zweites Stück.

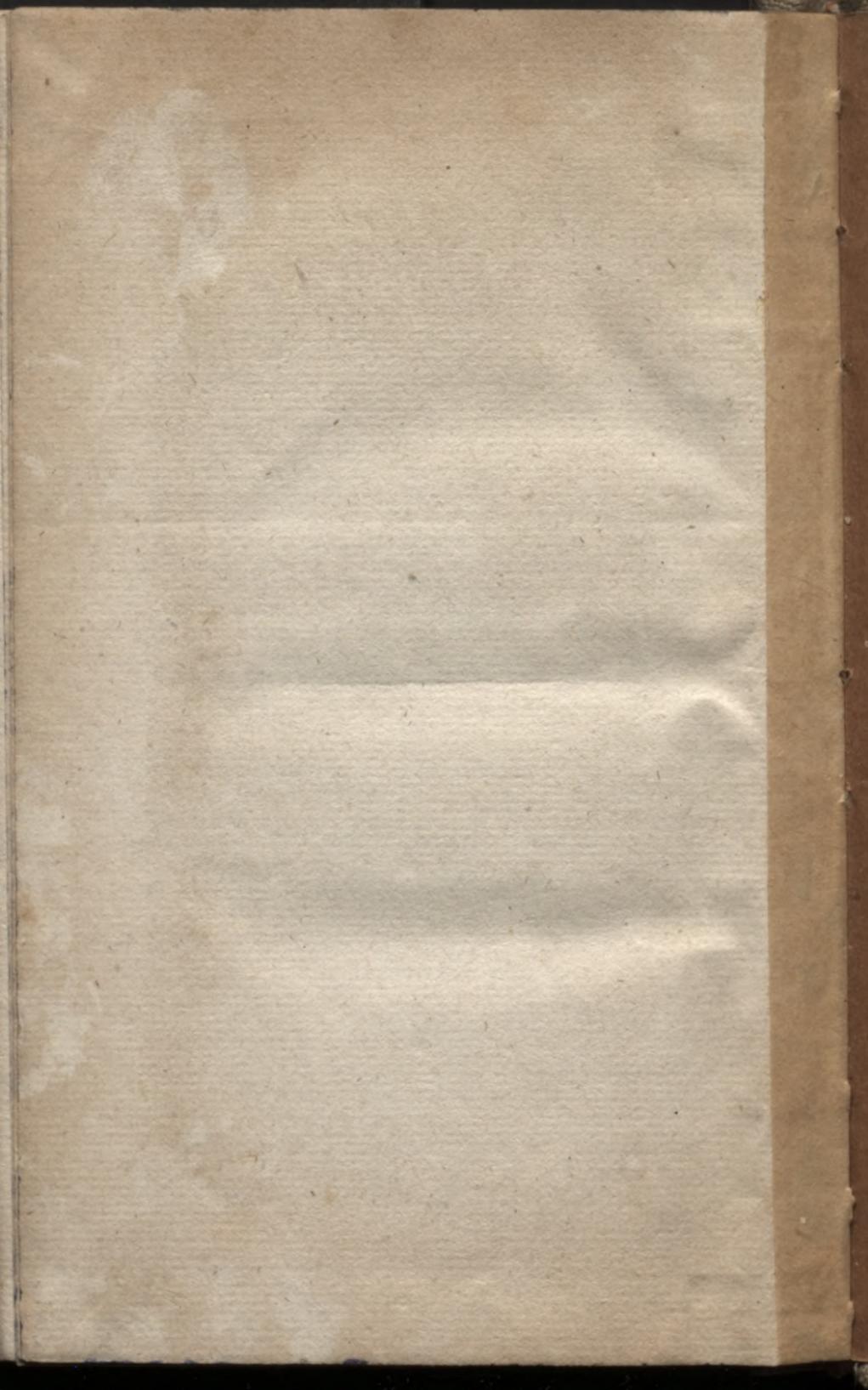
Borwort	III — VIII.
I. Grammaticalische Abhandlungen:	
Beschluß der im vorigen Stück abgebrochenen Bemerkungen zu Stenders lettischer Grammatik	1 — 30.
v. d. Launiz: Etwas zur lettischen Grammatik	30 — 47.
Hugenberger: Von den Adverbien	47 — 65.
Ders. Von den Präpositionen	66 — 84.
Ders. Von den Conjunctionen	84 — 100.
Lundberg: Ueber die Aufnahme fremder Wörter in die lettische Sprache	101 — 121.
Kyber: Ueber die Pronomina possessiva (mit Beilagen)	122 — 162.
Vermischte Sprachbemerkungen von Girsengöhnn, Müthel und — y, mit Anmerkungen von Klot	162 — 182.
ph: Einige Lückenbücher	183 — 185.
II. Chronik der Allerhöchst bestätigten Lett. Literär. Gesellschaft, zum zweiten Bande des Magazins	186 — 192.

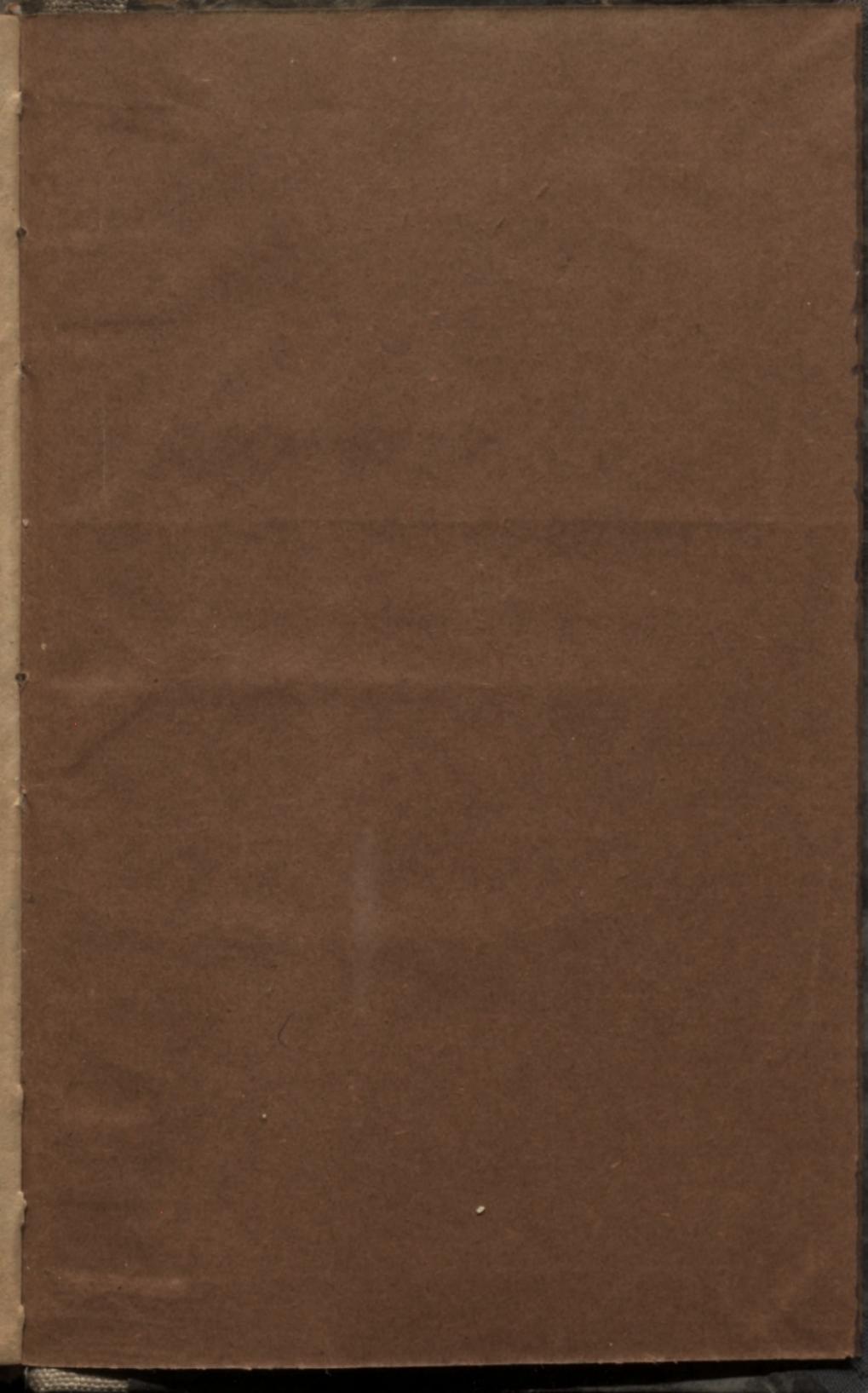
Drittes Stück.

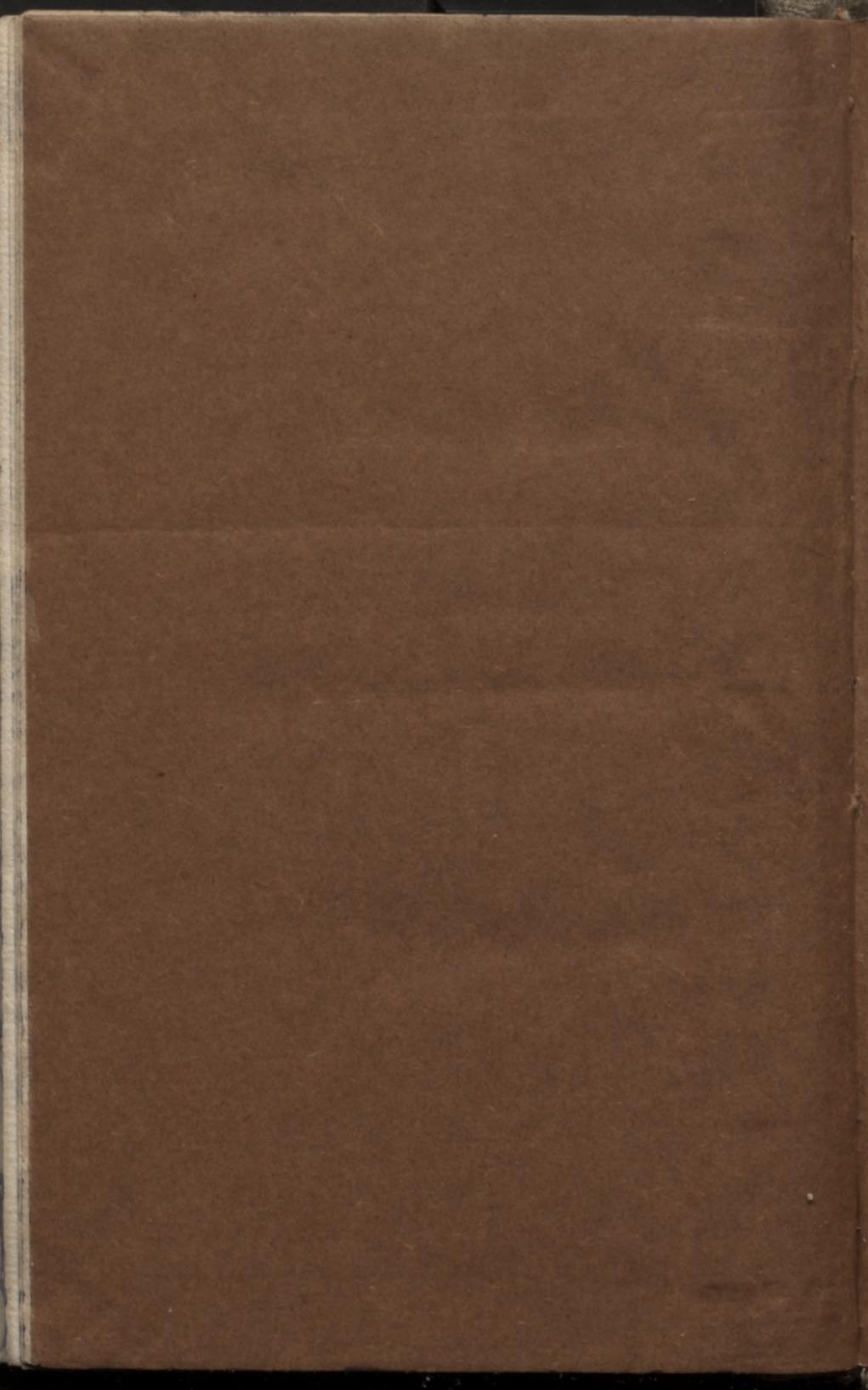
Seite.

Preefschrunna	III — VI.	
Ta dseesma no gohda - wihra, (no Hugen- berger.)	1 — 6.	
Ta tufsha falla, (no H — r.)	6 — 12.	
Weppri, (no H — r.)	12 — 16.	
Bittehm, (dseesmina no H — r.)	16 — 17.	
Trihs mihklas, (no H — r.)	17 — 19.	
Behru dseesma, (no H — r.)	20 — 23.	
Latweeschu beedreem, (dseesmina no H — r.)	24 — 25.	
Dseesmina, (no H — r.)	25 — 26.	
Karrawihra dseesma, (no H — r.)	26 — 28.	
Aus Lahzis, (no H — r.)	28 — 39.	
Zabilles preefschneefs, (no H — r.)	40 — 58.	
Pasazzina, (no B. r. f.)	58 — 60.	
Gudrineeks Pehters, (no E — g.)	60 — 65.	
Divi Dseesminas, (no Croon.)	66 — 68.	
Gohdiga Kestera Tamma septita desmita dsimshanas deena, (no E — g.)	68 — 85.	
Neyasuddina sawu brabli, (stahsis no E — g.)	85 — 93.	
Pulscha dseesma rekrubhschöd aiseedams, (no kahda Latweeschha)	93 — 94.	
Trihs Keisera pafluddinaschanas tannis gad- dös 1812, 1813 un 1814	94 — 105.	
Muhfu basniza, Aitina, Rohschukruhminsch,	no Ullmann	105 — 108.
Putni appatsch debbes, Peetizziba,		108 — 109.
Bitteem sweschi wahrdi, latwissi issfahsitti, (no H — r.)		109 — 110.
Kahdas lappas no Gewalsta deenii grahamas, (no N.)		110 — 111.
	111 — 113.	
	113 — 120.	
	120 — 130.	

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309052056

1/36